

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wieczornym, — w niedzielę i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy: działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor U... inne działy odpowiada Szymon Nawrocki, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber,

Wydawnictwo Tow. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcina 70.

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 171

Poznań, piątek dnia 13 kwietnia 1928

Rok XXIII

W Rzymie

W dniu dzisiejszym polski minister spraw zagranicznych przybył do Rzymu. Wizyta ta nastąpiła z inicjatywy premiera Mussoliniego. Nie wiemy, jakie są jej konkretne cele, natomiast nie trudno zrozumieć przyczyn ogólnych, jakie ją spowodowały.

Faktem, wybijającym się w sytuacji europejskiej, jest systematyczny wzrost sił Niemiec. Wystarczy zastanowić się nad tem, czym są Niemcy obecnie, jako stały członek Rady Ligi Narodów, a czym byli w listopadzie 1918 r., by przekonać się o olbrzymich postępach Rzeszy. A wiemy, że czekają Niemcy w najbliższym czasie nowe zdobycze. Mowa premiera francuskiego w Carcassonne, wyraźnie zapowiedziała rewizję planu Dawesa, zlikwidowanie sprawy odszkodowań, a co zatem idzie, ewakuację Nadrenji.

Dla sąsiadów Niemiec i dla całej Europy wylania się poważne zagrożenie bezpieczeństwa i zrównoważenia potęgi niemieckiej, która już obecnie uprawia na wielką skalę irredentę mniejszościową w Alzacji, w Polsce i we włoskim Tyrolu, przygotowując odwet.

Okazuje się jednocześnie, że genewski system bezpieczeństwa jest zupełnie wadliwy. Protokół genewski upadł, traktaty w Locarno nietylko, że nie hamują, ale ułatwiają odwetową grę niemiecką, a sama Liga Narodów okazuje się coraz bardziej bezsilną, co się ujawniło tak jaskrawo na ostatniej sesji Rady Ligi i w związku z niepowodzeniem komisji rozbrojeniowej, na co szczegółowo zwracaliśmy uwagę.

Zresztą koła pacyfistyczne i międzynarodowe sprzyjają wyraźnie Niemcom. One chcą rozbroić państwa zwycięskie, one patrolowały Locarno, one przygotowują na r. 1929 ewakuację Nadrenji, one zapowiadają już teraz, że w r. 1930 postawiona będzie konkretnie sprawa Pomorza.

W tych warunkach nie możemy liczyć na pacyfistyczny system gwarancji, a musimy oprzeć naszą politykę zagraniczną na realnych podstawach, to znaczy na sojuszach. Nasze sojusze z Francją i z Rumunją, które muszą pozostać podstawą naszego systemu politycznego, mogą jednak w obliczu groźących niebezpieczeństw okazać się niewystarczającymi. Musimy dlatego szukać nowych porozumień, a tu na pierwsze miejsce wysuwają się Włochy, które zaczynają rozumieć znaczenie Polski jako strażniczki całego koryta Wisły w obliczu bloku germańskiego, który, dążąc do połączenia się z Austrią, zaczyna coraz więcej im zagrażać.

W prasie niemieckiej, komentującej wyjazd do Rzymu p. Zaleskiego, twierdzi się obecnie, że Włochom chodzi o dokonanie przy pomocy Polski jakiejś intrygi przeciw Małej Entencie. Jest to naiwne stawianie sprawy. Przedewszystkiem dlatego, że rząd włoski nie zdradza w tym kierunku żadnych zamiarów i wie, iż Polska, stojąc na gruncie nienaruszalności traktatów, nie mogłaby takich planów nawet, gdyby naprawdę istniały, po-

Polska zawrze z Włochami układ arbitrażowy

Paryż, 13. 4. (PAT). „Petit Parisien” wskazuje na wielkie znaczenie konferencji, odbywających się obecnie pomiędzy Mussolinim a min. Zaleskim. Według informacji rzymskiego korespondenta „Petit Parisien” po-

Z pobytu min. Zaleskiego w Wenecji

Rzym, 13. 4. (PAT). Jakkolwiek pobyt ministra Zaleskiego w Wenecji ma charakter wycieczkowy i prywatny, to jednak minister jest przedmiotem licznych atencji ze strony miejscowych władz. Po bardzo uroczystym powitaniu na dworcu odbyło się w dniu 10 bm. śniadanie, wydane na cześć ministra u admirała szefa marynarki Luca dei Denti. Na śnia-

P. Gauvain o aktywności polityki zagranicznej Mussoliniego

Paryż, 13. 4. (PAT). Na łamach „Journal de Debats” August Gauvain omawia szczegółowo niedawne oświadczenie dziennika „Impero” o przeniesieniu punktu ciężkości wpływów politycznych w Europie z Paryża do Rzymu. Podkreślając chwalebność tego punktu ciężkości, czego niejednokrotnie dowiodła historia, p. Gauvain zaznacza, że Francja może tylko przyklasnąć zawarciu w Rzymie szeregu paktów o nieagresji pod warunkiem,

między Polską a Włochami ma być zawarty układ arbitrażowy. Układ ten w czasie obecnego pobytu min. Zaleskiego we Włoszech ma być przygotowany, podpisanie zaś jego ma nastąpić w czasie późniejszym.

daniu obecni byli, prócz ministra Zaleskiego i jego małżonki, sekretarz poselstwa w Rzymie Chałupczyński, prefekt Wenecji, wicepodesta oraz wyżsi oficerowie marynarki. Wczoraj min. Zaleski wydał oficjalne śniadanie dla admiralicji oraz miejscowych władz. Wenecja 13. 4. (PAT). Min. Zaleski wyjechał do Rzymu.

że nie będą one wychodzić poza granice, określone przez Ligę Narodów. Co się tyczy specjalnie podróży min. Zaleskiego p. Gauvain oświadcza, że nikt bardziej od Francji nie ucieszy się, jeśli min. Zaleski potrafi pozyskać dla sprawy polskiej meża tej miary, co Mussolini. Francji również jest obojętne, czy Polska porozumie się z Litwą w Królewcu, czy też na Kapitolu rzymskim.

Spotkanie pp. Hermesa i Twardowskiego w Wiedniu

Berlin, 13. 4. (PAT). „Berliner Tageblatt” donosi: Były minister Hermes, przewodniczący delegacji niemieckiej do rokowań handlowych z Polską odjechał wczoraj do Wiednia, aby tam jako przewodniczący niemieckich związków włościańskich przeprowadzić konferencje z austriackimi organizacjami rolniczymi. Przy tej okazji min. Hermes spotka się z dr. Twardowskim i przeprowadzi rozmowę, w czasie której przewodniczący delegacji mają omówić stosunki handlowo-polityczne pomiędzy Niem-

cami i Polską. Możliwe jest, że dojdzie nawet do uregulowania szczegółów dalszego prowadzenia rokowań.

Inne dzienniki niemieckie podają tę samą wiadomość. „Germania” podkreśla, że rozmowa między min. Hermesem i min. Twardowskim dotyczyć będzie tylko czysto technicznych kwestyj. W rozmowie tej obaj przewodniczący będą próbowali stwierdzić, w jakich komisjach i kiedy będą mogły być podjęte na nowo rokowania i gdzie będą się one toczyć.

przec, a poza tem nie byłoby to ujęciem zagadnienia na szerokie płaszczyźnie, do czego Italja, jako wielkie mocarstwo, obecnie ambicjonuje.

A wiemy, choćby z cytowanych przez nas wczoraj artykułów p. Coppoli, że Włosi pragną pojąć swoje zadania i swoją rolę obrońcy cywilizacji łacińskiej bardzo grutownie. Stojąc na tej płaszczyźnie, coraz lepiej rozumieją konieczność współdziałania wszystkich sił, które cywilizacji łacińskiej i katolickiej pragną bronić przed jej przeciwnikami nietylko komunistycznymi, którzy mogą być jedynie skutecznie zwalczani — jak to wykazał przykład faszystowski — nie drogą dyplomatyczną, lecz racjonalną wewnętrzną polityką narodową, lecz również przed jej wrogami germańskimi i protestanckimi.

Wymaga to współdziałania Włoch z Francją, a zarazem z Polską. W obecnych czasach istnieją we Włoszech wyraźne w tym kierunku tendencje, szuka się tam bezpośrednich kontaktów z państwami o podobnych interesach, gdyż w Rzymie nikt nie ma zaufania do genewskich gwarancji bez-

pieczeństwa, a koncepcja porozumienia francusko - niemieckiego jest tam silnie zwalczana.

Ruch narodowy w Polsce wraz z naszym piśmem pierwszy wskazał na konieczność zbliżenia polsko-włoskiego w imię starodawnych węzłów przyjaźni, wspólnej kultury i religii i wielu wspólnych interesów. Zwłaszcza od czasu dojścia do władzy faszystom i przejęcia przezeń roli obrońcy rzymskich podstaw cywilizacyjnych, którym i my pragniemy służyć, zbliżenie polsko - włoskie stało się naturalne i konieczne. Od samego Mussoliniego uzyskiwaliśmy zresztą wiele dowodów prawdziwej przyjaźni. Niestety czynniki, pozostające u nas pod wpływem masonskim, zwalczały tę koncepcję, stawiając uprzedzenia swoje ponad interes państwowe. Oby teraz inicjatywa Mussoliniego w stosunku do Polski wydała jak najlepsze rezultaty dla dobra Włoch, Polski i ogólnego pokoju, utrzymując równowagę europejską. Nie chcemy osłabiać żadnych posiadanych już gwarancji bezpieczeństwa, chcemy natomiast, by zostały one w Rzymie wzmocnione.

Niepokój niemiecki

Podróż min. Zaleskiego wywołała w prasie niemieckiej — jak już o tem donosiliśmy w dziale depesz — ogromne zainteresowanie, a nawet niepokój. W pisanym stale przez Hansa Zehrerera przeglądzie polityki zagranicznej zamieściła „Vossische Zeitung” na temat polityki włoskiej ogromny artykuł, zajmujący prawie całą kolumnę pisma. Przytaczając słowa posła faszystowskiego Torre z artykułu zamieszczonego w „Stampie”, że celem faszystów jest m. i. „przeciwdziałanie hegemonii pewnych mocarstw, która wypaść może tylko na niekorzyść mniejszych państw”, p. Zehrerer przypuszcza, iż poseł faszystowski miał tu na myśli hegemonję trzech mocarstw zachodnich, a mianowicie Niemiec, Francji i Anglii. Według niego obserwować można na horyzoncie zbliżenie się francusko - angielsko - niemieckie. Blok ten wywołuje pewne rozgraniczenie, zarówno ku wschodowi, jak i ku południowi. Pod egidą włoską zarysowuje się jakby nowy system, coś w rodzaju wschodnio-europejskiego bloku pod przewodnictwem włoskiem. W tym kierunku możnaby dopatrywać się tendencji szeregu wizyt ministrów greckiego, tureckiego, rumuńskiego, węgierskiego i polskiego w Rzymie.

Jednakże autor dochodzi do wniosku, że wobec istniejących rozmaitych sprzeczności powodzenie polityki włoskiej jest wykluczone, a w każdym razie sprzeciwiałoby się ono wszelkiej logice politycznej. Mimo tego zapewnienia uważa on coprawda pewne sygnały alarmowe jako konieczne. Niezwykle ciekawe jest zakończenie artykułu, w którym autor odrzuca ewtl. pokusę wciągnięcia Niemiec w orbitę polityki włoskiej przez ofiarowanie im kolonii. Niemcy nie pąliły się wcale do kolonii, wystarczy im tam polityka otwarte drzwie. Zato problem Europy środkowej staje się coraz bardziej aktualny.

„Dzisiaj już — pisze „Vossische Zeitung” — odgrywamy połowę roli, którą odgrywał przedtem na Bałkanie Wiedeń. Nie możemy się wstrzymać od uczucia, że główny kierunek naszej przyszłej polityki prowadzi ku dolnemu biegowi Dunaju, i że już po wyborach — wysłanie Koestera (nowy poseł niemiecki, przyp. red. Kurjera Pozn.) do Białogrodu nie jest przypadkiem — niemiecka polityka bałkańska stanie się i powinna stać znacznie aktywniejszą. Polityka, w której poraz pierwszy zaznaczy się kilka milionów niemieckich mniejszości na południowym Wschodzie Europy”.

W artykule „Vossische Zeitung” interesujące są trzy stwierdzenia: 1. że istnieje tendencja do stworzenia bloku francusko-niemiecko-angielskiego, któryby ostatecznie zwracał się przeciwko Włochom i wogóle Wschodowi Europy, 2. że Niemcom nie zależy na kolonjach, co zresztą słyszy się nie po raz pierwszy, a nawet coraz częściej. Niemcy najwidoczniej świadomie chcą uniknąć przyszłej rozgrywki rasowej na terenie światowym, 3. że Niemcy podjąć chcą politykę cesarstwa niemieckiego z kierunkiem na Konstantynopol.

„Vossische Zeitung” jest głównym organem masonerii w Niemczech. W razie przesunięcia się w wyborach punktu ciężkości w Niemczech na lewo, polityka tych kół zyskałaby bardzo na sile. Nie przesadzając tedy, ile zwłaszcza jest prawdopodobieństwa stworzenia owego bloku zachodniego w przeciwstawieniu do bloku południowo-wschodniego, poglądy wyrażone w artykule, zawierają tendencje, które niewątpliwie grają pewną rolę w polityce międzynarodowej.

Dziś w piątek po raz ostatni „BARON CYGANSKI” w kinie „SŁONCE”.

Pw 8508-15,190

Orawa — ziemia biednych i zapomnianych

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Zakopane, 10 kwietnia.

Mówi się przy rozmaitych sposobnościach o trzech dzielnicach, trzech zaborach, o różnicach kulturalnych, społecznych a zwłaszcza ustawodawczych, wytworzonych przez kordony. Zapominają jednak politycy i dziennikarze, prawnicy i społecznicy, nawet uczeni o tem, że odrodzona Polska odzyskała także część zaboru węgierskiego. Zapomina się powszechnie o Spiszu i Orawie. Coprawda otrzymaliśmy tylko drobne skrawki tych ziem. Błędna polityka pierwszego rządu Moraczewskiego, nieumiejętnie prowadzona akcja plebiscytowa, a ostatecznie nieszczęśliwa kampanja kijowska z r. 1920 spowodowały niekorzystną decyzję Rady Ambasadorów z lipca 1920, która wyznaczyła krzywdzącą dla nas granicę między Polską a Czechosłowacją. Straciliśmy wtedy Cieszyn i Kadwinę, straciliśmy prawie całą Orawę i Spisz.

Orawa, obejmująca dorzecze rzeki tej samej nazwy, wpadającej do Wagu, stanowiła w obrębie królestwa węgierskiego oddzielny zupanat (województwo), sięgający od Babiej Góry do Wagu. Północną część tej krainy w granicach dwóch powiatów: trzciańskiego i namiestowskiego zamieszkała jest przez rdzenną ludność polską, niezmiernie różniącą się od góralskiej podhalańskiej i habiogórskiej; etniczna ich przynależność do narodowości polskiej została ponad wszelką wątpliwość stwierdzona przez uczonych czeskich, polskich i niemieckich, a nawet przez rządy węgierskie.

Wytyczona w r. 1920 granica, poprowadzona następnie przez zamianę dwóch wsi: Suchej Góry i Głodówki za połowę Lipnicy Wielkiej, przyznała Polsce drobny tylko skrawek Orawy. Otrzymałyśmy gminy: Lipnicę Wielką, Lipnicę Małą, Chyżnę, Jablonkę, Zubrzycę górną, Zubrzycę dolną, Orawkę, Podwilk, Harkabuz, Bukowinę — Podszkle, Podszarnie i Piekielek, razem 12 gmin wiejskich z około 15.000 ludności. Miasta, z którymi wsie te były od wieków zróżniczone gospodarczo, zostały przy Czechosłowacji.

A mogło być inaczej, bo Orawa garnęła się ku Polsce. Praca nad uświadomieniem narodowej ludności orawskiej — podjęta na kilka lat przed wojną przy absolutnej apatii i ignorancji politycznych czynników kierujących przez garskę działaczy podhalańskich z śp. Dr. Janem Bednarskim z Nowego Targu na czele przy gorącej współpracy nielicznej miejscowej inteligencji, a przede wszystkim patriotycznej rodziny Machajów, — wydała imponujące rezultaty.

Propaganda Niemiec w sprawie zmiany granic

W tych dniach zamieściliśmy streszczenie artykułu z angielskiego miesięcznika „Review of Review” o Prusach Wschodnich, zaznaczając, że znaczenie jego jest raczej teoretyczne, ale, że autor kryjący się pseudonimem Nordicus, rozumie jednak konieczność przynależności Pomorza do Polski i wypowiada się przeciw zmianie niemiecko-polskiej granicy.

Nie dał on się zasugerować propagandzie niemieckiej, która oddziaływała wszelkimi sposobami na prasę zagraniczną, by upowszechnić pomysły upragnionej rewizji granic na Wschodzie. W tym kierunku pozyskali sobie Niemcy niedawno p. Roberta Tourby z paryskiego „Soir”, który rozpisal się na temat konieczności wrócenia przez Polskę północnej części Pomorza. Rozmaite „blatny” nazywają p. Tourby — „uczciwym Francuzem”, przypominając skwapliwie, że takich „uczciwych Francuzów” jest więcej, jak np. senatorowie Chenobenot i Lamercy.

Do „uczciwych” rozumiejących „krzywdę” niemiecką Anglików zalicza się m. i. p. F. C. Linfielda, członka Izby Gmin, który w roku ubiegłym podróżował po Prusach Wschodnich a później biadał na łamach pism angielskich i amerykańskich nad upośledzeniem niemieczyny nad Bałtykiem. Przed kilku tygodniami bawił w Prusach Wschodnich jako gość prezydenta rejencji kwidzyńskiej dziennikarz amerykański, pułk. Simonds,

Po upadku monarchji habsburskiej utworzyła się na Orawie w pierwszych dniach listopada 1918 r. zupełnie samorzutnie Rada Narodowa Orawska, która ogłosiła przyłączenie Orawy do Polski. Niestety akcja, kierowana nieudolnie przez rząd Moraczewskiego, dostała się na miejscu w ręce dyktatorów — taterników, którzy traktowali całą sprawę wyłącznie niemal pod kątem turystycznym, co doprowadziło do fatalnego wyznaczenia granicy w okolicy Lipnicy Wielkiej, oraz do kompromitującego dla Polski sporu o Jaworzynę.

Przygotowywanie niedoszłego plebiscytu, kierowane przez tychże samych taterników pod auspicjami decydujących wówczas w naszej polityce zagranicznej sfer lewicowo-aktywistycznych odbywało się w atmosferze daleko idących obietnic, które w interesie państwowym należało później realizować. Niestety trzeba dzisiaj po 9 latach stwierdzić, że bardzo niewiele z tych obietnic zostało dotąd spełnionych. W jednej tylko dziedzinie szkolnictwa zrobiono rzetelny wysiłek. Na najważniejszym natomiast polu ekonomicznym biedna z powodu marnej wydajności górskiej gleby ludność orawska nie uzyskała nic, a dziedzicząc administracji przy ciągłych próbach i zmianach charakteryzuje zupełny chaos.

A Orawiacy czekają cierpliwie. Jest to lud zaiste chyba najlepszy w Polsce dzięki przedewszystkiem rzadko gdzieindziej spotykanej religijności. Z wymienionych wyżej 12 gmin aż 9 posiada własne kościoły. Parafje to małe, liczące przeciętnie po 1500—2000 dusz, ale też dzięki temu współzycie duchowieństwa z ludnością było i ciągle jest bardzo bliskie. Okoliczność ta w okresie plebiscytowym i w początkach przynależności Orawy do Polski była dla nas bardzo niekorzystną, ponieważ duchowieństwo, poza kilku młodymi księżmi, gorącymi patriotami polskimi, było słowackie i sympatyzowało z Czechosłowacją. Obecnie dzięki rozumny zarządzeniom krakowsk. kurji biskupiej poza jednym wyjątkiem Orawa ma samych księży-Polaków, szanowanych i kochanych przez ludność.

Przy gorącym przywiązaniu do religji katolickiej są górale orawscy spokojni, pogodni, uprzejmi, pracowici i — jak już wyżej powiedziano — cierpliwi. Dzięki tym wysokim przymiotom znoszą oni rozmaite bolączki w nadziei, że przecież kiedyś doczekają się poprawy stosunków. M.

którego spodziewają się wszechniemcy z Królewca i Olsztyna pozyskać dla idei zmiany granic wschodnich.

Propaganda t. zw. „przeciwkorytarzowa” stała się od pewnego czasu jednym z głównych wskazań pragmatyki służbowej urzędników w Prusach Wschodnich. Przykład idzie z góry, od prezesa naczelnego prowincji, p. Siehra, wprawdzie demokraty, lecz w nienawiści do Polski idącego ręką w rękę z najzacieklejszymi nacjonalistami i junkrami. P. Siehr manifestuje swe poglądy publicznie z okazji rozmaitych uroczystości i zjazdów, a jego śladem idzie cały legjon urzędników, drżących z obawy, by ich ktoś nie podejrzewał o polonofilstwo, a choćby tylko o neutralność.

Zapędy patriotów niemieckich nie ograniczają się jednak do hasel rewizyjnej części nadmorskiej naszego Pomorza. W ostatnich czasach pisze się, zwłaszcza w prasie wschodniopruskiej, coraz więcej o pretensjach niemieckich do całego Pomorza, posługując się szeregiem naciąganych argumentów i hańszów, mających dowiedzieć słuszności tych pretensyj. Pisaliśmy już o rozwiniętej w tym kierunku agitacji osławionego renegata Maksa Worgitzkiego, który domaga się plebiscytu na Pomorzu i twierdzi, że większość jego mieszkańców opowie się za przynależnością do Niemiec.(!)

Po wyborach do Sejmu i Senatu, gdy Niemcy na Pomorzu zyskali ponad własne spodziewanie 3 mandaty

poselskie i mandat senatorski — agitacja ta jeszcze się wzmogła. Te cztery mandaty, będące rezultatem rozbięcia się głosów polskich, posłużyły za nowy argument rzekomej niemieckości Pomorza. O tem „zwycięstwie” rozpisuje się cała prasa niemiecka z wielkim tryumfem, jak zwykle, tak i tym razem — operując junkrową przesadą lub fałszem. Dla przykładu podajemy urywki z „Allgemeine Thüringische Landeszeitung”, w której niejaki Kramuschke, interpretując wynik wyborów na Pomorzu, cieszy się, że „wykazały one częściową współpracę i solidarność Kaszubów z ludnością niemiecką”. W dalszym ciągu p. K. twierdząc, że na Pomorzu żyją obok siebie 4 narodowości: Polacy, Niemcy, Kaszubi i Mazury(!) zapewnia, że „istnieją wszelkie podstawy do utworzenia na Pomorzu wspólnego frontu Niemców, Kaszubów i Mazurów przeciw Polakom, zważywszy, że Niemcy katolicy mogą przyciągać Kaszubów, a Niemcy protestanci — Mazurów”.

Oto do jakich wniosków dochodzą szwiniści niemieccy na podstawie wyniku wyborów! Każdy świadomy i stotnego stanu rzeczy, stwierdzi, że zarówno podstawy, jak i wnioski są bezsensowne, lecz równocześnie nie będzie mógł zaprzeczyć wzmagających się niebezpieczeństw propagandy, która korzystając z każdego niemieckiego sukcesu w Polsce, wzmacnia akcję, zmierzającą do zmiany granic wschodnich i rewizyjności b. wschodnich prowincji na rzecz Niemiec.

Nasza piechota

Poniżej zamieszczamy drugi, ostatni niestety artykuł ś. p. pułkownika Douglasa:

Mineły wybory. Propaganda stronnictw ucichła, a naród czeka, co dalej będzie. W ogólnych troskach o to nasze wspólne jutro trudno się dziwić, że mało się myśli o groźnych możliwościach zewnętrznych, o tem, że czas ucieka bez względu na to, czy w kraju panuje zgoda czy nie, bez względu na to, że inni wyzyskują czas dla należytego uzbrojenia przy uwzględnieniu nowych warunków i doświadczeń. Zgodna czy niezgodna Polska pewnego pięknego dnia stanie przed konsekwencjami wojny światowej, przed wynikami nauk, jakie ona dawała, przed wynikami nowoczesnego rozwoju techniki.

Warto sobie z tego zdać sprawę, by wśród wszystkich trosk tej jednej bodaj najważniejszej, nie zlekceważyć.

Poważne i fachowe czasopismo wojskowe „Szaniec”, poświęcone sprawom obrony państwa w jednym ostatnich numerów umieściło zdanie regulaminu: „Piechota jest przodującą wśród broni głównych. Jej przypada w udziale największy honor żołnierski: zaszczyt wywalczenia zwycięstwa”, dodając następujący komentarz: „Długo jeszcze w Polsce tak właśnie będzie. Nie prędko będziemy mogli wytwarzać sami potrzebną ilość czołgów i samochodów pancernych, artylerji i płatowców”.

Wiemy, że zdanie to podzieli dużo wojskowych naszych i przyjmie również wielką ilość niewojskowych, jako nienaruszalną prawdę.

Pomimo to cytowane zdanie regulaminu nie odpowiada już w pełni prawdzie nowoczesnej: Piechota była, ale nie jest przodującą wśród broni głównych. Ona sama nie wywalcza, a nawet już w wojnie światowej nie wywalczała zwycięstwa. Karabin maszynowy, wielka ilość artylerji szybkostrzelnej, czołg, gaz i samolot pod niejednym względem zmieniły już rolę piechoty. Jeżeli komentarz „Szańca” do cytatu z regulaminu ograniczyłoby się do określenia trudności, jakie z tego stanu rzeczy wyrosną dla Polski, to z pewnością można by się z tem pogodzić. Jednakże twierdzenie, że „w Polsce przez długi czas jeszcze tak będzie”, jest wnioskiem, którego przyjąć nie można. Inaczej jest już bowiem rzeczy mają w Europie, a przede wszystkim u naszych sąsiadów.

Polska nie może opierać swego bezpieczeństwa o środki niewystarczające, które przestały dawać jakakolwiek pewność bezpieczeństwa, a twierdzenie, iż „główną naszą siłą jest ilość obywateli, jakich można organizować do obrony”, nie narusza w niczem nieprzyjemnego faktu, że i największa masa, uzbrojona bronią

piechoty, choćby nawet wyszkolona jako piechota, jest bezsilna wobec nowoczesnych środków wojennych w rękach znacznie mniejszej ilości ludzi z niemi obeznanymi. Nawet wtedy, gdyby Polska ilościowo mogłaby się mierzyć z Niemcami, lub Rosją, nie możnaby go przyjąć.

Tam gdzie przeciwstawi się piechocie opancerzone i ruchliwe karabiny maszynowe, większa ilość ruchliwej artylerji szybkostrzelnej, gaz, czołgi i lotnictwo, tam piechota sama z absolutną pewnością żadnego zwycięstwa nie wywalczy. O tem każdy wie doskonale, kto był w wojnie światowej na froncie zachodnim. A takich jest u nas wielu. Po co więc robić sobie iluzje, że czeka nas najwyżej powtórzenie takiej wojny, jak z bolszewikami w r. 1920? Po co powtórzyć taktykę rosyjską z wojny światowej, t. j. prowadzić niedostatecznie uzbrojoną masę piechoty przeciwko karabinom maszynowym i szybkostrzelnej artylerji? W tych walkach, szczególnie w r. 1916, okazało się, co każdy powinien był wiedzieć, że można wały trupów zmasować choćby przed karabinami maszynowymi, lecz „piechota zwycięstwa wywalczyć” sama nie może.

Bezpieczeństwa choćby w najskromniejszych rozmiarach, jakie pomimo niefortunnego geograficznego położenia jednak dałoby się u nas osiągnąć, niema — wyraźnie niema i nie będzie, dopóki się nie znajdą środki, by stworzyć armję, któraby pod względem jakościowym składu uzbrojenia i wyszkolenia stała na wyżynie wymagań nowoczesnych.

Wśród walk politycznych warto o tym fakcie pamiętać.

br. Douglas

ppłk. S. G. w st. sp.

Setna rocznica Banku Polskiego.

Warszawa, 13. 4. (Tel. wł.) — 6 maja przypada setna rocznica założenia Banku Polskiego Królestwa Kongresowego. Z tej okazji Bank Polski wyda księgę jubileuszową, poświęconą bankowości polskiej. (w)

„Szaniec”

Ukazał się nr. 7 „Szańca”, dwutygodnika, poświęconego sprawom obrony państwa. Numer zawiera następującą treść: M. Kukiel — Nad Wisłą i Wkrą; Obserwator — Obronność; K. Smogorzewski — Nowa armja francuska; O. Set. — Karjera oficerska; C. H. — Zagadnienie Oceanu Spokojnego; Tadeusz Rozwadowski — Zaskoczenie przeciwnika; Zapiski: W nowym Sejmie. Składki bez końca. Za zasługi. Rocznik oficerski. Nowy karany kodeks wojskowy. O rekruta polskiego dla armji niemieckiej. Loty ćwiczebne pilotów. Zmiany personalne. Wspomnienia pośmiertne (o pułk. Douglasie). Przegląd prasy. Adres redakcji: Roman Wasilewski, Warszawa, Wspólna 3, m. 1.

„KRAKOWIANKE”
CZEKOLADĘ WYBORNĄ MLECZNA
Fabryka A. Piasecki S. A., Kraków
Przy zakupie prosimy zwracać baczną uwagę na firmę naszą
Zastępstwo: JAN MICHALIK - Poznań, Wały Wązów 24.
Pw 4508,08,621

TEATR ŚWIETLNY
„SŁONCE”
Od soboty, dnia 14 kwietnia r. b.
LILI DAMITA
w najwspanialszej swojej kreacji w filmie, p. t.
„Ubóstwiana”
W innych rolach:
Warwick Ward, Fred Solm, Arnold Korff.
Co pisze prasa angielska o Lili Damicie?
(„Times” z dnia 25. IX. 1922 r.)
„Stoje przed nią otworem nie tylko wszystkie wytwornie filmowe świata ale i pałace królewskie...”
Zdanie to jest wyjątkiem z otuzysty-recepcji, jaką dziennikarz angielski powitał premiera najnowszego arcydzieła Lili Damity, p. t. „UBÓSTWIANA”
Początek seansów 5, 7, 9. Miejsca numerowane.
Przedprezadaż 12-2 w pol.
Pw 8510-15,192

Po zamachu na króla włoskiego

Owacje ku czci króla w Rzymie

Rzym, 13. 4. (Radjo wł.). Zamach medjolański na króla Wiktora Emanuela wywołał tu olbrzymie wrażenie. Aż do późnej nocy ulice miasta przepełnione były tłumami ludzi, którzy oczekiwali na szczegółowe wiadomości. Orkiestry wojskowe w restaura-

cyjach i kawiarniach skłaniano ustawicznie do grania marsza królewskiego. Wszędzie odbyły się olbrzymie manifestacje na rzecz króla. Król otrzymał ogromną ilość telegramów od zagranicznych naczelników państw i mężów stanu.

Ofiary zamachu

Medjolan, 13. 4. (Radjo wł.). — Według ostatnich wiadomości liczba zabitych podwyższyła się do 17-tu i może powiększyć się jeszcze bardziej, gdyż stan zdrowia ciężko rannych daje powód do najgorszych obaw. Szczególnie ciężko dotknięty został V pułk strzelców alpejskich, który tworzył szpaier. Pułk ten utracił dwóch za-

bitych, a sześciu żołnierzy jest ciężko rannych.

Uroczysty pogrzeb ofiar zamachu odbędzie się w sobotę na wielkim cmentarzu medjolańskim.

Dotychczas nie wykryto żadnych śladów, mogących naprowadzić na trop sprawców zamachu.

Niekzemne insynuacje prasy niemieckiej

Berlin, 13. 4. (Tel. wł.). Niemiecka prasa socjalistyczna i liberalnomasońska w rodzaju „Vossische Zeitung” w komentarzach do nieudanego zamachu na króla włoskiego insynuuje między wierszami, że zamach mógł być „djabelskim dziełem Mussoliniego”, który chciał w ten sposób zawiądnąć tronem.

„Vorwärts” opowiada, że król włoski jest zawziętym przeciwnikiem Mussoliniego, na dowód czego przytacza rozmaite opowiadki między innymi te, że w czasie sesji Rady Ligi Narodów w Rzymie w r. 1924 król Włoch miał prosić poufnie Brianda, o radę, w jaki sposób pozbyć się Mussoliniego (!). Podobno — według „Vorwärts” — nieukazanie się nowego „faszystowskiego” prawa wyborczego należy przypisać opozycji króla. „Vorwärts” skierowawszy podejrzenie czytelników w określonym kierunku, przypomina, że po udanym zamachu

na króla Humberta w 1900, Mussolini wówczas jeszcze młody nauczyciel ludowy, w jakimś piśmie radykalnym miał usprawiedliwiać zamach, zaś po nieudanym zamachu na obecnego króla w r. 1911, Mussolini jako przywódca lewego skrzydła socjalistów przeforsował wykluczenie z partii tych towarzyszy z prawego skrzydła, którzy złożyli królowi gratulacje z powodu ocalenia. W końcu „Vorwärts” zapewnia, że jednak nie można przypuszczać, by celem zamachu było usunięcie króla, przeskadzającego Mussolinemu w drodze do jedyńwładztwa.

Ogólnie stwierdzić należy, że ton prasy niemieckiej nie jest dla Włoch przychylny. Nawet rządowe gratulacje spóźniają się. Hindenburg dotychczas nie telegrafował do króla włoskiego, chociaż uczynili to już wczoraj wszyscy prezydenci i monarchowie świata.

S. B.

Głosy angielskie

London, 13. 4. (Radjo wł.). Cała prasa angielska zajmuje się obszernie w artykułach wstępnych zamachem na króla włoskiego i potępia ten zamach jak najostrzej. „Times” pisze, że zamach ten został niewątpliwie do-

konany przez wrogów faszyzmu, którzy nie mogą przebaczyć królowi Wiktorem Emanuelowi, iż w czasie marszu faszystowskiego na Rzym w r. 1922 nie ogłosił stanu wojennego.

Przeciw terrorowi niemieckiemu

Wiec protestacyjny w Warszawie

Warszawa 13. 4. (AW). Na jutro został zwołany do sali Tow. Hygienicznego wiec protestacyjny przeciwko terrorowi niemieckiemu na niemiec-

kiej części Górnego Śląska oraz przeciwko postępowaniu prez. Calondera. Wiec został zwołany przez szereg organizacji społecznych i zawodowych.

Perspektywy pożyczki inwestycyjnej

Warszawa 13. 4. (AW). Pożyczka inwestycyjna ma wynosić około 100 milionów dolarów. W sprawie rokowań pożyczkowych przyjeżdża dyrektor Bankers Trustu, Tilney. Po-

życzka ma być przeznaczona wyłącznie na cele inwestycyjne a w szczególności na rozbudowę kolei. Rokowania pożyczkowe potrwać czas dłuższy.

Chamberlain przyjedzie do Polski?

Paryż 13. 4. (AW). „Paris Mid” donosi z Londynu, że Chamberlain zamierza udać się do Polski na zapro-

szczenie premiera Piłsudskiego, które miało miejsce w Genewie.

Międzynarodowa konferencja banków emisyjnych

Paryż 13. 4. (AW). Wczoraj rozpoczęła się w Paryżu pod przewodnictwem jednego z dyrektorów Banku Francuskiego p. Quesnay konferencja przedstawicieli banków emisyjnych Anglii, Austrii, Belgii, Czechosłowacji, Holandji, Niemiec, Norwegii, Szwajcarii, Szwecji i Włoch. Sowiecki Gosbank, który otrzymał również zaproszenie, odmówił wzięcia udziału w konferencji.

Obrady konferencji, zwołanej z ini-

cyatywy sekcji gospodarczej Ligi Narodów, trwać będą około 2 tygodni. Program konferencji obejmuje rozbudowę wzajemnej służby informacyjnej między instytucjami emisyjnymi, międzynarodowy ruch kapitału, zagadnienie stopy procentowej na międzynarodowym rynku itd.

Z ramienia Polski biorą udział w konferencji przedstawiciele Banku Polskiego: dyr. Zygmunt Karpiński i p. Szawlewski.

Ofiary strasznej katastrofy kolejowej

Paryż, 13. 4. (Radjo wł.). Według ostatnich obliczeń podczas osta-

tniej katastrofy kolejowej w Paryżu zginęło 20 osób a 43 są ciężko ranne.

W rękach socjalistów i komunistów

Warszawa, 13. 4. (Tel. wł.) — Wczoraj odbyło się posiedzenie Rady Kasy Chorych m. Warszawy. Wybrano nowy zarząd — 5 członków PPS, 5 komunistów i dwóch z list chrześci-

jańsko-narodowych. Grupa pracodawców była dotychczas jednolita. Obecnie wskutek poparcia PPS Żydzi przeprowadzili jednego kandydata, a pozostałych pięciu blok pracodawców. Już wczoraj komuniści chcieli występować z deklaracjami i protestami w związku z ogólną sytuacją.

(w)

Śnieg w Warszawie

Warszawa, 13. 4. (Tel. własny). Dział w nocy nastąpiło tu znaczne obniżenie temperatury i spadł śnieg.

(w)

Doniosłe zmiany w M. S. Z.

Warszawa 13. 4. (AW). Sprawa utworzenia podsekretariatu stanu M. S. Z. została ostatecznie zdecydowana. Stanowisko podsekretarza stanu ma objąć w połowie maja poseł polski w Sztokholmie dr. Alfred Wysocki. Również oczekiwane jest ustąpienie dyrektora dep. polit. M. S. Z. Jackowskiego, który zostaje posłem polskim w Białogrodzie. Pozatem poseł Olszowski obejmuje placówkę w Angorze, a poseł Knoll ma objąć stanowisko posła polskiego w Berlinie.

Zjazd chirurgów polskich

Kraków 13. 4. (PAT). Wczoraj o godz. 10 rano nastąpiło w sali wykładowej kliniki chirurgicznej Uniwersytetu Jagiellońskiego otwarcie 24-go Zjazdu Chirurgów Polskich w Krakowie. Otwarcia zjazdu dokonał prezes Tow. Chirurgów Polskich prof. Kryński z Warszawy.

W zjeździe biorą udział wszyscy dyrektorzy uniwersyteckich klinik chirurgicznych w Polsce, dyrektorzy szpitali prowincjonalnych, ordynatorzy oddziałów chirurgicznych całej Polski. Na zjazd przybyło około 150 uczestników. Obrady potrwać 3 dni.

„Poznań” w Wenecji

Rzym, 13. 4. (PAT). Dnia 10 bm. przybył do Wenecji statek „Poznań” z polskiej floty handlowej. Dowódca statku Łabędzki w galowym uniformie zameldował się ministrowi Zaleskiemu. „Poznań” jest pierwszym polskim statkiem, który zawitał do portu w Wenecji. Marynarze polscy swem ukazaniem się na ulicach miasta wywoływali życzliwe uwagi na temat doskonałej ich prezencji. Fakt przybycia polskiego statku handlowego w czasie wizyty ministra wywołał duże wrażenie w Wenecji.

Wypadek w koszarach medjolańskich

Medjolan, 13. 4. (Radjo wł.) W koszarach wojskowych Carocció wystrzelił wczoraj karabin jednego z żołnierzy milicji faszystowskiej, który trzymał go między kolanami. Strzał przeszedł przez grupę żołnierzy milicji, przyczem dwóch z nich zostało zabitych, a trzech rannych.

W pierwszej chwili rozeszły się po mieście wiadomości, jakoby w koszarach jednak okazało się nieprawdziwym, jedna kokazało się nieprawdziwym.

Brak wiadomości o „Bremen”.

Nowy Jork, 13. 4. (Radjo wł.). Dział po północy stacje radjowe doniosły, że żaden z 24 okrętów, które mogły się znajdować w pobliżu samolotu „Bremen” nie posiada o losach „Bremen” żadnych informacji.

Gdańsk młastem pijaków.

Gdańsk 13. 4. (AW). Według zestawień statystycznych jest w Gdańsku 30 tysięcy alkoholików, którzy stoją pod kontrolą państwową. Poza zarejestrowaniem urzędowo alkoholikami znajduje się w Gdańsku drugie tyle, których nałóg nie jest poddany nadzorowi policyjnemu.

Poznańska Giełda Pieniężna

Poznań, dnia 13 kwietnia 1928. Dzisiejsza giełda miała przebieg spokojny i kursy były utrzymane, gdyż zainteresowanie lekko wzrasta.

Z papierów procentowych miały tendencję mocniejszą 8-proc. listy dolarowe P. Z. K., które notowały 95—95,25 procent (przy dewizie 8,90); materiał niedostateczny. 6-proc. listy żytnie oddawano po 31 do 31,50 (za 1 cir. mtr.). Za 4-proc. listy zast. konwert. ziemskie płacono 56,50 procent. Z papierów państwowych notowała 5-proc. poz. konwers. bez zmiany kurs 66,25 procent. Premjówki dolarowe były dziś w większym zaoferowaniu przy znacznie osłabionym kursie 80, któremu nie doszło do notowania.

Z akcji bankowych robiono transakcje Bankiem Związku po 89—90.

Na rynku akcji handlowo-przemysłowych płacono za Cegielskiego 47,50, za Herzfelda 52 i za Lubania 105. Dr. R. Mayem dokonywano transakcji po 115.

Z papierów nieoficjalnych były większe obroty Bankiem Polskim po 148—147 w placeniu.

Urzędowa cedula z dnia 13 kwietnia 1928

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5-proc. Pożyczka konwersyjna 66,25 proc. P
8-proc. dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 95—95,25 proc. P
4-proc. listy zast. konwert. Pozn. Ziemstwa Kredytowego 56,50 proc. P
(Kurs w złotych)
6-proc. listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredytowego 31—31,50 O

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Związku Spółek Zarobkowych I. em. zł. 89—90 +

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Cegielski H. I. em. zł. 47,50 P
Herzfeld-Viktorius I. em. zł. 52 P
Lubani, Fabryka przetw. ziemniaczanych I—IV em. 105 P
Dr. Roman May I. em. zł. 115 +
Tendencja: Utrzymana.
Objaśnienie: Przy kursach oznacza P = w placeniu, O = w zaoferowaniu, + = kupno sprzedaż wyrównane

Giełda warszawska

dnia 13 kwietnia 1928 r.

Waluty: Gotówka.

Dol. Stan. Zjedn. tr. 8,89 sp. 8,91 kup. 8,87

Dewizy:

Belgia	tr. 100,00 sp. 000,00 kup. 000,00
Holandja	359,55 „ 360,45 „ 358,65
Londyn	043,53 „ 043,64 „ 043,43
Nowy Jork	008,90 „ 008,92 „ 018,88
Paryż	035,11 „ 035,20 „ 035,08
Praga	026,41 „ 026,48 „ 026,35
Szwajcaria	171,83 „ 172,26 „ 171,40
Wiedeń	125,41 „ 125,72 „ 125,10
Włochy	047,07 „ 047,19 „ 046,95

Papiery państwowe i obligacje:

5-proc. poz. premj. dol.	081,00 077,00 079,00
5-proc. poz. konw.	00,00 066,75 067,00
6-proc. poz. dol.	000,00 000,00 085,50
10-proc. poz. kol.	000,00 103,00 104,00
5-proc. poz. kol. konw.	000,00 000,00 061,50

Akcje w złotych:

Bank Polski	150,25—151,00
Bank Handlowy	00,00—123,00
Bank Zachodni	00,00— 37,00
Sole potasowe	00,00— 25,00
W. T. F. Cukru	00,00— 75,50
Firley	00,00— 56,50
W. T. Wegla	000,00—093,50
Nobel	38,75— 39,50
Cegielski	00,00— 47,00
Lilpop	43,00— 44,50
Modrzejów	47,00— 47,50
Ostrowieckie Zakłady	107,00—108,00
Porisk	41,00— 12,00
Ostrowieckie II. em. serja B	00,00— 97,00
Rudzi	54,00— 54,50
Starachowice	64,00— 64,75
Ursus	00,00— 10,75
Zawiercie	31,00— 31,25
Borkowski	00,00— 19,25
Haberbusch	000,00—180,00

PŁODY ROLNICZE

GIEŁDA PŁODÓW ROLNICZYCH.

Berlin, 13 kwietnia 1928.

Zboża i nasiona ostate za 1000 kg.

reszta za 100 kg.

Pszonica marchijska	258,00—261,00
(74 1/2 kg.)	
maj	0 00— 277,50
lipiec	288,00— 287,00
wrzesień	000,00— 271,00

Tendencja dla pszenicy spokojna.

Zyto marchijskie	268,00— 271,00
(69 kg.)	
maj	287,00— 277,50
lipiec	268,00— 268,50
wrzesień	246,75— 246,25

Tendencja dla żyta stała.

Jęczmień jary	245,00— 285,00
Jęczmień zimowy	000,00— 000,00
Jęczmień pastewny	000,00— 000,00

Tendencja dla jęczmienia utrzymana.

Owies marchijski	254,00— 260,00
maj	000,00— 270,00
lipiec	273,25— 271,00
wrzesień	00,00— 230,00

Tendencja dla owsa słabsza.

Kukurudza loco	288,00— 240,00
Berlin	
Tendencja dla kukurudzy spokojna	
Mąka pszenna	32,25— 35,75

Tendencja utrzymana.

Mąka żytnia	35,75— 38,00
Tendencja utrzymana.	
Otręby pszenne	00,00— 17,50
Otręby żytnie	00,00— 17,50
Rzepak	000,00— 000,00
Siemię lniane	00,00— 00,00
Groch Victorja	46,00— 57,00
Groch jadalny polny	35,00— 37,00
Groch pastewny	25,00— 27,00
Peluszka	24,00— 25,50
Bób polny	23,00— 24,00
Wyka	24,00— 26,00
Łubin niebieski	14,00— 14,75
Łubin żółty	15,00— 15,80
Seradela nowa	24,00— 28,00
Makuch rzepakowy	19,60— 19,70
Makuch lniany	24,00— 24,20
Wytloki suszone	14,60— 14,90
Srót Soja	22,10— 23,50
Płatki ziemniaczane	26,00— 26,60

Notowania złote w Berlinie

z dnia 13 kwietnia 1928.

Wyplaty na Warszawę 46,75— 46,95
Noty wielkie 46,575 46,975
Noty małe 00,00— 00,00

Walka z Kościołem w Rosji

(KAP). Z zupełnie pewnego źródła rosyjskiego otrzymujemy wiadomość, że władze bolszewickie starały się narzucić księżom katolickim, zwłaszcza na Białorusi, pod groźbą zesłania na straszliwe wyspy Sołowieckie, deklarację lojalności w stosunku do rządu sowieckiego, zawierającą punkty, będące w bezwzględnej sprzeczności z religią i sumieniem katolickim. Oto kilka z nich dla przykładu: uznanie bez zastrzeżeń praw bolszewickich w zakresie religii, bezwzględne wypowiedzenie posłuszeństwa biskupowi, komunikowanie się ze Stolicą Apostolską wyłącznie za pośrednictwem rządu sowieckiego itp.

Jasne, że podpisanie tego rodzaju deklaracji byłoby wyrzeczeniem się wiary i godności kapłańskiej, a niepodpisanie pociągnięte za sobą deportację, gorszą od śmierci. W ten sposób ludność katolicka, zwłaszcza ta na za-

chodnich kresach czerwonego imperium, pozbawi się przewodników duchowych, a przeświadczenie nabierze cech „prawnych”, bo będzie się pisało, że kler katolicki nie chce się poddać zarządzeniom władz i dlatego rząd sowiecki musi go gwałtem zmuszać do posłuszeństwa. Perfidna robota.

Rząd bolszewicki kieruje się podobno nową taktyką wobec religii, rodzajem NEP'u religijnego „ale jakże ta taktyka wygląda w praktyce? Oto aresztuje się pod bylejakim pozorem księży katolickich, by mieć kontyngent wymienny z Polską, albo — jak ostatnio — zmusza się do podpisania deklaracji, która jest przekreśleniem najświętszych przekonań człowieka. Obludna taktyka!

Jesteśmy przekonani, że nikt z księży katolickich tej deklaracji nie podpisał!

Zjazd Niemców-katolików

Od dwóch dni odbywa się w Poznaniu zjazd Niemców-katolików z całej Polski obradujących w sali Ogrodu Zoologicznego. Na zjazd przybyło przeszło 140 delegatów, ogółem uczestniczy w zebraniach kilkuset członków „Związku Niemców-katolików w Polsce”. Pierwsze posiedzenie delegatów zajął ks. kanonik J. Klinke z Poznania, powołując na przewodniczącego zjazdu prezesa „Związku” senatora dr. Pautę. Związek jak wynika ze sprawozdania — liczy 30.000 członków, przedewszystkiem z Górnego Śląska. W Poznańskim i na Pomorzu jest przeszło 7000 członków. Duży postęp osiągnął Związek w Małopolsce Wschodniej, tworząc tam w ostatnich czasach 7 szkół prywatnych i ochronkę dla dzieci. Delegaci składali obszernie sprawozdania z działalności kulturalnej i religijnej „Związku”, stwierdzając jego pomyślny rozwój. Organem Związku jest tygodnik „Katholische Welt”, uznany za niestawarzający, wobec czego postanowiono wydawać poważniejszy miesięcznik lub kwartalnik.

Według sprawozdania skarbnika dochód „Związku” wynosił w roku ubiegłym 62.000 zł, rocznie 21.000. Obecnie jest w kasie 40.000 zł, co wykazuje olbrzymi postęp w porównaniu do lat poprzednich, gdy majątek Związku dosiadał najwyżej 2000 zł.

Po wyborze zarządu uchwalono jednomyślnie rezolucję w sprawie przesładowania Kościoła katolickiego w Meksyku. Rezolucja ta będzie wręczona przez zarząd główny ks. kardynałowi Hlondowi.

W pierwszym dniu zjazdu odbyła się w loży na Grobli wieczór z przedstawieniem amatorskim i popisami wokalnemi. W licznych przemówieniach podnoszono konieczność solidarności oraz współpracy w zakresie kulturalno-narodowym rodakami wyznania ewangelickiego, przyczem dziękowano niemu, protestanckiej ludności Poznania za okazywaną członkom zjazdu serdeczność. — Wśród przybyłych gości jest kilkanaście osób z Niemiec.

Zgon kapłana polskiego w Ameryce

Dochodzi nas żałobna wieść, że w N. Yorku zmarł zasłużony kapłan-Polak, ks. Józef Zaniewicz, proboszcz parafii św. Wojciecha w Bronx. Śmierć spotkała go niespodziewanie podczas snu. Zgon poprzedziło tego wieczoru pisanie listu do siostry, mieszkającej w Lubelskiem, w Międzyrzeczu, u której bawił w gościnie nie tak dawno, gdyż zaledwie ubiegłego lata. Listu tego nie dokończył z powodu nagłego osłabienia, które go zmusiło do wcześniejszego udania się na spoczynek, z którego już nie wstał dla świata.

S. p. ks. J. Zaniewicz urodził się w Międzyrzeczu w r. 1871. Studiował w Turynie w Zgromadzeniu Ks. Ks. Salezjanów. Po opuszczeniu Zgromadzenia udał się do Ameryki, gdzie w roku 1907 objął parafię św. Wojciecha w Bronx N. Y., w której pozostawał do końca życia. Pracował wiele jako gorliwy duszpasterz, spłacając dobrze obdłużoną parafię i budując ostatnio w roku 1925 olbrzymią szkołę parafjalną.

Nabożeństwo żałobne odprawił ks. biskup John Dunn, sufragan archidiecezji nowojorskiej. Kazanie wywodził ks. prałat Dworzak, przyjaciel zmarłego. W pogrzebie wzięło udział 30 księży i tysiące parafian, organizacje i bractwa. Zwłoki złożono tymczasem w kaplicy na cmentarzu, a w dniu 21. ub. m. przeprowadzono je na przystanku, skąd okrętem linii francuskiej „Paris” odtransportowano do Europy, celem złożenia ich na cmentarzu w ojczyzynie Międzyrzeczu, obok grobu rodziców. — Requiescat in pace!

Powsz. Wystawa Krajowa a Polonia amerykańska

Zainteresowanie P. W. K. — Olbrzymia wycieczka Polonii amerykańskiej na P. W. K.

Bawiący niedawno w Polsce reprezentant największej organizacji narodowej, tak wiele zasłużonej w dziele utrzymania polskości na obczyźnie amerykańskiej Związku Narodowego Polskiego w Chicago, p. Litko, przygotowujący teren pod tegoroczną wycieczkę do kraju podał ciekawą wiadomość.

Organizacja ta, posiadająca wzorowe kolegium, rzemieślniczo-techniczne w Cambridge Springs, ma wystąpić z ekspozycjami oryginalnych prac swoich uczniów pod postacią przedmiotów technicznych i mechanicznych. W sprawie tej będzie konferował osobiście z dyrektorem P. W. K. jeszcze tego lata sam kierownik tej uczelni dyr. Stenczyński, przybywający do Polski na czele wycieczki związkowej. — Łącznie z udziałem tego kolegium w P. W. K. należy się spodziewać licznej wycieczki uczniów tej szkoły przyszłych techników i inżynierów amerykańskich.

Między ekspozycjami amerykańskimi powinny się znaleźć również i dzieła artystów polsko-amerykańskiego z dziedziny sztuki i sztuki. Wychodziwo posiada szereg zdolnych malarzy i rysowników, których prace podziwiał świat amerykański podczas wystawy w Chicago, urządzonej staraniem Polskiego Klubu Artystycznego w Chicago, ubiegłej jesieni.

Mimo przygotowujących się na przyszłe lato wycieczek Związku Polek i Narodowego Związku Polskiego wszystkie organizacje polskie łączące wysiłki i stwarzające wielką, wspólną wycieczkę, która ogromem i wyrazem zewnętrznym zadziwi Polskę i zaleje Poznań, a wraz z nią i P. W. K. Już dzisiaj przygotowują się do tego sfery przemysłowo-kupieckie, medycy, prawnicy, bankowcy i sfery robotnicze. Wiele czynny w tej dziedzinie jest dr. Pietrzykowski z Chicago, prezes oficerów weteranów Armji Polskiej w Ameryce, (i W. Sajewski — prezes Polskich Klubów Kupieckich w Chicago oraz inni — przyp. Redakcji).

O wielkości przedsięwzięcia P. W. K. nietylko piszą gazety polsko-amerykańskie na podstawie komunikatów wysyłanych z Biura Propagandy Dyrekcji P. W. K., ale świadczą też i nasi goście zamorscy, których przyjmowała u siebie Dyrekcja w osobach p. Emilji Napieralskiej, prezski Związku Polek w Ameryce i p. Lorda, kierownika Polsko-Amerykańskiej Izby Handlowej w New Yorku. P. Napieralska wygłosiła na ten temat szereg przemówień podczas rozmaitych obchodów narodowych w Chicago oraz udzieliła wywiadów piśmiom chigagoskim, zachęcając wychodźstwo do gromadnych wycieczek w r. 1929 na Wystawę. P. Lord zdaje z tego sprawę w „Poland”, miesięczniku wydawanym przez Izbę, a szeroko kolportowanym w sferach finansjery amerykańskiej i wychodźczej.

Wycieczki tegoroczne przyczynią się również do lepszego zapoznania się z Wystawą. Zarówno Związek Polek, jak i Narodowy Związek Polski umieściły w programie zwiedzania Poznania i teren P. W. K., naocznym bowiem ogląd będzie sku-

teczną propagandą na wzmoczenie ruchu wycieczkowego z Ameryki do Polski w roku wystawowym. O tym szczególe winny pamiętać Komitety Obywatelskie organizowane przez Poznań dla przyjęcia rodaków z za oceanu.

Ks. W. Kneblewski.

Nawiązanie stosunków uniwersytetu lubelskiego z uniwersytetami w Ameryce.

W celu nawiązania stosunków z uniwersytetami katolickimi i instytucjami naukowymi w Ameryce w tych dniach wyjeżdża do Stanów Zjednoczonych delegacja, składająca się z ks. prof. Michielsa, dziekana wydziału prawa kanonicznego i ks. prof. Kornilowicza, rektora konwiktu księży studentów Uniw. Lub.

Dziesięciolecie 19 p. p. „O. L.”

W dniu 1. 6. 1928 r. obchodzi 19 p. p. „Osieczy Lwowa” swoje 10-lecie. W związku z tem wydaje pamiątkowy znak pułkowy. Wszyscy pp. oficerowie i szeregowi, którzy byli kiedykolwiek w 19 p. p. na froncie względnie w czasach pokojowych, zwłaszcza ranni i odznaczeni orderem „Virtuti Militari” i „Krzyżem Wal.”, — proszeni są o pisemne zgłoszenie do dowództwa 19 p. p. „O. L.” Lwów — Cytadela najpóźniej do 1. 5. 1928 r. w sprawie otrzymania tego znaku. Przy zgłoszeniach oprócz nazwiska, imienia, stopnia wojsk, ostatniego przydziału w pułku i dokładnego adresu — podać: czas służby w 19 p. p. (na froncie wzgl. w czasach pokojowych) i ewent. datę zranienia. Pożądaniem też jest załączenie i fotografii, celem umieszczenia jej w księdze pamiątkowej znaku.

Uroczyste wręczenie znaków wraz z legitymacjami odbędzie się w dniu 1. 6. b. r. we Lwowie, nieobecny będą one przysłane za zaliczeniem pocztowym.

Znak dla oficerów będzie sporządzony z lepszego metalu, cena jednak wszystkich znaków będzie bardzo niska.

Dowódca 19 p. p. uprasza zarazem wszystkich pp. oficerów i szeregowych, którzy służyli w pułku, aby

Pod włos

Sposób na Palestynę

Dowiedziałem się wczoraj z gazet, że morze Martwe w Palestynie niezadługo już stanie się prawdziwym błogosławieństwem ludzkości. Nieużyteczny dotąd obszar wód trujących, wytryśnie źródłem życia. Słowem — stanie się stacją kąpielową dla chorych na reumatyzm, ischias i t. p.

No, no, no! Tak się długo uchowało w cichem ukryciu morze Martwe i nikt nie wiedział o jego życiodajnych właściwościach.

Chociaż podobno... Podobno Arabowie i Beduini czasami się tam kąpali i owszem, owszem — chwalili sobie nawet tę siarczaną wodę. Żydzi tylko ani w starożytności, ani do ostatnich czasów nie poznawali się na tem. Cóż? Wiadomo, naród ten nie znosi kąpeli.

Aż ci tu nagle coś ich olśniło. — Skąd? Jak?

Przypomina mi się pewna zabawa rozmowa, jaką prowadziłem w pociągu między Marsyliją a Paryżem z pewnym warszawskim Żydem, powracającym z Palestyny. Był to człowiek prosty, z zawodu rzeźnik.

— Czemu pan porzucił ziemię „obiecana”? — zagadnąłem go w rozmowie.

— Czemu? Panby może chciał, żeby ja tam zdechłem z głodu dla pańskiej przyjemności!

— Ejże, tak tam źle? A dla czego? Żyd wrzucił ramionami z rezygnacją, poczem nagle zapalił się do tematu.

— Dla czego źle? Bo tam pojechały same złodzieje, same spekulanty! Zamiast uni się zabrać do orania, do sadzenia, do siania, to uni zaczęli budować domy, a w te domy to za mieszkania brali jeden funt za jeden pokój. To był interes! Jak oni budowali domy, to wszyscy mieli co robić: i mularze, i stolarze, i blacharze, i cieśle, i rzeźniki tyż! Jak uni pobudowali domy, że już było dość, to ani mularze, ani stolarze, ani blacharze nie mieli co robić, ani rzeźniki tyż! To wszyscy zaczęli wyjeżdżać i teraz, to

Wystrzegać się uniwersalnych kosmetyków

Do jakiego stopnia specjalizacji doszła już wywórczość kosmetyczna, niechaj posłuży fakt, iż wytwórnia lekarsko-kosmetyczna „Miraculum” wyrabia do różnych właściwości cery nawet odrębne pudry. I tak tłustej cery: Dra Lustra puder higieniczny, przy każdej innej właściwości cery — Dra Lustra puder egzotyczny Tw 1038

wzięli osobiście udział w święcie. — Zgłoszenia przybycia zamiejscowych nadsyłać do 10. 5. b. r. do dowództwa 19 p. p.

Imienne zaproszenia nie będą do wszystkich przesyłane ze względu na brak adresów.

Warszawskie budowle.

Warszawa, 13. 4. (Tel. wł.) — W budującym się gmachu miejskiego zakładu wodociągowego zarysowała się ściana. Wobec tego usunięto robotników i opróżniono z mieszkańców dom sąsiedni. (w)

Przeciw ubraniu europejskiemu u Polinezyjczyków

Angielski gubernator wysp Polinezyjskich, Sir John Grimpl przesłał swojemu zwierzchnikowi, wielobrytyjskiemu ministrowi kolonii, raport, którym zwraca uwagę na bardzo niepożądane następstwa dekretu, zmuszającego miejscową ludność do noszenia europejskiej odzieży. Pierwszą opłakaną konsekwencją tego rozprządzenia był pojawienie się całego szeregu epidemicznych chorób, nieznanych tam dotychczas, mieszkańcy bowiem archipelagu, nie zdejmując miesięcami całemi ubrania ani w dzień, ani w nocy; przestali się myć i kąpać, żyją w strasznym brudzie i są chodzącymi zbiorowiskami zabójczych bakterji. Noszenie odzieży spowodowało również niezmiernie rozluźnienie obyczajów, czego skutkiem jest szerzenie się specjalnych chorób, dziesiątkujących polinezyjczyków. Gubernator Grimpl zwraca się przeto do władz centralnych, z prośbą o zniesienie tak szkodliwego rozporządzenia.

nawet w te domy niema kto mieszkać! Cholera na nich! Pan rozumie? Zrozumiałem. Sprawa była bardzo prosta.

Żyd, aż się zasapał z irytacji, po chwili zaś dodał:

— A wogóle, to w Palestynie same żydki nie mogą mieszkać. Tam musi być trochę polskich chłopów, albo wogóle jakich cudzoziemców.

— Dla czego? — Dla czego? Pan jest dobry! — Trzeba przecie z kimś handlować! A jak żydek z żydkiem handluje, to kto ma zarobić? Ja się pytam!

No i wymyślili sposób na cudzoziemców.

Jeżeli taka Szwajcaria może żyć z turystyki i hotelarstwa, to czemużby tego nie potrafiła Palestyna?

Zbuduje się parę eleganckich hoteli nad brzegiem siarczanej — słonej wody, urządzi się parę dancinów, dom gry, pomaluje się paru żydków na czarno, żeby robili murzynski jazz-band, zrobi się w Europie i w Ameryce huczną reklamę i — sprawa załatwiona.

Już żydek żydka nie będzie potrzebował oszukiwać! Od czegoż głupie goje? Bonzo.

Pw 70.12 6647

Tanio i dobrze

kupuje się zawsze wszystkie artykuły toaletowe i drogerijne

w Perfumerji Br. MACHALLA S.-K.

POZNAŃ, 27. GRUDNIA 2.

(Naprzeciw komendy Policji)

Pw 6599-7,191

Rękawiczki - Pończochy - Bluski
Tanio — Tanio

ZYGMUNT WIZA POZNAŃ BYDGOSZCZ.

Pw 8263-0,4681

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Zwalczające się produkty

W polskim życiu gospodarczym do niedawna głośnie była walka jedynie 2 produktów: cukru buraczanego z cukrem trzcinowym oraz octu z esencją octową. Otóż ostatnio do liczby zwalczających się produktów docho- dzą dalsze dwie pary, mianowicie przetwory ziemniaczane, konkurujące z produktami kukurydzianymi oraz spirytus, zagrażający zbytowemu ben- zyni. Wiemy, że istnieje poza tym współ- zawodnictwo szeregu innych jeszcze artykułów, jednak o nich mówić nie będziemy, gdyż z racji mniejszego ich dla naszego życia gospodarczego znaczenia, nie zaprzęta ich walka u- wagi ogółu.

Co do konkurencji kartofli z ku- kurydzą to nowopowstały Związek In- teresentów Przetworów Ziemniaczanych w Poznaniu tak o nim się wy- raża:

Możliwości zbytu na produkty kro- chmalnicze zmniejszyły się w całym świecie bardzo znacznie, przedwszyst- kiem z powodu silnej konkurencji krochmalu wytwarzanego z kukurydzy. Konkurencja kukurydzy przeja- wia się również na zagranicznych ryn- kach płaczących, na których płatki ziemniaczane coraz mniejszy mają zbył wskutek taniości paszy kukuryd- zianej. Objawem takiego stanu rze- czy jest unieruchomienie % polskich plantarni.

Przykra dla rolnictwa wiadomość znajduje radosne „pendant” w stwier- dzeniu Komisji Polskiego Monopoliu Spirytusowego, która przed kilkunastu dniami ukończyła doświadczenia z nową mieszanką spirytusową wynalaz- ku inż. Jezierskiego, orzekając, że: „Mieszanka inż. Jezierskiego, jako ma- teriał pędny dla silników spalinowych nadaje się w zupełności, dając lepsze rezultaty niż benzyna”.

Dziwnym jest ten zbieg okoliczno- ści, że w tym samym mniej więcej czasie do wiadomości publicznej podano dwie jakże różne co do skutków wi- adomości o przyszłości zbytu ziemnia- ków.

Pomni doświadczeń z czasów wo- jennych — ze spokojem przyglądamy się walce produktów, mogących słu- żyć tym samym potrzebom. Koniecz- ności wojenne stworzyły szereg arty- kułów zastępczych. Gdy minęła na- walnica — większość ich znikła bez- wypowiednie. Te jednak namiastki, któ- re zostały się wolności obrotów, a jest ich kilka: aluminium w przewodach elektrycznych, sztuczna bawełna i sztuczny jedwab, masło roślinne, gala- lit, cellon itp. udowodniły tamsamem swą rację istnienia i bywają uważane jako zdobycze postępu technicznego. Ich produkcja jest racjonalną, ren- towną.

Otóż zasada rentowności jest zasa- dą organizującą siły produkcyjne możliwie najracjonalniej. Wszystk- inne zasady muszą być z nią skombino- wane, a w razie kolizji muszą jej ustą- pić.

Rzecz inna, że rywalizujące ze sobą produkty mają prawo do walki w ró- wnych warunkach. I wyrównywanie ewentualnych różnic, znoszenie przy- wilejów, jak i upośledzeń jest słuszne i usprawiedliwione.

Krótkie informacje gospodarcze

— Pocztowa Kasa Oszczędności u- ruchomiona przy Wydziale Bankowym biuro przekazów zagranicznych; sprawa ustalenia międzynarodowych o- brotów czekowych z pokrewnymi in- stytucjami zagranicznymi znajduje się w fazie przygotowania.

— W lutym r. b. wyniósł ogólny handel drzewem w Gdańsku w wywo- zie 804 162 q, t. j. o 132 890 q mniej aniżeli w styczniu r. b. Na pierwszym miejscu wśród odbiorców stoi Anglja, która zakupiła 427 382 q, dalej idą Niemcy (122 607 q), Belgja (100 076 q), Holandja (99 253 q), Francja (73 267 q) i Szwecja (9 268 q).

— Konferencja banków emisyjnych rozpoczęła się w Paryżu dnia 12. b. m. Jako przedstawiciele Banku Polskie- go w konferencji biorą udział pp.: dyr. Zygmunt Karpiński i dr. Szawel- ski. Przygotowań do konferencji w ca- łem znaczeniu tego słowa nie było, gdyż nie opracowano i nie ogłoszono żadnego programu ani nie zgłoszono referatów.

Z rynków zbożowych

Ceny zbóż na rynkach światowych kształtowały się od początku roku go- spodarczego aż do początku lutego b. r. mniej więcej jednolicie i zdradzały ra- czej tendencję do stabilizacji. Ta sta- ła tendencja cen była wynikiem do- brych zbiorów w krajach, eksportują- cych zboże i naogół stałego zapotrze- bowania zbóż chlebowych w krajach, pokrywających deficyty zbożowe ziarnem importowanym. Jednak w pier- wszej połowie lutego zauważyliśmy wyraźny ruch zwyżkowy cen na gieł- dach amerykańskich, który rychło od- bił się na rynkach europejskich. Ten- dencja zwyżkowa cen nie została wy- wolana zmianami w ustosunkowaniu się podaży do popytu. Obliczenia Mię- dzynar. Instytutu Rolniczego w Rzy- mie i angielskiego czasopisma „Corn Trade News” wykazują np., że ilości pszenicy eksportowej w r. 1927/28 wy- noszą około 250 milionów kwintali, gdy tymczasem zapotrzebowanie w krajach importujących szacowane jest na około 210 milionów kwintali. Stwierdzono również, że transporty pszenicy do Europy w poszczególnych tygodniach lutego i marca b. r. były mniejsze niż w odpowiednich okre- sach 1927 r.

Czynikiem, który prawie wyłącznie zapoczątkował hausę na rynkach zbo- żowych, były informacje o stanie za- siewów ozimych. Wiadomości o po- wierzchni obsianych obszarów wyka- zały wzrost obszaru obsianego w Sta- nach Zjednoczonych np. obsiane w ro- ku bież. pszenicą dawno nie o owany obszar, mianowicie 19,4 milj. a., mo- gły zatem wpływać jedynie namaję- cą na zwyżkę cen. Natomiast niesprzy- jająca dla zasiewów pogoda w Stanach Zjednoczonych, mianowicie posucha w grudniu i styczniu oraz silne mrozy w styczniu i lutym przy całkowitym braku śniegu spowodowały znaczne szkody w zasiewach. Takie pogorsze- nie się horoskopów co do przyszłych zbiorów pociągnęło za sobą zmianę na- stroju i tendencję zwyżkową na gieł- dach amerykańskich, gdzie znaczne szkody wyrządziły gwałtowne opady.

Za zwyżką cen pszenicy poszły w górę ceny żyta, owsa i jęczmienia. Przytem wzrost ceny żyta był większy niż ceny pszenicy, co jest zrozumiałe ze względu na gorsze zbiory żyta niż pszenicy w r. 1927. Ilustruje to poniż- sza tabela:

Ceny czterech głównych zbóż w dolarach.

Pszennica	od 16/I do 28/I		od 30/I do 11/II		od 13/II do 18/II		od 20/II do 3/III		od 5/III do 10/III		od 12/III do 17/III		od 19/III do 24/III		od 26/III do 31/III	
	Chicago . . .	4.82	4.89	4.99	5.08	5.27	5.17	5.25	5.30	5.36	5.43	5.51	5.57	5.69	5.79	5.85
New York . .	5.36	5.43	5.51	5.57	5.66	5.75	5.81	5.87	5.91	5.95	5.99	6.03	6.07	6.11	6.15	6.19
Hamburg . . .	5.52	5.48	5.46	5.66	5.75	5.78	5.81	5.91	5.91	5.91	5.91	5.91	5.91	5.91	5.91	5.91
Berlin	5.58	5.43 ¹⁾	5.45	5.54	5.82	5.89	5.91	5.90	5.91	5.91	5.91	5.91	5.91	5.91	5.91	5.91
Warszawa . .	5.74	5.65	5.66	5.80	6.14	6.12	6.55	6.65	6.65	6.65	6.65	6.65	6.65	6.65	6.65	6.65
Poznań	5.19	5.07	5.08	5.55	5.58	5.69	5.86	6.10	6.10	6.10	6.10	6.10	6.10	6.10	6.10	6.10

Żyto	od 16/I do 28/I		od 30/I do 11/II		od 13/II do 18/II		od 20/II do 3/III		od 5/III do 10/III		od 12/III do 17/III		od 19/III do 24/III		od 26/III do 31/III	
	Chicago . . .	4.38	4.37	4.45	4.70	4.79	4.75	—	4.82	4.91	4.86	4.93	5.14	5.28	5.35	5.59
New York . .	4.91	4.86	4.93	5.14	5.28	5.35	5.59	5.40	5.00	4.94	5.06	5.17	5.39	5.42	5.54	5.55
Hamburg . . .	5.00	4.94	5.06	5.17	5.39	5.42	5.54	5.55	5.62	5.52	5.59	5.67	5.90	6.03	6.11	6.19
Berlin	5.62	5.52	5.59	5.67	5.90	6.03	6.11	6.19	6.45	6.40	6.44	6.54	6.66	6.72	6.78	6.84
Warszawa . .	4.50	4.40	4.44	4.54	4.66	4.66	5.12	5.29	5.74	4.42	4.34	4.37	4.50	4.75	5.04	4.98
Poznań	4.42	4.34	4.37	4.50	4.75	5.04	4.98	5.21	5.21	5.21	5.21	5.21	5.21	5.21	5.21	5.21

Jęczmień	od 16/I do 28/I		od 30/I do 11/II		od 13/II do 18/II		od 20/II do 3/III		od 5/III do 10/III		od 12/III do 17/III		od 19/III do 24/III		od 26/III do 31/III	
	Berlin	5.83	5.84	5.85	5.97	5.99	6.00	6.06	6.06	6.46	4.66	4.66	4.66	4.66	4.66	4.66
Warszawa . .	4.66	4.64	4.67	4.70	4.78	4.74	5.16	5.24	—	—	—	—	—	—	—	—
Poznań	—	4.50	4.52	4.52	4.52	4.60	4.61	4.75	—	—	—	—	—	—	—	—

Owies	od 16/I do 28/I		od 30/I do 11/II		od 13/II do 18/II		od 20/II do 3/III		od 5/III do 10/III		od 12/III do 17/III		od 19/III do 24/III		od 26/III do 31/III	
	Chicago . . .	3.97	3.97	4.02	4.13	4.24	4.22	4.31	4.32	4.92	4.93	5.03	5.25	5.31	5.58	5.68
Berlin	4.18	4.17	4.23	4.32	4.58	4.66	4.96	4.97	—	—	—	—	—	—	—	—
Warszawa . .	—	3.72	3.76	3.86	4.12	4.17	4.34	4.46	—	—	—	—	—	—	—	—
Poznań	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

¹⁾ krajowa

Jednocześnie ze zwyżką cen zagra- nicą rozpoczęła się zwyżka cen na gieł- dach polskich, przyczem w przecię- niu do giełd zagranicznych cena ży- ta wzrosła w Polsce w mniejszym sto- sunku, niż cena pszenicy. Zjawisko to tłumaczy się tem, że Polska ma du- żą produkcję żyta i mały pszenicy, do czego dochodzi jeszcze zakaz przywo- zu tego artykułu. Jęczmień i owies również zwyżkowały, przyczem zwyż- ka cen owsa była większa niż jęcz- mienia.

Jeżeli chodzi o rzyżyny tego ruchu cen w kraju, to poza oddziaływaniem rynków zagranicznych w pierwszym rzędzie spowodowały go niesprzyjają- ce dla zasiewów warunki atmosfery- czne. Wczesna zima nie pozwoliła ro- ślinom szczególnie późniejszym dosta- tecznie wzmożnić i rozwinąć się. Na- stępnie długotrwała zima, przytem na ziemiach zachodnich bezśnieżna, a przedewszystkiem mroźne wiatry w marcu, spowodowały znaczne szkody w zasiewach, skutkiem czego w nie- których okolicach około 5 do 10 proc. pól, obsianych żytem, zostało zao- ranych. Obawy o przyszłe zbiory pocią- gnęły za sobą przetrzymywanie zapa- sów zboża przez producentów, które są niższe, niż je szacowała urzędowa

statystyka. Do ograniczenia podaży przyczynia się także opóźnienie wios- ny, grożące opóźnieniem zniw. Ponie- waż do lutego rolnicy dostarczają na rynek około 75 proc. całej ilości ryn- kowej, każde późniejsze nawet nie- wielkie zmniejszenie podaży przez pro- ducentów wywołuje trudności i decy- duje o zwyżkowym ruchu cen. Wresz- cie konjunktury w dziedzinie cen zbo- żowych w Polsce zależą od niezorga- nizowania handlu zbożem i od gry spekulacyjnej pewnych jednostek.

Jakkolwiek stan ozimin nie jest za- dawalającym w znacznej części kraju, to jednak nie mamy jeszcze dostatecz- nych podstaw do stawiania już te- raz pewnych horoskopów na przysz- łość i przewidywania kłeskowego ro- ku. W razie sprzyjających warunków atmosferycznych sytuacja może się znakomicie poprawić. Dlatego też tru- dno narazie powiedzieć, jak długo u- trzyma się obecna tendencja zwyżko- wa cen na rynku krajowym. Pewnem jest, że będzie się ona kształtowała w zależności od cen na rynkach zagra- nicznych, od wyjaśnienia rzeczywiste- go stanu zasiewów oraz od warunków wegetacyjnych w najbliższych tygod- niach.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Kurs złotego. Dziś rano noto- wano dolary w obrotach nieoficjal- nych w Warszawie 8.90 1/4; w Gdań- sku na Warszawę 8.90.

(k) Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski Oddział w Poznaniu pla- cił dziś za 100 mkn. 212.358 zł i za 100 guld. gd. 173.304 zł.

(k) Wnioski Woj. Komitetu Dorad- czego. Na ostatnim posiedzeniu Wo- jewódzkiego Komitetu Doradczego w Poznaniu uchwalono po referacie dy- rektora Związku p. Sikorskiego nastę- pujące wnioski: 1. Wojewódzki Kom- itet Doradczy oświadcza się za ograni-

eniem ilości wydawanych licencyj na przemysł okrężny do minimum, o- raz by ważność licencyj wystawio- nych przez władze innych województw nie została rozszerzona na terytorjum tutejszego województwa. Woj. Kom. Doradczy oświadcza się za ogranicze- niem ilości jarmarków kramnych do minimum i uprasza Województwo o wysłanie odpowiednich okólników do wszystkich starostów. 3. Woj. Kom. Doradczy wypowiada się przeciwko u- tworzeniu wolnych składów soli oraz wysokim rabatami udzielanym tymże. 4. Woj. Kom. Doradczy prosi przy wprowadzaniu ustawy probierczej u- względnąć postulaty całego prawie

przemysłu i handlu złotniczego. pole- gające na zasadzie cechowania przez wytwórcę wzgl. sprzedawcę.

(k) Umowa zborowa dla przemysłu metalowego. W nr. 84 Monitora Pol- skiego zamieszczoną została umowa zborowa dla przemysłu metalowego w woj. poznańskim z wyłączeniem powiatów: bydgoskiego, inowrocław- skiego, wyrzyckiego i szubńskiego o- raz m. Bydgoszczy, zawarta pomiędzy Związkiem Pracodawców z jednej stro- ny a związkami robotniczymi z dru- giej. Sprzeciwy w sprawie nadania umowie mocy obowiązującej, wnieść można do ministerstwa pracy i opieki społecznej do dnia 26 b. m.

(k) „Pawilon Pracy” na P.W.K. Z inicjatywy min. pracy przystąpiło do organizacji „Pawilon Pracy” na Po- wszechnej Wystawie Krajowej w Po- znaniu, która ma być otwarta w przy- szłym roku. Pawilon ten zobrazuje zapomocą plastycznych eksponatów cały 10-letni dorobek Polski w zakre- sie: ubezpieczeń Społecznych od bez- robocia, choroby, starości, ochrony pracy, inspekcji fabrycznej, organizac- ji zawodowej itp. Komitet organizu- jący ten dział wystawy będzie dyspo- nował sumą około 1 milj. zł.

Urzędowa Cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 13 kwietnia 1928.

Warunki: handel hurtowy franco stacja załad. ładunki wag. dost. zaraz za 100 kg.

Standardy: a) żyta poznańskiego i pomorskiego 691 gr (117.2 f w h.) b) psze- nicy poznańskiej i pomorskiej 741 gr. 125.3 f w h.) c) jęczmienia browarowego pozn. i pom. 683 gr (115.4 f w h.) d) jęcz- mienia przemysłowego pozn. i pom. 640 gr. 108.1 f w h.) e) owsa poznańskiego i po- morskiego 453.5 gr (76.5 f w h.) f) no- towania maki żytniej na podstawie usta- lonego standardu

„Ceny orientacyjne”

Zyto	49 50—51,00
Usposobienie: mocne.	
Pszennica	55 50—16 50
Usposobienie: stałe.	
Jęczmień przemysłowy	39,00—42,00
Jęczmień browarowy	44,00—46,00
Usposobienie: stałe.	
Owies	41,00—43,00
Usposobienie stałe.	
Maka żyta 45% wł w stand.	72 50
Maka żyta 70% wł w stand.	70,50
Usposobienie: mocne.	
Maka pszenna 65% w work.	77,00—81,00
Usposobienie stałe.	
Araby żytnie	35,00—36,00
Araby pszenne	32 50—33 50
Wyka latowa	31,00—34 00
Peluszka	33,00—36,00
Groch polny	46,00—51,00
Groch Victoria	60,00—82,00
Groch Folgera	55,00—65,00
Lubin niebieski	23,00—24,00
Lubin złoty	24,50—25,50
Seradela	23,00—29,00
Koniczyna czerwona	220,00—310,00
Koniczyna biała	180,00—280,00
Koniczyna szwedzka	290,00—350,00
Koniczyna żółta odluszczone	150,00—180,00
Koniczyna w łuskach	70,00—90,00
Przełot	200,00—260,00
Tymoteusz	60,00—68,00

Uwaga: Ogólne usposobienie stałe.

Uwagi ogólne Jęczmienia browarowy o wadze wyższej niż standardowa ponad notowania Koniczyny wyborowe w ziarnie, kolorze i czystości ponad notowania.

TARGOWICA MIEJSKA

Urządowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, dnia 13. 4. 1928. Spędzono wołów 8, buhaji 19, krów 53, bydia 80, świń 588, cieląt 232, owiec 40, kóz —, prosiąt 305.

Razem 1245 zwierząt.

Ceny loco targowisko Poznań łącznie z kosztami handlowymi

Placono za 100 kg żywej wagi za:

Cielęta:	
b) najprzedniejsze cielęta tuczne	000—170
c) średnio tuczne cielęta i najprzedniejsze ssaki	150—160
d) mniej tuczne cielęta i dobre ssaki	136—140
e) liche ssaki	000—130

Świnie.

b) pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi	192—194
c) pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi	186—190
d) pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi	176—182
e) mięsiste świnie ponad 80 kg	168—172
f) mactory i różne kastraty	150—180

Prosięta za parę 35—55.

Przebieg targu ożywiony.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Góra runęła w wodne otchłanie

**Obsunięcie się urwistych stoków nadwiślańskich
Stare drzewa olbrzymy legły pokotem**

Nasz korespondent grudziądzki (ski) donosi:

Grudziądz zawdzięcza swe malownicze położenie urwistym zboczom nadwiślańskim, ciągnącym się na północ do cytadeli, a na południe przez Strzemięcin (dawniej Prybut, Preybit, przybijały w tem miejscu statki na Wiśle) aż do Rządza. W lasku na stokach strzemięcińskich, dochodzących do 80 mtr. wysokości, wznosi się znana, zbudowana w stylu szwajcarskim restauracja miejska z przepięknym widokiem na srebrzystą wstęgę Wisły i uroczym położone miejscowości powiatu świeckiego, jak Sartowice, Górna Grupa oraz niziny świecko-nowskie.

W czwartek, dnia 12. b. m. w godzinach południowych zaszedł tuż przed restauracją strzemięcińską fakt, który, podany w dniu 1. b. m., niewątpliwie zostały przyjęte jako dobrze obmyślony żart na prima aprilis.

Oto na przestrzeni około 150 mtr. oberwały się urwiste zbocza nadwiślańskie i runęły wraz z laskiem w przepaść ku rzecze; umocniona droga do restauracji zapadła się na kilka mtr., a wokół rumowiska powstały liczne głębokie szczeliny. W pobliżu restauracji utworzył się spadzisty

wzgórek popękany i zarysowany, zamykając do niej dostęp; przewody elektryczne do lokalu zostały przerwane, a słupy złamane i wywrócone. Cienisty laszek ze starym drzewostanem uległ zniszczeniu; drzewa, między niemi olbrzymy o 4 mtr. objętości zesunęły się razem z opadającą grubą warstwą ziemi, lub, wyrwane z korzeniami — legły chaotycznie na rumowisku. Dostępu do miejsca niezwykłego wypadku strzeże policja, albowiem zachodzi obawa dalszego obsunięcia się wzgórz.

Wiadomość o kataklizmie w Strzemięcinie rozniósł się tu z błyskawiczną szybkością i zelektryzowała mieszkańców; rzesze ciekawych pospieszyły natychmiast na miejsce niezwykłego wypadku, który przedstawia niecodzienne widowisko.

Jak tłumaczy się powyższe zjawisko? Obsunięcie się stoków powstało niewątpliwie wskutek mechanicznego działania wód źródłanych, łącznie z tajaniem niższych warstw ziemnych w okresie wiosennym. Ciężkie zwaly gliny oraz iłu, spoczywające na pokładach piaszczystych, podmytych przez wodę źródlaną, zesunęły się mimo niewątpliwie silnie utrwalo-nych zboczy przez roślinność leśną.

Przygotowania do Targów

**Rozbiórka „Hotelu Dworcowego”. —
Ukończenie hali A.**

Tereny Targów Poznańskich, jak już o tem donosiliśmy, są okupowane doszczętnie, przyczem wynajęto nawet tereny, na których znajdowały się zabudowania przeznaczone na rozbiórkę Hotelu Dworcowego. Sprawa tej rozbiórki przechodziła różne, przedziwne perypetje, aż wreszcie magistrat powziął w czwartek rano ostateczną decyzję, a około południa przystąpiono do rozbiórki. Obecnie już padają ściany budynku, po którym za kilka dni nie będzie już śladu. Powstanie natomiast tam piękny plac, a za kilkanaście dni wypełnią go warczące maszyny i inne imponujące okazy przemysłu, który zaprezentuje się na Targach.

Jedyny stały lokator śpiącego się w gruzach budynku, p. Świdorski, dostał mieszkanie w pięknym nowym domu w Parku Wilsona; ponadto zawarł on kontrakt z magistratem na dzierżawę kawiarni. Według wszelkiego prawdopodobieństwa p. Świdorski jest z takiego obrotu sprawy zadowolony.

Prace około budowy nowej targowej hali A. postąpiły wydatnie naprzód, a od blisko tygodnia na szczycie wiancia z drzewa zatknęto wieniec, lub, jak się czasem mówi, wiechę. — Tradycyjne święto pracowników budowlanych, t. zw. wieńcowiny, ze względu na Wielki Tydzień, odłożono i odbędzie się one w sobotę popołudniu. Jest to święto robotnicze i uroczystość dla pracowników ciesielskich oraz murarskich. W danym wypadku weźmie w niem udział około 300 pracowników, zajętych na budowie, przyczem zaproszono również członków magistratu, rady miejskiej i przedstawicieli prasy. Nadmienić też należy, że w ubiegłym tygodniu wypłacono pracownikom budowlanym zwyczajowe gratyfikacje.

Hala A. jest największą budowlą na Targach Poznańskich, gdyż obejmuje około 7500 metrów kwadratowych przestrzeni pod dachem. Projektodawcą jej jest p. architekt Roger Ślowski, kierownikiem głównym budowl jest p. arch. Jerzy Mueller, a kierownikiem lokalnym p. arch. Feliks Kubiński. Prace ziemne rozpoczęto dn. 11. 10. ub. roku, a murarskie dn. 26. 10. Na budowę zużyto około miliona cegieł. (k)

Czworonogi „Ajaks”

bohaterskim pogromcą dwunogiego „kontrolera cudzych kieszeni”.

— Nasz korespondent gnieźnieński (br.) pisze:

„Inspektor świeżego powietrza”, „kontroler cudzych kieszeni” niejaki Franciszek Ziółkowski z ul. 3 Maja wyszedł wczoraj wieczorem za miasto na „wycieczkę”, ale poprzednio zaopatrzył się w worek. Spacerem dotarł do

Strychowa, które leży o 7 km. od Gniezna i tu udał się do zagrody osadnika Michała Utychta, aby gruntownie zapoznać się z jego wyrobami mięsnymi; na początek zabrał ich wraz ze słoniną około pół centnara.

Zadowolony z wyniku „wyprawy” powracał do domu z lubością, myśląc o libacji, którą postanowił sobie urządzić, i tak po północy znalazł się na ulicy Poznańskiej. Tu jednak podwinęła mu się noga, gdyż w świetle latarni zobaczył stróża bezpieczeństwa, a co więcej w towarzystwie wilczka policyjnego „Ajaksa”. Tym widokiem zaskoczony Ziółkowski, nie namyślając się długo, rzucił worek i począł zmykać w stronę Dziekanki. Byłby niewątpliwie znikł w ciemnościach, gdyby nie „Ajaks”, który go dogonił, dobrał się do tydek, powalił na ziemię i strzegł tak długo, aż nie nadszedł posterunkowy.

Obecnie Z. odbywa inspekcję, ale już tylko... celi więziennej, w której oczekuje, aż zajmie się nim karząca dłoń sprawiedliwości.

Złodziej samobójca

Pozbawił się życia wystrzałem z rewolweru.

Przed kilku dniami zatrudniony u gospodarza Górskiego w Trzyczynie pow. Bydgoszcz parobek Florjan Guciński w niezwykłych okolicznościach wystrzałem z rewolweru odebrał sobie życie.

Guciński, który podejrzany był o kradzież owsa u jednego z sąsiadów został przez policję aresztowany. Podczas rewizji sprowadzono go do stajni, aby wskazać, gdzie ukrył pieniądze uzyskane ze sprzedaży skradzionego owsa. Tu szybkim ruchem G. wyjął z kieszeni rewolwer i strzelił 3 razy do posterunkowego Matejskiego na szczęście chybiąc, poczem wybiegł ze stajni. Oddalwszy się o kilkanaście kroków Guciński usiadł na ziemi i wystrzałem z rewolweru odebrał sobie życie. (AW)

KALENDARZYK

Piątek, 13 kwietnia 1928 r.

Słońce: wschód 5,00 — zachód 18,46; — długość dnia 13 godz. 46 min.

Księżyc: wschód 2,28 — zachód 9,47; — ostatnia kwadra.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska plus 1 st. C., wiatr południowo-wschodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 749 mm. Pochmurno. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 10 st. C., najniższa plus 2 st. C. Ilość opadów 1 mm.

Kal. rz. - kat.: Hermenegildy; jutro Walentyna.

Kal. słow.: Przemysława; jutro Myślimira.

Zebrania

Jutro o 19 I. Wkp. Tow. Hod. Kanarków u p. Świtalskiego, Podgórna 13.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Nabożeństwa w kaplicy S. S. Karmelitanek Bosych**, ul. Niegolewskich 23, dnia 15 bm.: o godz. 10 msza św. za wszystkich, którzy ofiarami swem dopomagają do budowy klasztoru i kościoła S. S. Karmelitanek Bosych; o godz. 17 nabożeństwo ku czci św. Teresy od Dz. Jezus, poczem nastąpi przyjmowanie do Bractwa.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Obwodu I. Zw. Drogerzystów.** Miesięczne zebranie we wtorek, 17 bm. o godz. 20 na sali restauracji „Continental” przy ul. św. Marcina. Będzie wykład p. dr. M. Winiarskiego na temat „Nowe prawnie o bankach oraz spółkach akcyjnych” oraz wybór delegatów na roczne walne zebranie Związku i pierwsze zebranie delegatów, poza tem komunikaty i wolne głosy.

WIECZORY, KONCERTY

— **Tow. Pań św. Wincentego a Paulo przy parafii św. Wojciecha** urządza w niedzielę, 15 bm. na sali Boulevard przy placu Nowomiejskim o godz. 17 podwieczorek z tańcami, loterią fantową i rozmaitemi niespodziankami przy współudziale orkiestry 15 pułku ułanów. Czyści dochód przeznaczony jest dla najbiedniejszych.

— **Rodzina Wojskowa, sekcja dochodów nieistalych** w sezonie przedwakacyjnym bież. roku urządzać będzie w kasynie sztabu herbatki z tańcami w pierwsze dwie soboty po 1-szym każdego miesiąca. Pierwsza odbędzie się dnia 14 bm. o godzinie 21.

WYKŁADY

— **„Żegluga Morska”.** Miejscowy zarząd Ligi Morskiej i Rzecznej urządza dziś

KOŚCIÓŁ ŚW. JANA

Koncert religijny, jaki odbędzie się w niedzielę, 15 bm. o godz. 8 wiecz. w Auli Uniwersyteckiej, zapowiada się wspaniale. Współdziałają biorąc najwybitniejsze siły naszego świata muzycznego. P. Rogalińska-Daum wykona szereg pieśni, akompaniament objął prof. Łukasiewicz. Przy organach mistrz p. prof. Nowowiejski. Chór katedralny pod wytrawnym kierownictwem ks. dr. Gieburowskiego wykona część wokalną koncertu.

Całość złoży się niewątpliwie na atrakcję jedyną w swoim rodzaju. Przypominamy, że koncert odbywa się pod protektorem ks. biskupa Radońskiego. Poza tem możemy podzielić się z Szan. Czytelnikami wiadomością, że koncert zapowiedział uświetnić swą obecnością Najprzewielebniejszy ks. Prymas dr. Hlond.

Prócz tego cel szlachetny, jakim jest odnowienie kościoła św. Jana, sprawi niewątpliwie, że Aula Uniwersytecka zapełni się do ostatniego miejsca, a napewno nie zabraknie nikogo, komu drogą są pamiątki historyczne.

Reszta biletów do nabycia w Blurze „Par”, ul. 27 Grudnia 18. Pw 8506/7-15,16/7

W zimie i w lecie, wiosną i w jesien

równie troskliwie dbać należy o zdrowie dziecka, pielęgnując jego ciało pudrem i mydłem „Hygenol” idealne środki poleczone przez powagi lekarskie. Pw 5835-7039

o godz. 20 odczyt p. dyr. Webera pod tyt. „Żegluga Morska”, bogato ilustrowany przezrocami w audytorjum Lubrańskiego (Uniwersytet, Collegium Minus, I p.). Wstęp wolny.

WYCHOWANIE, KURSY

— **Współczesna młodzież.** Ileż to problemów nasuwa współczesna mło-

Grupa ubogich obdarzona święconką przez Tow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo pa rafii św. marcińskiej.

W Wielką Sobotę obdarzono w zakła dzie św. Józefa z inicjatywy Tow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo parafii św. marcińskiej kilkadziesiąt ubogich święconką. Święconkę poświęcił ks. Zaremba, poczem przewodnicząca towarzystwa, p. Kurzyńska, przystąpiła do rozdzielania święconki. Zadowolone twarze obdarzonych były najlepszym podziękowaniem dla inicjatorów i opiekunów ubogich. Powyżej widzimy stoly w zakładzie św. Józefa, zastawione święconką.

dzień, tak odmienna w swej psychice od pokoleń, które dorastały przed wojną! A niestety mało zwracamy uwagi na te problemy. Następstwem tego to te częste konflikty, nieraz tragiczne w swym przebiegu, między „starymi” i „młodymi”. — Dlatego winny obudzić jak najwyższe zainteresowanie wykłady b. wicekuratora p. Steina o współczesnej młodzieży, którym to wykładami rozpocznie się drugi cykl kursu społecznego dla pań Katolickiej Szkoły Społecznej we wtorek, dnia 17 bm. o godz. 20. Zgłoszenia na kurs przyjmuje sekretariat Katolickiej Szkoły Społecznej przy ul. Podgórznej 12 b w godzinach od 9—16.

— **Kursy praktyczne języka francuskiego.** Trzeci trymestr rozpoczyna się 16 bm. Ostatni kwartał kursów specjalnie przeznaczony jest do przygotowywania się do egzaminów, które, zdane na końcu roku, upoważniają do uzyskania dyplomu „Kursów Języka Francuskiego w Poznaniu”. Zgłoszenia przyjmuje sekretariat kursów (Stowarzyszenie Polsko-Francuskie) ul. Sew. Mielżyńskiego 26/27 codziennie od godz. 17—19. Równocześnie przyjmują pp. profesorowie zapisy i to przed rozpoczęciem lekcji.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Dla informacji publiczności** podaje się, że biura dyrekcji ogrodów miejskich, które się mieściły w ratuszu, zostały przeniesione do nowego domu przy Parku Wilsona. Wejście znajduje się od ulicy Głogowskiej, telefon nr. 4046.

— **Broszura „Święto narodowe 3. Maja”,** wydana przez Tow. Czytelników Ludowych, kosztuje 1,50 zł, a nie 15 zł, jak podano mylnie. Nabyć można broszurę tę za poprzedniemi nadesłaniami należności w T. C. L., Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 16. I. piętro.

— **Honorowa odznaka frontu pomorskiego.** Zatwierdzona przez Min. Spraw Wojskowych dnia 10. 12. 1925 r. (Dziennik Rozkazów Wojskowych 39/25, poz. 382) odznaka ma prawo nosić wszyscy, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do pracy w organizacjach, jak Straż Obywatelska itp. do przyłączenia ziemi pomorskiej do Polski, lub też pełnili czynną służbę w oddziałach wojskowych, które zajmowały Pomorze w 1920 roku. Zgłoszenia umotywowane należy nadsyłać do Komisji odznaki pod adresem: „Komisja Odznaki Honorowej Frontu Pomorskiego, Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 10”. Cena odznaki wraz z legitymacją zł. 6,00, przesyłka poleconą 90 gr. Wysłać się także za załączeniem pocztowym. Do listów z pytaniami należy dołączyć znaczek pocztowy za 25 gr. listy bez znaczka pozostaną bez odpowiedzi.

— **Rejestracja aparatów do wyszynku piwa pod ciśnieniem.** Magistrat wyzwa wszystkich właścicieli restauracji, jadalni itp. przedsiębiorstw, posiadających urządzenia do wyszynku piwa pod ciśnieniem do zgłoszenia ich w Miejskim Urzędzie Policijnym. Zgłoszenia te winny być najpóźniej nadesłane do 20 bm. i zawierać opis urządzenia podpisanego przez przedsiębiorcę oraz dostawcę. Odpowiednie formularze otrzymać można w M. U. P., pokój 16. Poza tem trzeba natychmiast zapoznać się w książkę rewizyjną, którą nabyć można w Stow. Dozoru Kottów, ul. Ogrodowa 11. (z.)

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Z Towarzystwa Pomocy Społecznej na Jeżykach.** W Wielki Czwartek odbył się w biurze Tow. przy ul. Dąbrowskiego 34 uroczysty podział święconego dla ubogich. Po poświęceniu darów przez ks. Baka przemówił do zebranych prezes p. Feliks Skowroński. Ks. Bak wskazał zebranym na zasługi Towarzystwa. Za staranne i bogate przygotowanie święconego należy wyrazić uznanie zarządowi Towarzystwa oraz wszystkim ofiarodawcom, a w szczególności p. Jackowskiej za udzielenie ubikacji, za dekorację oraz włożoną pracę około przygotowania uroczystości.

— **Z targu.** Dnia 13 b. m. na placu Sapieżyńskim placono: za mbiat: 1 kg masła wiejskiego 5,60—6,00 zł; masła mleczarskiego 7,60 zł; twarogu 1,20 do 1,40 zł; 1 mendel jaj 2,00—2,10 zł; 1 litr śmietany 2,20—2,40 zł; 1 litr mleka pełnego 34—38 gr; Mięsa: 1 kg słoniny świeżej 2,80—3 zł; słoniny wędzonej 3,40—3,60 zł; wieprzowiny 2,60—3,20 zł; wołowiny 2,20 do 3,40 zł; cielęciny 2,40—2,80 zł; skopowiny 2,40—3,60 zł; smalcu 4,40—4,60 zł; koziny 1,60—1,80 zł. Drób: kaczka 8,00 do 10,00 zł; gęś 12,00—16,00 zł; królik 3,00 do 4,00 zł; kura 5,00—8,00 zł; para gołębi 2,50—2,80 zł. Ryby: 1 kg szczupaka 3,20 do 4,00 zł; sandacza 5,00—5,40 zł; karasia 2,80—3,20 zł; lina 4,00—4,80 zł; leszcza 2,40 do 3,60 zł; białych ryb 0,80—1,60 zł; suma 3—3,60 zł; karpia 5,20 zł; okonia 2,40—2,80 zł. Jarzyny: 1 kg marchwi 30—40 gr; ziemniaków 12 gr; szablę, grochu, fasoli 0,80—1,00 zł; szpinaku 1—1,40; buraków 50 do 70 groszy; 1 kg kapusty białej 20—30 gr; modrej 0,60—1,00 zł.

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Bestja Morska”.
Aurora: „Książę Lasów” Douglas Fairbanks.
Colosseum: „Dzielny wojak z Pragi”.
Casino: „Ona, Moja Jedyna”.
Edison: „Król wicz fiolków”.
Metropolis: „Chata Wujka Toma”.
Odeon: „Tańczący Wiedeń” z Lyą Marą.
Renaissance: „Wśród wilków”.
Słońce: „Baron Cygański”.

jarmużu 1,20—1,80 zł; brukwi 20 gr; brukseki 2,00—2,40 zł; główka salaty 20—35 gr; pęczek rzodkiewki 30 gr; seler 2—3 zł; pietruszka 1,60 zł. Owoce: 1 kg jabłek 1 do 3,40 zł. Różne: 1 kg chleba 60 gr; orzechy włoskie 3—3,40 zł; orzechy laskowe 3,20—3,40 zł; 1 kg świeżych śledzi 0,60 do 1,00 zł. — Dowozy duże, szczególnie na targu rybnym. Ceny masła i jaj zniżkowały. Targ bardzo ożywiony. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Karambol uliczny.** Rowerzysta Jan Jensch, jadąc ul. Ogrodowa, wpadł pod wóz roboczy, odnosząc szereg ran na głowie; odwieziono go do szpitala miejskiego. (z.)

— **Jeszcze jeden wypadek tajemniczego zaginięcia.** Dnia 2 bm. oddaliła się z domu rodzicielskiego przy ul. Matejki 54 Aniela Sierańska, ur. 23 marca 1911 i dotąd nie wróciła. Sierańska jest wzrostu średniego, blondynka o krótkich włosach i okrągłej twarzy, oraz dużych niebieskich oczach. Ubrana była w jasny bezowy płaszcz, obszyty lisią skórą, ciemny kapelusz, w granatową sukienkę, czarne lakierki oraz cieliste pończochy. Osoby, któreby wiedziały o pobycie wymienionej, zechcą się zgłosić do wydziału śledczego pokój 35. (z.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Fikcyjny napad rabunkowy.** Jak już swego czasu donosiliśmy, mieli paść ofiarami napadu bandyckiego w Solcu-Kujawskim pod Bydgoszczą wojażer firmy B. Kentzer, z Bydgoszczy. Zygmunta Kujawski i woźnica Fr. Lipski. Domniemani bandyci według ich relacji skradli rzekomo około 3 tys. zł. Dochodzenia wykazały zupełnie co innego: ustalono mianowicie, że Kujawski i Lipski przywłaszczyli sobie gotówkę; obaj powędrowali do aresztu śledczego. (z.)

— **Sprzeniewiera w potrzasku.** Jan Misiołek, biuralista w nadleśnictwie Sieraków, który, jak już donosiliśmy, zbiegł z gotówką 1000 zł, został ujęty na dworcu kolejowym w Rozwadowie. Niefortunnego sprzeniewiercę odtransportowano do Poznania. Miał jeszcze przy sobie 764,19 zł. Znalezione przy nim 2 sukienki, spodniczkę i sweter. Misiołek powędrował do aresztu. (z.)

— **Nowy „kawał” szajki łobuzów.** Do p. Gertrudy Ciesielskiej z ul. Fr. Ratajczaka przybyła jakaś trójka wyrostków, chcąc nabyć stare gazety. Gdy Ciesielska podała im 2 paczki, zawierające około 20 funtów, ci nie namyślali się długo, wyrwali je i zbiegli na ulicę. Jak się okazało, złodziejaskowie nazywają się: Stanisław Rogalski ul. Łazarska 71, Stefan Musiałek ul. Grunwaldzka 5 i Zdzisław Sypniewski ul. Chwaliszewo 70. Trójka ta w ten sposób dochodziła do gotówki, którą następnie przepijała. (z.)

— **Różne części żelazne** od szyn małych kolejek, używanych przy pracach brukarskich, skradziono z ulicy Łazarskiej. Poszkodowany jest Magistrat. (z.)

— **Wandalizm na cmentarzu.** Od pewnego czasu z grobów cmentarza ewangelickiego św. Pawła przy ul. Topolowej zrywano systematycznie kwiaty i niszczone groby. Ostatecznie po energicznych dochodzeniach ustalono, że sprawcą kradzieży jest niejaki St. Hetmanowski, którego przyczynił zawiadowca na gorącym uczynku. (z.)

— **Większe ilości słoniny, loju, kiełbas, smalcu i innych towarów** skradziono Leokadii Neumanowej ze sklepu rzemieślniczego przy ul. W. Garbary. Poszkodowana ocenia stratę na 500 zł. (z.)

KRONIKA SĄDOWA

— **Trzy lata więzienia.** Bezdomny 27-letni Wacław Suida skazany został przez izbę karną sądu okręgowego za kradzież z włamaniem na trzy lata ciężkiego więzienia, utratę praw obywatelskich na przeciąg lat pięciu i dopuszczenie dozoru policyjnego. Przyłapano go, gdy w dn. 15 grudnia 1925 włamał się do mieszkania p. Chojnackiej przy Wielkich Garbarach i zabrał jej złoty zegarek, trzy kaftanki, białe damską, dziecięcą i brązową walizkę. (k.)

JARMARKI

— **Stęszew.** Jarmark na konie, bydło, świnię, drób i towary kramne odbędzie się we wtorek, 24 bm.

Z WIELKOPOLSKI

— **Swarzędz.** (Kradzież drutu telefonicznego.) Na szosie do Kostrzyna skradziono w tych dniach około 500 m. drutu telefonicznego. Sprawców, którzy znieszyli urządzenie telefoniczne tylko w tym celu, ażeby uzyskać drut na sprzedaż, nie zdołano narazie wykryć. (z.)

— **Pawłowice, pow. poznański.** (Pożar od iskiej z komina.) W Wielki Piątek wybuchł tu pożar w zabudowaniach gospodarza Nietschego. Z krytej słoma stodoły przetrzucił się ogień na chlew kryty również słomą, które to budynki splenęły doszczętnie, mimo natychmiastowej akcji ratunkowej, przeprowadzonej przy pomocy sześciu sikawek z okolicznych wsi. Dom zdołano ocalić, natomiast spalony się maszyną do siewu sztucznych nawozów „około 40 ctr. niemłóconego żyta, 2 owce i kilka fur siana. Ogień powstał od iskiej z komina domu mieszkalnego. (k.)

— **Wronczyn pod Pobiedziskami.** (Wystawa.) W pierwsze święto wielkanocne odbyła się na sali parafialnej w Wron-

Ilustracja Poznańska
tylko dla czytelników

Orędownika Wielkopolskiego
i Kurjera Poznańskiego
BEZPŁATNIE.

Co tydzień wychodzi
Wielkopolska Ilustracja

i kosztuje tylko

na cały kwartał	4,00 zł
na cały miesiąc	1,50 zł
pojedynczy egzemplarz	0,45 zł

czynnie wystawa robót ręcznych Tow. Młodych Polek pod protektorem ks. prob. Smorawskiego, urządzona przy pomocy okolicznych ziemianek. Skromna ta, a jednakże z dużym wysiłkiem woli uruchomiona wystawa wykazała, jak szczęśliwą była myśl ks. proboszcza i do jakich rzeczywiście wzorowych wyników doprowadzić może inicjatywa zdrowa, mająca na celu praktyczne szkolenie dorastającej wiejskiej młodzieży żeńskiej.

Od Redakcji: Inicjatywie ks. prob. Smorawskiego należy przyklasnąć z całym entuzjazmem i życzyć, aby znalazła jak najszerszy oddźwięk. Podjęta w każdej wiosce, obfitowaćby mogła w rezultaty niepospolite. Z jednej strony wskazywałyby dawne tradycje, wydobylałyby z zapomnienia wzory sztuki ludowej, powiększając tem samem skarbiec kultury rodzimej. Z drugiej zaś strony stworzyłaby całkiem nowe źródło dochodowości. Należałoby więc wytworzyć w tej dziedzinie pewien należyty zorganizowany ruch pracy systematycznej i celowej, do której powołaneby były przedewszystkiem Koła ziemianek, duchowieństwo i nauczycielstwo.

— **Gniezno.** (Przed targami koni.) Targi koni na św. Wojciecha w czasie od 21—25 kwietnia połączone z konkursami hippicznymi zapowiadają się doskonale. Na poszczególne konkursy zgłoszono około 200 koni, w tem przeszło 100 koni do konkursu ciężkiego z handicap. Dalsze 100 koni walczyć będą o pierwszeństwo w konkursach powozów, polo itd. Najważniejsi jeźdźcy z całej Polski zgłosili swój udział w konkursach, między in. major Toczek, rtm. Antoniewicz i por. Starnawski, znani zwycięzcy na konkursach międzynarodowych. (br.)

— **Kaczanowo, pow. Września.** (Pożar młyna parowego.) Dnia 6 bm. wybuchł pożar w młynie parowym w Kaczanowie; młyn spłonął doszczętnie. Należał on do masy konkursowej firmy Nowak w Poznaniu. Ustalono, że pożar powstał wskutek rozgrzania łożysk maszyn. Straty wynoszą około 300 tys. zł. z czego Kraj. Ubezpieczenie pokrywa 180 000 zł. (br.)

— **Sroda.** (Osobiste.) Miejsce sędziego Jerzykiewicza, który z dniem 1-go kwietnia br. otworzył kancelarię adwokacką w Mogilnie, objął asesor sądowy Łużyński z Żnina.

— (Śmiertelny wypadek.) W wiosce Dębiczek 5-letni chłopczyk gospodarza Kaczmarka, przebiegając na podwórzu, zbliżył się za blisko do koni. Jeden z nich uderzył go tak silnie w czoło, że biedny chłopczyzna padł trupem na miejscu.

— (Likwidacja komisariatów.) W najbliższym czasie zostaną zlikwidowane komisariaty obwodowe, których w powiecie jest cztery. W miejsce ich powstana wójtostwa i to ogółem osiem. Wójtostwa będą tworzyły obwody: Sroda wschód, Sroda zachód, Krotoszyn, Zaniemyśl, Dominowo, Nekla, Bronisław i Komorniki. Sejmik powiatowy ustalił już listę kandydatów na wójtów, którą przesłał województwu do zatwierdzenia.

— (Komisarz rządowy w Kasie Chorych.) Wielką sensację wywołało rozwiązanie władz tut. Pow. Kas Chorych, tj. zarządu, rady i wszystkich komisji na podstawie dekretu Okr. Urzędu Ubezpieczeń w Poznaniu i mianowanie komisarza rządowego. Rewizja wykazała pewne uchybienia zarządu. Komisarzem rządowym mianowany został urzędnik Okr. Zw. Kas Chorych p. Rohloff z Poznania. (Ks.)

— **Nakło.** (Zrękowiny w obozie cygańskim.) U p. Wilczyńskiego zagościli cyganie w liczbie 76 osób. W niedzielę odbywały się zrękowiny młodej pary cygańskiej. Ceremoniał wyprzedził wyścig konny 12 najlepszych jeźdźców z wójtem Lakatoszem Morą na czele. Po wyścigu w którym obowiązkowo odnosi zwycięstwo bohater uroczystości, odbyła się biada, w czasie której wójt wygłosił w języku cygańskim przemówienie, kończąc założeniem pierścionków młodej parze. — Cygańskiej zabawie przyglądały się tłumy publiczności. (gb.)

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś w piątek „Jolanta” i „Szeherazada”. W sobotę 14 bm. premjera głośnej operetki Lehara p. t. „Wesoła wdówka” z p. Fontánówną w partii tytułowej oraz z pp. Majchrzakó-

wną, Bratkiewiczem, Folańskim, Laskowskim i Wiśniewskim, kapelmistrz p. Tyllia, reżyser p. Folański, uromaiaci przedstawienie nadzwyczaj efektowny balet układu p. Statkiewicza w wykonaniu całego zespołu z pp. Grabowską i Jedynską na czele. Nad stroną dekoracyjną czuwa p. Jarocki.

W niedzielę, 15 bm. o godz. 3 popołudniu po cenach zniżonych „Druciarz” z p. Bratkiewiczem w roli Pfefferkorna. Wieczorem „Aida” w doborowej obsadzie, tytułową partję śpiewa Józefa Zacharska, inne pp.: Dr. Roesslerówna, Czarnecki, Mazanek i Zaleski, kapelmistrz p. Wojciechowski. Taniec złotych posągów wykonają pp. Jedynska i Statkiewicz.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś nowosć repertuarowa scen europejskich „Nie ożenie się” w pięknych toaletach według ostatnich żurnali paryskich. Jutro wraca na afisz piękna „Turandot” w cudownej wystawie St. Jarockiego i koncertowo grana przez cały zespół artystyczny. W niedzielę o godz. 3 popołudniu po cenach zniżonych rekordowa komedia „Panna Flute”, która odegrana będzie po raz 27.

Codziennie odbywają się próby z najnowszej komedji St. Kiedrzyńskiego „Powrót do grzechu”, która wejdzie na repertuar w przyszłym tygodniu. Reżyserje prowadzi J. Warnecki.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś arcywesoła komedia Hennequina i Vebera p. tyt. „Czy jest co do oclenia?”. Jutro premjera niezwykle oryginalnej sztuki St. Ign. Witkiewicza p. t. „Metafizyka dwugłowego cielecia”. W sztukach Witkiewicza jest odwrócona rzeczywistość i wszelkie pojęcia o niej. Stąd specyficzne nastawienie widza do tego gatunku twórczości, na którą ogólnie się reaguje, jak na dowcipne wejście w stosunku do zjawisk życia. Sztukę reżyseruje E. Wierciński. Główne role grają pp. J. Chojnacka, M. Wiercińska, K. Brodzikowski, J. Hajduga, K. Knobelsdorff, R. Piotrowski, J. Woszczerowicz, E. Wierciński, J. Zawieyski. Na premjerę obiecał swój przyjazd autor. W niedzielę popołudniu o godz. 3.30 po cenach zniżonych arcywesoła komedia Hennequina i Vebera p. t. „Czy jest co do oclenia?”

Wstęp słynnego barytona-murzyńca FRANCIS MORES!

FRANCIS MORES, słynny baryton-murzyńca zwany „Czarny Battistini” przyjeżdża po raz pierwszy na wielkie turnie do Polski i wystąpi w Poznaniu w sobotę dnia 14 kwietnia wiecz. o godz. 8 w auli uniwersyteckiej. Występ pierwszego Murzyńca-spiewaka będzie największą sensacją sezonu koncertowego, tem więcej, że MORES cieszy się wielką sławą tak w Ameryce jak i w Europie, a krytyka wyraża się jaknajpochlebniej o tym egzotycznym śpiewaku. Krytycy dzienników berlińskich i wiedeńskich nie znaleźli dość słów pochlebnych o MORESIE, który zadziwia swem wielkiem i pięknym brzmieniem głosu jak i nadzwyczajną muzykalnością. Jak słusznie było do przewidzenia, występ MORES! wywołał wielkie zainteresowanie w naszym mieście, bo też MORES jest naprawdę wielkim i znanym w świecie śpiewakiem. O powadze artystycznej MORES! świadczy program jaki artysta wykona. Na programie między innymi znajdują się: Prolog z „Bajazzo” „Credo z „Otello”, arje z „Afrykanki”, „Bal Maskowego” i inie. W drugiej części programu wykona MORES dotąd nie słyszane oryginalne pieśni murzyńskie „Negro Spirituals”, w których to pieśniach kompozytor Burleigh wyraża całą boleść i tęsknotę czarnej rasy. Przy fortepianie Mieczysław Mierzejewski, znany młody kompozytor. Sprzedaż biletów na ten niezwykle sensacyjny koncert wcześniej nabyć można u p. Szejnbrowskiego, Gwarna 20, już od 2.— zł w dzień koncertu od godz. 7 wiecz. przy kasie. zw 7653

TEATR WIELKI

DZIŚ — „JOLANTA”, opera Czajkowskiego i „SZEHEREZADA”, balet Rimskiego Korsakowa.
 Sobota, 14. 4. „Wesoła wdówka” — operetka Lehara (Premjera).
 Niedziela, 15. 4. o godz. 3 popoł. „Druciarz” operetka Lehara (ceny zniżone).
 Niedziela, 15. 4. wiecz. „Aida” — opera Verdi’ego (gościny występ Józefy Zacharskiej).
 Początek o godz. 7.30 wieczorem.

TEATR POLSKI

DZIŚ — „NIE OŻENIE SIĘ”.
 Sobota, 14. 4. „Turandot”.
 Niedziela, 15. 4. o godz. 3 popoł. „Panna Flute” — ceny zniżone.
 Niedziela, 15. 4. o godz. 7.30 wiecz. „Turandot”.
 Początek o godz. 7.30 wieczorem.

TEATR NOWY

DZIŚ — „CZY JEST CO DO OCLENIA”.
 Sobota, 14. 2. „Metafizyka dwugłowego cielecia” (premiera).
 Niedziela, 15. 4. o godz. 3.30 popoł. „Czy jest co do oclenia?” (Ceny zniżone).
 Niedziela, 15. 4. o godz. 8 wiecz. „Metafizyka dwugłowego cielecia”.
 Początek o godzinie 8 wieczorem.

TEATR WIELKOPOLSKI

pod dyrekcją Bolesława Brzeskiego odwiedzi następujące miejscowości:
 14 kwietnia — Margonin.
 15 kwietnia — Szamocin.
 16 kwietnia — Lubasz.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

POEZJA, WIES I MIASTO

(Na marginesie „Czartaka“.)

Nasi poeci beskidzcy są „anturbanistami“ i w ostatnim zeszyście swego „Czartaka“ uzasadniają programowo swój powrót do przyrody, oraz odwrócenie się od miasta — jak to podniósł i rozwinął na tem miejscu Zygmunt Wasilewski. Wywody, które zamieszczamy niżej, są początkiem zasadniczej dyskusji na temat miasta, jako motywu poetyckiego w związku z kulturą narodową. Przypuszczamy, że rozwinię się dalsza rozprawa na ten ważny i zasadniczy temat.

Poetom grupy „Czartaka“ nie podoba się miasto. Uważają je za „uciążliwy i bolesny zjazd z traktu głównego na wertepy, za jedną z licznych pomyłek, którym ludzkość w pochodzie dziejowym ulega“, jak głosi Emil Zegadłowicz, lub za „potworne kłębowisko najniższych instynktów“, jak dodaje Edward Kozikowski.

Trudno się dziwić „Czartakowcom“. Wszak żyjemy w okresie harcerstwa, obozów letnich, ogródków działkowych, campingu i week-endu, co wszystko jest wyrazem zrozumiałej tęsknoty każdego niemal mieszczucha do zielonej trawki, szmaragdu jeziora, bezkresu morza, czy majestatu gór.

Codziennosc nuży, więc mieszczuch — nie tylko polski — marzy o niedzielnej wycieczce na łono natury, tak jak mieszkaniec wsi o wyjeździe na jakiś czas do miasta.

„Czartakowcy“ nie pierwsi i nie ostatni głoszą hasło miłości do przyrody, która jest tęsknotą każdego chyba mieszczucha, chociażby był nawet poetą-urbanistą i to najzażartszym. Wszak i taki zaprzysięgły wróg przyrody rad czasu wakacyj wyjeżdża, jeśli tylko może, w góry, czy na inne łono przyrody, acz wierny programowi ignoruje ją jako rymotwórcę.

Przeróżnie odnoszą się ludzie, a więc i poeci do przyrody i do miasta, do rzeczywistości i życia. Jednych razi zdyszane tętno życia współczesnego, które najsilniej bije w miastach, w tem „kłębowisku najniższych instynktów“, więc uciekają bodaj w marzeniu w jakieś zaciszne przyrody czy przeszłości; inni z największym zajęciem śledzą huczące wokół życie, usiłując zbadać istotę tajemniczych jego procesów. W jeszcze innych kipi krew nie woda, więc wybuchają to hymnem upojenia, to płomienną pobudką do walki. Inaczej patrzy na rzeczywistość czarnowidz, inaczej optymistą, flegmatyk czy sangwinik, zółciowiec czy dobroduszy grubas, mazgaj, czy entuzjasta. Każdy bowiem patrzy na rzeczywistość przez pryzmat własnego temperamentu, każdemu rzeczywistość przedstawia się inaczej.

Jeśli „Czartakowcom“ nie podoba się miasto, to również sprawa tylko ich temperamentu, lub... programu. A może zresztą i naszych tradycji narodowych.

Nie lubiła przecie miast nasza szlachta, która jako klasa przodująca i rządząca, gardziła lokciem i wszelkimi zawodami miejskimi, całym mieszczaństwem i wogóle miastem. Dlatego też wzbogacony mieszczanin, który wyrósł ponad własny stan, zabiegał usilnie o nobilitację, by rzucić na zawsze „hańbiący“ lokcieć i zostać ziemianinem. Wszak to był przedewszystkiem zawód godny człowieka „dobrze urodzonego i poczciwego“. Upadały po macoszemu traktowane miasta, nie rozwinęły się wzgardzone mieszczaństwo polskie. I dlatego to nie mamy dziś w Polsce odrębnej kultury mieszczańskiej, dlatego to warstwy oświecone przejęły kulturę szlachecką.

W wiejskich dworach i dworach szlacheckich zrodziła się i kwitła nasza poezja, to też sielska była aż do doby niemal ostatniej. Wszak nawet mieszczański nasz poeta Szymonowicz pisał sielanki.

Do dziś dnia przetrwał w nas ten tradycyjny wstret do miasta, do dziś dnia też niejedno wzbogacony mieszczuch, zamiast rozszerzyć miejski swój warsztat pracy, marzy o kupnie majątku ziemskiego. Szlachecka pogarda do lokcia, która zaraziło się mieszczaństwo, oddała miasta nasze na łup Żydów. Czyż nie było to fatalnym zbroceniem na wertepy, nie-szczęsną w skutkach pomyłką, której uległa Polska w swym pochodzie dziejowym?

Czyż i dziś mamy wyklinać miasta, i wydawać je nadal na łup Żydów? Wszak w miastach przede-wszystkiem żyje nasza przeszłość i trwają widome jej pomniki. Dlaczego więc dla większości naszych poetów poezja zaczyna się dopiero za rogatkami i poza życiem współczesnym? Wszak najgłośniejszymi ogniskami kultury i kuźniami wartości kulturalnych są dzisiaj miasta. Tu przecie zbiegają się nici życia narodowego i społecznego, tu kwitnie przemysł i handel, nauka i sztuka, tu przede-wszystkiem tworzy się historia. W fabrykach i warsztatach, w bibliotekach, szkołach, pracowniach uniwersyteckich, urzędach, biurach i sklepach wręca pracę, której wysiłkiem tworzy się życie i dzwiga naród. Na każdym kroku widać w mieście właśnie, nie gdzieindziej, owoce mrówczej, upar-

tej, ustawicznej pracy i walki szeregu pokoleń, które żyły tu ongi i rozsypały się w proch, zostawiając nam w spuściźnie tworzone przez się miasto. One to dźwignęły czcigodne mury dawne pamiętających czasy zabytków. Czyż omszałe ich kamienie nie mają wymowy, godnej ucha poety?

Oto fala życia kołace miasto do naszych okien, tysiącem ech przeszłości i teraźniejszości, przemawiając do polskiego serca. Wsłuchaj się tylko, a postyszysz ów niemilkący rytm dziejów, który pulsuje i drga w tajemniczej pieśni miasta.

Wsłuchaj się tylko, a niewątpliwie w huczącej tej pieśni wyczuiesz tę samą nutę, którą drga ziemia polska.

Szymon Nawrocki.
Poznań.

ŻYCIE KULTURALNE

CIEKAWY POKAZ W KALISZU.

Piszą nam z Kalisza: Oryginalną i ciekawą wystawę organizuje nasze Towarzystwo Przyjaciół Książki. Będzie to pokaz pod tytułem: „325 lat drukarstwa kaliskiego“. Bo właśnie mija trzy wieki i ćwierć, jak ukazał się, w roku 1603, pierwszy druk kaliski. Był to „Katechizm rzymski“, tłoczony z polecenia Stanisława Karnkowskiego, arcybiskupa gnieźnieńskiego, założyciela i fundatora kolegium jezuickiego w Kaliszu.

Już teraz można powiedzieć, że wystawa będzie imponująca, gdyż obejmie z górą tysiąc eksponatów. Sporządzony będzie oczywiście katalog, zawierający wstęp naukowy o działalności drukarń kaliskich. Niezawodnie też przybędą do nas liczni bibliofile z całej Polski. Wystawy takie odbywają się rzadko i stanowią dla miłośników książki niemałą atrakcję.

Druki kaliskie są oczywiście rozsiane po całej Polsce. Idzie o to, aby zgromadzić ich jak najwięcej i w tem mogą być pomocni nam zbieracze i amatorzy starych druków. Towarzystwo Miłośników Książki prosi więc każdego, kto by posiadał jaki druk kaliski, o łaskawe wypożyczenie go na czas wystawy. Wypożyczone druki nie ulegną najmniejszemu uszkodzeniu za to gwarantuje i odpowiada Towarzystwo. Zgłoszenia więc należy kierować pod adresem: M. Dzidziński, Kalisz, Wrocławska 28, a przyjmować się je będzie do 15 maja r. b.

NAUKA

Jak modlimy się w rocznicę Chocimia? Wiadomo, że w rocznicę zwycięstwa nad Turkami pod Chocimiem odbywa się corocznie w kościołach polskich uroczyste nabożeństwo dziękczynne według ustalonego porządku liturgicznego. Ks. dr. Bronisław Gładysz, znany już ze swych badań nad Sarbiewskim i polską hymnologią średniowieczną, wydał obecnie „Officium in gratiarum actione pro victoria Chocimensi“ (Poznań 1928), dając ciekawe uwagi o dwóch przez siebie wynalezionych oficjach na pamiątkę tego zwycięstwa. Okazuje się, że nasi bibliografowie nie znali ich wcale. Autor znalazł je w bibliotece archidiecezjalnej poznańskiej, przedrukował i porównał. Okazuje się, że jedno jest z r. 1624, drugie wygląda na poprawione wydanie pierwszego. Okazuje się, że dzisiejsze oficjum dziękczynne za zwycięstwo pod Chocimiem nie powstało odradu, ale przechodziło ciekawą dla historii-ka liturgii rozwój. (T. Gr.)

TEATR

Milaszewskiego „Don Kiszot“ był — jak nam z Warszawy piszą — nie-małym sukcesem Teatru Polskiego. Pięknie brzmiący i lotny wiersz Milaszewskiego przemówił i tym razem do publiczności, a przemówił mocniej, niżeli sam przebieg akcji, z luźnych scen złożonej. Maszynski grał kapitalnie Don Kiszota, do którego jest stworzony z warunków i z talentu, Samborski był Sanszo Panszo wybor-nym, dekoracje Frycza miały znów sensacyjny sukces. (tw)

„Mysz kościelna“ Fodora, która zyskała sukces w Poznaniu w Teatrze Polskim, będzie wystawiona we Lwowie.

MUZYKA

Petri profesorem w Krakowie. Piszą nam z Krakowa: Znakomity pianista, Egon Petri, obejmuje w naszym konserwatorium kurs mistrzowski fortepianu. Petri jest, ściśle biorąc, w jakiejś cząsteczce Krakowianinem, tutaj zdaje się po raz pierwszy w Polsce wystąpił, tedy jeździł podczas wojny do Zakopanem, gdzie na jakiś czas był osiadł i gdzie lubi powracać; tutaj też udzielał się dość obficie w obcowaniu towarzyskim, bywając zwłaszcza chętnie u Karola Huberta Rostworowskiego, który jest — o czem może nie wszystkim wiadomo — muzykiem kompletnie wykwalifikowanym, pianistą nielada, a i w kompozycji chwalebnie się próbował. To też ile razy Petri do Krakowa zawitał, nie omijał pałacyku Pusłowskich przy ul. Andrzeja Potockiego, gdzie Rostworowski podczas wojny rezydował i gdzie czekał na mistrza kapitalny fortepian, oraz entuzjastyczne towarzystwo autora „Kaliguli“ i jego najbliższych przyjaciół.

Teraz od września będzie nam Petri kształcił mistrzów, czyli przybędzie mu znów cząstka krakowian-skości, ale tym razem już zupełnie poważna, a ile na tem zyskamy, tego nie trzeba tłumaczyć. (mk)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Wystawa Huculsko-Zakopiańska w Lesznie. Z prywatnej inicjatywy urządzono w Lesznie ciekawą wystawę sztuki i przemysłu ludowego z Huculszczyzny i Podhala. Zgromadzone sporo eksponatów ze wszystkich dziedzin sztuki ludowej tych dwóch obszarów regionalnych. Pokaz wzbudził wielkie zainteresowanie u mieszkańców Leszna. (j. k.)

Górnośląskie zwyczaje wielkanocne. W „Gazecie Szamotulskiej“ wydrukowano dłuższy artykuł o zwyczajach ludowych przy obchodzeniu Świąt Wielkiejnocy, w różnych częściach G. Śląska. Jest to szereg ciekawych przyczynków do obrzędowości ludowej. (j. k.)

Bibliografia regionalna Województwa poznańskiego

opracowana przez Bibliotekę Uniwersytecką w Poznaniu na podstawie obowiązkowych egzemplarzy bibliotecznych z obszaru województwa poznańskiego.

Ilustracja Wielkopolska. Poznań. Rok 2. 1928, nr. 12, 13, 14 15.

Kalendarz żeglarski polskiego. 1928. Wydawca Zjednoczenie Żeglugi Śródlądowej, Spółz. z odp. udz., Bydgoszcz. Czcionkami Drukarni Polskiej T. A. w Poznaniu, Oddział Bydgoszcz. B. r. w. (1928.) 8°, str. 80.

Katalog bydła rozplodowego zgłoszonego na 51 wystawę i licytację Wielkopolskiego Tow. Hodowców bydła nizinnego czarno-białego; odbył się mająca w środę, 21 marca 1928 r. w Poznaniu na terenie Targów Poznańskich w Wieży Górnośląskiej. (Poznań. Odbito w drukarni Uniwersytetu Pozn. 1928.) 8°, str. 21, 3 nłb.

Konopiński Tadeusz Dr.: Rozwój cielesny wielkopolskiego bydła nizinnego od urodzenia do skończonego 2-go roku. Poznań. Odbito czcionkami drukarni Uniwersytetu Pozn. 1928. 8°, str. 11, 1 nłb. (Wydawnictwo Wielkopolskiej Izby Rolniczej. Nr. 6.)

Z pracowni i z wystaw

NASZE ZDOBNICTWO GÓRALSKIE W TECE STANISŁAWA BARABASZA

Z Zakopanego piszą nam:

Nowe materiały do sztuki ludowej na góralszczyźnie ukazały się świeżo nakładem „Książnicy Atlasu“. Jest to teka rysunków Stanisława Barabasa, b. dyrektora Szkoły Przemysłu Drzewnego w Zakopanem, p. t. „Sztuka ludowa na Podhalu. Część I i II. Spisz i Orawa“.

Od czasu cennych i jedynych dotąd materiałów W. Matlakowskiego („Budownictwo“ i „Zdobienie i sprzęt“) jest to pierwszy bogaty przyczynek do twórczości artystycznej naszych górali. Tem cenniejszy, iż po raz pierwszy sięga w terytorja polskie, dotąd zupełnie niewykorzystane, t. j. na Spisz i Orawę. Rysunki są rezultatem długoletnich wędrówek autora po wsiach orawskich i spiskich, a wykonane sumiennie i z inżynierską dokładnością, dają nieoceniony zbiór motywów, bądź to o typie rdzennie podhalańskim, identycznym z artystyczną twórczością właściwego nowotarskiego Podhala, bądź też ulegających pewnym ciekawym zmianom lokalnym, wśród których i słowackie wpływy, odegrały jakąś rolę. Całość jednak dowodzi wybitnie, jak zwarta jest etnograficzna jednostka, osiedlona pod Tatrami, czy z północy, czy na wschodniej i zachodniej krawędzi gór.

Należy podnieść i to, że rysunkowe materiały S. Barabasa mają już niejednokrotnie muzealną wartość. Ani część tego, co zebrał w ciągu swoich sumiennych studiów, dziś już nie istnieje. Poznały z chałup chłop-skich mistrzynie rysowane oddrzewia i zdobione obramienia okien, przepadły bezpowrotnie ozdobne sosreby, a zgrabne meble zastąpiła przeciętna szarzyzna na miejską modę.

Dodamy i to, że niniejsza teka z 12 tablicami spiskimi, a 32 orawskimi, zawierająca razem 216 rysunków, to tylko fragment tych materiałów, jakie autor posiada. Tu ujawnił budownicze szczegóły chałup i kościółków, oraz sprzęt domowy. A jeszcze czekają — oby jak najprędszego wydania — także materiały z zapadłych wsi Nowotarszczyzny, dalej kolorowa teka zdobnictwa hafciarskiego, strojów ludowych itd. Rzetelna kopalnia rzeczy nieznanych zupełnie, a ginących pod naporem miejskiego życia.

Krótki wstęp wraz z indeksem tablic i rysunków orientuje nas naprzód wogóle o artystycznych zdolnościach górali, potem zaś szczególnie o sztuce ludowej po tamtej stronie Tatr. Jest ona o wiele bogatsza od rdzennej podhalańskiej i o wiele rozmaitsza, zaś dla zdobnictwa artystycznego zupełnie niewykorzystana.

Wyczerpany w handlu księgarskim, do zdobycia trudny i stąd kosztowny Matlakowski zbiór materiałów jest naszym zdobnikiem, artystom i nau-czycielom rysunków prawie niedostępny i nieznan. Powinna więc do bibliotek i zbiorów szkolnych ku pożytkowi naszej twórczości artystycznej wkroczyć „Sztuka Ludowa“ Barabasa. Z.

Odczyty o sztuce we Lwowie. Nasz korespondent lwowski M. O. pisze nam: Staraniem Miej. Muzeum przemysłu artystycznego we Lwowie odbyła się seria bardzo interesujących odczytów, ilustrowanych przeźrocza-mi. P. Henryk Cieśla mówił „O najciekawszych okazach Lwowsk. Muzeum Przem.“ oraz na temat „Sztuka stosowana“. Prof. Z. Harland omówił wartości artystyczne plakatu, dr. A. Balterówna żydowskie zabytki przemysłu artystycznego w Polsce, prof. W. Grzymalski „współczesne wnętrza“. Największą frekwencją cieszył się odczyt p. Mieczysława Opałka na temat „Biedermeier — ludzie i sztuka“.

Jubileusz Goyi. Hiszpania obchodzi uroczyste stulecie zgonu Franciszka Goyi, jednego ze swych najgenialniejszych artystów. W madryckim muzeum Prado otwarto wystawę Goyi, którego najświetniejsze dzieła posiada Madryt. Nadto 80 obrazów przybywa z całej Europy, a towarzyszą im ich opiekunowie, t. j. dyrektorzy odnośnych muzeów w liczbie dwudziestu. Uroczystą Akademię urządzono w ubiegły wtorek, obecnym był na niej król, który otrzymał medal pamiątkowy ku czci Goyi. (wn)

Nowe niemieckie koleje na wschodzie

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Berlin, w kwietniu. Niemcy przedwojenne otoczyły byłe Królestwo Polskie siecią linii kolejowych o wyraźnym znaczeniu strategicznym. Wzdłuż ówczesnej granicy niemiecko-rosyjskiej zbudowano podwójny pas stalowych szyn, które w lipcu 1914 uchwyciły Królestwo Polskie jak w kleszcze. Pierwsza ta linia strategiczna biegła od Tylży przez Iławę, Toruń, Poznań, Kępno i Kluczbork do Mysłowic, zaś druga od Tczewa przez Chojnice, Krzyż, Zbąszyń, Leszno, Rawic i Wrocław do Kędzierzyna.

Dzisiaj sytuacja uległa zmianie. Większość niemieckich kolei strategicznych, podanych powyżej, należy do Polski. Okazała się potrzebą zbudowania nowych stalowych kleszczy.

Komisja komunikacyjna „Reichstagu” zajmuje się oddawna zarządzeniem „brakom komunikacyjnym” na niemieckim Wschodzie. Po długich studiach i przygotowaniach powzięto kilka dni temu uchwałę, której poszczególne punkty brzmią jak następuje.

W celu poprawy stosunków komunikacyjnych na wschodzie uprasza się rząd Rzeszy ażeby przystąpił natychmiast do budowy następujących linii kolejowych:

I. Projekty niecierpiące zwłoki: Marchja graniczna: 1. Skwierzyna — Alt-Beelitz — Krzyż; 2. Zielenzig — Gruncow — Topper; 3. Linde — Miasteczko (Pr. Friedland) — Bischofswalde.

Śląsk Dolny: 1. Brzeg — Namysłów — Syców (Gross Wartenberg) — Międzybórz; 2. Wschowa — Guhrau — Herrnsstadt.

Górny Śląsk: 1. Zabrze — By-

tom; 2. Wielkie Strzelce — Leschwitz (Lasowice) — Kędzierzyn.

Prusy Wschodnie: 1. Nibork — Dąbrówno (Gilgenburg); 2. Susz (Rosenberg) — Cynty; 3. Cynty — Iława (Pr. Eylau).

II. przeprowadzić również następujące projekty połączeń kolejowych, mających służyć gospodarstwu rozwojowi wschodu: Guben — Skwierzyna, Wschowa — Babimost — Międzyrzecz, Gąbin (Gumbinnen) — Malwischken — Naujeningken.

III. w porozumieniu z pruskim ministerstwem państwowym rozwijać i wspierać kolejnictwo wąskotorowe ze względu na znaczenie ekonomiczne tegoż.

IV. popierać rozwój komunikacji samochodowej na wschodzie;

V. przeprowadzić niezwłocznie rozbudowę kanałów na wschodzie;

VI. przy ustalaniu programu komunikacji lotniczej uwzględnić tereny wschodnie (Prusy Wschodnie, Górny Śląsk itd.)

VII. Wpłynąć na kolej Rzeszy, żeby uwzględniła wyrażone na wschodzie życzenia obniżenia stawek przewozowych.

Projekty nowych linii kolejowych na wschodzie są opracowane we wszystkich szczegółach; gdzieniegdzie przystąpiono już do pierwszych robót ziemnych. Jeżeli komisarz kolejowy z komisji reparacyjnej nie założy sprzeciwu, co jest wątpliwe, to nowe linie kolejowe powstaną w przeciągu dwóch lat. Przeważnie będą to linie dwutorowe, budowane nadzwyczaj mocno i solidnie.

Załączona mapa istniejących i projektowanych linii kolejowych na niemieckim Wschodzie jest nadzwyczaj

wymowna. Od północy aż do południa wzdłuż całej polskiej granicy zachodniej, będzie się wiał stalowy wąż szyn.

Od Bischofswalde do Linde nowa linia kolejowa, dalej istniejące tory do Krzyża, potem nowe połączenie Krzyż — Altbeelitz — Skwierzyna, dalej rozbudowana jednotorówka Skwierzyna — Międzyrzecz, wreszcie nowy projekt Międzyrzecz — Babimost — Wschowa — Herrnsstadt i wkońcu połączenie z koleją Herrnsstadt — Militsch — Namysłów — Górny Śląsk. W tem miejscu, gdzie dotychczas linia kolejowa nie biegnie tuż przy granicy polskiej (np. odcinek Militsch — Oleśnica — Namysłów), projektowane są takie połączenia, jak Namysłów — Syców — Międzybórz. Z linii Szczecin — Kiszyn — Głogów — Wrocław i nowego projektu Skwierzyna — Guben powstaje drugi pas torów kolejowych, równoległych do polskiej granicy zachodniej. Dodając do tego 14 niemieckich linii kolejowych, przecinających naszą granicę zachodnią wprost, otrzyma się obraz jasny, tembardziej, że linie kolejowe, projektowane w Prusach Wschodnich (Susz — Cynty i Cynty — Iława), stworzą szybkie i prostopadłe połączenie Królewcza z granicą polską.

Wszystko to, zdaniem komisji komunikacyjnej Reichstagu, wynika „z potrzeb natury ekonomicznej”. F. o. b.

Obliczenia gwiazd niebieskich

Wielokrotnie usiłowano przeprowadzić dokładne obliczenie gwiazd, znajdujących się w wszechświecie, lecz wyniki osiągnięte w tym kierunku nie zadawały uczonych. Jeszcze przed 40 laty, 20 placówek astronomicznych, które posiadają doskonałe urządzenia obserwacyjne, czyniło wy-

silki, aby przynajmniej większą część firmamentu zbadać dokładniej i policzyc widoczne ciała niebieskie. Można ta praca trwała przez długie lata i dopiero obecnie jest prawie na ukończeniu.

Liczenie gwiazd odbywa się przy pomocy aparatów fotograficznych i doskonałych teleskopów. Początkowo ciemnię optyczną urządono w ten sposób, że obracała się w miejscu z szybkością obrotu ziemi dookoła słońca, co kierowało ją stale na tę samą część firmamentu. Wiele trudności nasuwała sama czynność dokonywania zdjęć fotograficznych, gdyż nie można było posługiwać się migawkowym urządzeniem. Potrzebna ilość czasu do naświetlania wahała się od 1—60 minut, co zależało od wielkości danej planety. Okazało się, że gwiazdy, niewidoczne przez lunety, odbijają się na kliszy tylko po dłuższym naświetlaniu. Dotychczas dokonano we wszystkich obserwatoriach około 200.000 zdjęć fotograficznych, z których nakreślono 30 tysięcy map z gwiazdami. Mapy te ważą przeszło 2 tonny i rozłożone zajmowałyby bardzo znaczną przestrzeń. Przy ich pomocy przekonywamy się, że w tem miejscu na horyzoncie, gdzie gołem okiem możnaby naliczyć zaledwie kilka tysięcy gwiazd, jest ich przeszło 15.000.000. Zdjęcia fotograficzne umożliwiają nie tylko dokładniejsze obliczenie ciał niebieskich, ale ułatwiają także orientację co do położenia poszczególnych planet. Najbliższe badania odbędą się w kierunku ustalenia drogi i ruchu ważniejszych gwiazd. (St.)

Cudowne źródła w Szwecji

Ciekawe źródło otoczone mirem ludności znajduje się w Szwecji, koło Dalslandu, gdzie odbywają się corocznie wędrowki turystów z najdalszych stron. Również zagraniczni goście zwiedzają cudowne źródło, od 13 lat nieczynne, które teraz tryska nowo wodą. Ludność jest przekonana, że woda wysycha w niem w czasie pokoju a pojawia się dopiero wtedy, gdy grozi wojna. Przedostatni wypadek wytrysnięcia wody zanotowano w roku 1914 na kilka dni przed wybuchem wojny światowej od szeregu lat powtarza się ta sama historia i zawsze związana jest ważnymi wydarzeniami. Także i obecnie ludność przepowiada wojnę lub inny kataklizm, gdyż od paru tygodni bije wysoko w górę woda z źródła, tworząc strumień, rozlewający się wzdłuż drogi. Woda źródłana odznacza się nadto zdolnościami leczniczymi i używają jej na złagodzenie różnych cierpień. Odbywa się to podczas specjalnego ceremoniału, gdyż chory przed wypiciem wody z cudownego źródła lub też kąpielą obowiązany jest rzucić na dno kilka złotych monet lub wartościowych przedmiotów. To też niektórzy podróżnicy słusznie twierdzą, że na dnie źródła muszą być znaczniejsze skarby, nagromadzone w ciągu wielu lat. Składanie ofiar wodzie źródlanej pochodzi prawdopodobnie jeszcze z czasów pogańskich.

Źródeł leczniczych w Szwecji jest bardzo wiele i niektóre z nich mają istotnie wielkie wartości. Cudowne ich działanie polega przeważnie na specjalnych składnikach wody, która jest radioaktywna i dlatego ma własności lecznicze. Do każdego źródła przywiązana jest legenda i posiadają one własne nazwy, pochodzące z ery chrześcijaństwa. Według podania w miejscu, gdzie król szwedzki św. Eryk poniósł śmierć męczeńską z ręki wrogów chrześcijaństwa, miało wytrysnąć wielkie źródło. (Gl.)

Księga jubileuszowa zakonu O. O. Kapucynów 1528—1928

Zakon OO. kapucynów, będący trzecią gałęzią pierwszego zakonu św. Franciszka z Assyżu, obchodzi w tym roku czterechsetletni jubileusz swego istnienia. Rozumie się, że pamiątka nie będzie pominięta milczeniem, ale w intencji Zakonu nie leży obchodzić ten jubileusz ze specjalną okazałością; duch jego nakazuje święcić go dniem ale z prostotą wspomnienie powstania gałęzi zakonnej (1528—1528) i zatwierdzenie jej przez breve Papieża Klemensa VII (1523—1534) w dniu 3 lipca 1528 roku. Uroczystości jubileuszowe ograniczą się przede wszystkim do nabożeństw kościelnych, a na zewnątrz uczczone zostaną przez wydanie księgi pamiątkowej, obejmującej cały okres istnienia Zakonu od 1528—1928 r.

Ciekawy przemysł kobiecy

Trudno wprost uwierzyć, że w Anglii, w tym klasycznym kraju przemysłu maszynowego, wyrabia się jeszcze gwoździe ręcznie, a co ciekawsze że przemysł ten pozostaje wyłącznie niemal w rękach kobiet. Ręcznie wyrabiane gwoździe fabrykuje się przeważnie na eksport do Ameryki południowej, dla której stale pracuje pani Brettle, zamieszkała w Lye, w tak zwanej Black Country. Niewiasta ta ma specjalną kuźnię, w której pomocnicą jej jest młoda jej siostrzenica, gdyż 66-letnia właścicielka kuźni nie mogłaby jednak podobać licznym zamówieniom. Zwłaszcza manipulowanie ręcznymi młotkami jest już dla wiekowej pracownicy zbyt ciężkie i dlatego tę część pracy wykonywa jej siostrzenica. W Ameryce połudn. właściciele wielkich stajni uważają, że gwoździe wyrabiane ręcznie, daleko są lepsze i trwalsze do podkuwania koni i dzięki temu ręczny ten przemysł, który przed kilkoma pokoleniami wstępc dawał utrzymanie wszystkim mieszkańcom Lye, zaprzęgać do pracy przezważnie kobiety i dzieci, dzisiaj jeszcze ma tu przedstawicieli. Okazuje się bowiem, że pomimo ciężkiej pracy kowalskiej — kobiety większą mają, aniżeli mężczyźni, zręczność w równomiernym dzieleniu i toczeniu sztabek żelaznych, i w zgrabnym formowaniu gwoźdek gwoździ.

Polskim samochodem po polskich szosach

W tych dniach bawił w Poznaniu przejeżdżając z Paryża do Warszawy znany w całym świecie, samochodowy konstruktor Stefan hr. Tyszkiewicz. Drogi odbył samochodem własnej konstrukcji.

Już kilkakrotnie zapowiedziana w prasie sprawa rozpoczęcia w wielką skalę budowy samochodów w Polsce obecnie weszła w okres realizacji. Stefan Tyszkiewicz przywiózł z Paryża najdosłowniejszych fachowców budowy samochodów, przeważnie Polaków z rodzin emigranckich. Sprowadził również najnowszej konstrukcji obrabiarki, zakupione ostatnio na targach lipińskich. Obecnie na terenach fabryki Sp. Akc. Rudzki buduje kompletne, polskie samochody.

Według zapowiedzi konstruktora w tym jeszcze roku wykonanych ma być 300 samochodów, produkcja zaś przyszłoroczna obliczona jest na 2.000 sztuk.

Samochód „Stetysz“, to zbiór wszystkich udoskonaleń automobilizmu doby obecnej, przy ściśle zastosowaniu wszystkich części konstrukcji do specjalnych warunków drogowych polskich.

Już na nadchodzących Targach Poznańskich będziemy mieli możliwość oglądania pierwszych, zbudowanych całkowicie w Polsce samochodów marki „Stetysz“. Cześć pionierowi polskiego przemysłu automobilowego!

Polscy robotnicy rolni w Meklemburgji

O strasznych stosunkach wśród jących pracują i żyją polscy robotnicy rolni w Meklemburgji świadczy artykuł p. t. „Himmelschreiende Verhältnisse“, zamieszczony przez prof. Uniwersytetu dra. Kellera w Nr. 564 „Schlesische Volkszeitung“ (Wrocław).

Zgroza przejmują, kiedy czyta się szczerze tortur moralnych i upadku polskich robotników rolnych, nie mówiąc już o męczarniach fizycznych, jakie przeżywają nasi rodacy w Meklemburgji. Nic dziwnego, że Niemcy nie mogą znaleźć wśród własnych rodaków amatorów na licho płatną pracę w strasznych warunkach, pracę niszczącą ciało i duszę.

W artykule omawiany jest głównie „uświęcony zwyczaj“ przyjmowania do pracy jedynie „parek sezonowych“, a to w celu najwięcej wyczerpania robotników. Zwyczaj ten polega na tem, że kiedy robotnik jest sam, wówczas, jeżeli chce znaleźć pracę, musi sobie koniecznie wyszukać przygodną towarzyszkę pracy i życia, a gdyby które z nich było niezdolne do pracy, wówczas pracodawca wydała natychmiast oboje. W większości wypadków wszyscy robotnicy bez różnicy płci śpią we wspólnych izbach i w warunkach urągających najprymitywniejszym wymaganiom higieny i moralności, nic też dziwnego, że szerzy się amarchia moralna, choroby weneryczne, a 90% dzieci jest nieślubnych.

Sp. W. Kapalczyński

Z bardzo szczupłego już grona tych, którzy w pamiętnym roku 1863 w młodzięcym zapale gotowi byli mienie i życie Ojczyźnie złożyć w ofierze, by jaśniejsze wywalczyć jej jutro, ubył znowu jeden, ś. p. Wincenty Kapalczyński, który wskutek nieszczęśliwego wypadku zmarł u syna swego w Młynkowie pod Obornikami, przeżywszy lat 89.

Ś. p. Wincenty Kapalczyński, urodzony 22 stycznia 1839 roku, poświęcił się zawodowi piekarskiemu i usamodzielniwszy się w Poznaniu, brał żywy udział w pracy społecznej, w szczególności zaś w wyzwalającym się wówczas ruchu miłośnikim pod egidą ś. p. dr. Romana Szymańskiego, którego szczerym był współpracownikiem.

Po odbyciu zby wojskowej w pierwszym pułku warty pruskiej w Berlinie, wstąpił ś. p. Kapalczyński w r. 1863 w szeregi powstańcze i czynny brał udział w kilku potyczkach. Zasadzony za to przez władze pruskie na rok więzienia, przebył tę kază w r. 1864 w więzieniu kościańskim. Ś. p. Kapalczyński żył niejako tradycją żołnierską, gdyż stryj jego Franciszek walczył w r. 1831 w sławnym, bohaterskim pułku Czartaków pod Grochowem. W Ostrowie żyje brat stryjczy ś. p. Wincentego, Konstanty Kapalczyński, kapitan z powstania 63. roku, starszy o kilka miesięcy. Ś. p. Zmarły był zamiłowanym myśliwym i niezrównanym strzelcem i jako taki w kołach nimrodów dużym cieszył się poważaniem i uznaniem. Cierpiący i zdrowo do ostatniej chwili zmarł wskutek nieszczęśliwego wypadku po dwudniowych cierpieniach. Ś. p. Wincenty Kapalczyński pozostawił urwyki pamiętnika, zawierające ciekawe wspomnienia nie tylko z czasów powstania, ale i z życia własnego.

Cześć Jego pamięci! Niechaj ta ziemia, której wiernym był synem, lekka Mu będzie!

Z życia Towarzystw

Tow. Młodych Przemysłowców. W poniedziałek, 2 kwietnia, odbyło się w sali p. Jarockiego pod przewodnictwem prezesa p. J. Zabłockiego plenarne zebranie Tow. Młodych Przemysłowców. Pomimo prac przedświątecznych zebrało się przeszło 70 członków i gości. Po zwykłych wstępnych sprawach przyjęto na członków 6 kandydatów. Wykład „O radiofonji“ wygłosił red. Tadeusz Powidzki.

Następnie wspomniany prelegent o wynalazku z przed-pięciu wieków Jana Gutenberga; dziś, dzięki olbrzymiemu popchnięciu naprzód — niema prawie zakątka na ziemi, gdzieby książka nie dotarła. W obecnych czasach — dzięki wynalazkowi radiofonji, możliwym jest porozumiewanie się ludzkości z jednego krańca świata na drugi. Przedstawiając słuchaczom budowę materji (drobiny, atomy i elektrony), przedstawił zwięzłe teorie fal cieplnych, świetlnych, dźwiękowych, wreszcie elektro- i magnetycznych, wykrywanych za pomocą detektorów. Przeszedłszy do zastosowania tych ostatnich fal przez sławnego fizyka i wynalazcę Marconiego przy przesyłaniu znaków telegraficznych, prelegent w końcu omówił krótko techniczną stronę najprostszego aparatu radjodiodiorczego. Za wykład słuchacze podziękowali gromkimi oklaskami.

W dyskusji brali udział pp. prezes Zabłocki, Danielewski, Eliński oraz wicepr. Piotrowski. Na poszczególne pytania odpowiedział prelegent. Następnie odczytał p. wiceprezes 2 okólniki od zarządu „Związku Tow. Przem. - Rzem.“, traktujące pierwszy w sprawie rejestracji rzemieślników wobec zbliżających się wyborów do Izby Rzemieślniczych, drugi zaś w sprawach odmawiania kredytów rzemieślnikom z powodu oddania głosu podczas wyborów do Sejmu na inną listę niż kredytodawcy. W takich wypadkach prosi zarząd „Związku“ o pisemne doniesienie o wypadkach, którym pragnie zapobiec.

Sprawę zwolnienia zjazdu delegatów do Zw. poruszył p. J. Żurawski, dając wyraz zdziwieniu, iż tenże ma się odbyć w końcu kwietnia, a co jeszcze dziwniejsze, że w Krotoszynie. Sprawę zjazdu odroczonego do następnego posiedzenia.

P. skarbnik apeluje, ażeby członkowie na rok bież. jaknajliczniej wykupywali karty do Zwierzchnia poznańskiego.

Zyczeniem wesołych świąt wszystkim członkom Tow. — solwował p. prezes zebranie po przeszło dwugodzinnym obradach.

Ze Stow. Urzędników O. U. Z.

Dnia 4. b. m. odbyło się roczne walne zebranie Stow. Urzędników Urzędu Ziemskiego przy udziale 37 obecnych na około 130 członków Stow.

Zagali i przewodniczył zebraniu, ustępujący prezes Stow., inż. Leszczyński, powołując na ławników pp. inż. Karola Paschka i mgr. Kazimierza Gajosa, na sekretarza p. Miecz. Miszkego. Inż. Leszczyński, zdając sprawozdanie z działalności oświadczył, iż w roku bieżącym Zarząd nie zwoływał żadnych zebrań z powodu okresu przedwyborczego. Gdy p. L. zamierzał mówić o swoich poczynaniach i popieraniu t. zw. Unji Gospodarczej zebrani zaczęli energicznie protestować przeciw wciągnięciu Stow. na tory polityczne, oraz kompromitowania go. Wobec takiego nastroju, inż. Leszczyński zakończył swoje nie mówiące sprawozdanie oświadczeniem, że zgłasza zgłasza swoją kandydaturę na prezesa.

Właściwe sprawozdanie z działalności Zarządu wygłosił: p. Jan Antczak — jako sekretarz i p. Władysław Kapturski — jako skarbnik.

Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej odczytał p. inż. Józef Romański, zgłaszając wniosek o udzielenie absolutorium jedynie skarbnikowi, gdyż Komisja Rewizyjna nie miała możności zbadania działalności całego Zarządu wskutek oporu prezesa Stowarzyszenia.

Przy wyborze władz Stow. w głosowaniu tajnym, wskutek rozbięcia się głosów na 6 kandydatów, został wybrany nieznaczoną ilością głosów inż. Tadeusz Leszczyński.

Członkami Zarządu wybrano: wiceprezes — inż. Jan Flacht, sekretarz — p. Mikołaj Piekarczyk, skarbnik — p. Władysław Kapturski, bibliotekarz — p. Jan Antczak, zastępca sekretarza p. Miecz. Miszke, ławnicy pp. Wacław Jaskowski, inż. Roman Niwicki i Walery Warsiński. Do Komisji Rewizyjnej weszli: pp. inż. Józef Romański — jako przewodn., pp. Ludwik Niedźwiedz i Ewald Gerth — jako członkowie. Do Sądu Rozjemczego zostali wybrani: Dr. Stanisław Wróblewski — jako przewodniczący, pp.: Ludwik Kluck, Franciszek Majewski, dr. Jerzy Świtalski i inż. Karol Paschek — jako członkowie, oraz pp. Ludwik Stróżyk, Józef Szczelkowski i Władysław Kempa — jako zastępcy.

Delegatami na Zjazd urzędników państwowych i samorządowych wojew. poznańskiego, zostali wybrani: inż. Jan Flacht, p. Mikołaj Piekarczyk i Jan Antczak oraz jako zastępcy: inż. Józef Romański, p. Walery Warsiński i inż. Władysław Janda.

Miłośnicy śpiewu na Jeżycach

W kościele parafjalnym Serca Jezusowego i św. Florjana na Jeżycach czynne są podczas nabożeństw niedzielnych dwa chóry: z łona Stow. Pol. Młodzieży Kat. św. Kazimierza przyznania się śpiewem na wotywie o 8.30 do podniesienia nabożeństwa; podczas sumy śpiewa chór mieszany, do którego należą bezinteresownie panie i panowie, którzy nie żałują czasu i poświęcenia. Chór mieszany zorganizował się w 1904 r. w Tow. Chóru Kościelnego pod wezwaniem św. Grzegorza. Podczas nabożeństw w zwykłe niedziele i święta śpiewa się msze: Gellera, Rihowskiego, Fr. Witta, Perosięgo, i innych; motety Viadana, Gorczyckiego, Zeleniekiego, Rennera, Surzyńskiego i innych. Na Boże Narodzenie i Wielkanoc śpiewa się utwory Formanika, Nowowiejskiego z towarzyszeniem orkiestry, motety Hallera, Witta. Na Boże Ciało dobiera się członków z chóru Młodzieży św. Kazimierza, by w okazańszym zespole podnieść nabożeństwo podczas procesji. W przygotowaniu są utwory: Palestriny (missa brevis) i Rihowskiego missa pastoralis, reponsoria na Boże Ciało Hallera.

Tow. zanosi gorący apel do panów dysponujących głosem, by zechcieli się zapisać na członków chóru.

RADJO

Programy radiofoniczne.

Sobota, 14 lutego 1928.

Poznań (344,8 m) godz. 13,00 koncert gramofonowy. W przerwie koncertowej notowania giełdy pieniężnej i zboż.-tow.; godz. 14,15 komunikaty PAT.; godz. 17,00 gawędka harcerska; godz. 17,20 odczyt p. t. „Nowoczesny ruch filarecki w Polsce“ — wygl. dr. Andrzej Niesiołowski; godzina 17,45 audycja dla młodzieży (transmisja z Warszawy); godz. 18,45 nadprogram; godz. 19,15 56-ta lekcja języka francuski (kurs element.) — wykl. p. Omer Nèveux; godz. 19,35 odczyt p. t. „Przychody Państwa w ogólności“ (z cyklu „Skarbość w Polsce“) — wygl. p. Franciszek Kolbuszewski, h. wiceprezes Izby Skarbowej; godz. 20,00 komunikaty gospodarcze; godz. 20,15 audycja wesoła: udział biora: orkiestra 57 pp. pod batutą por. Jarosława Vorela, Marja Gasiorowska (sopran), Kajetan Kopczyński (baryton), Antoni Kaczorowski (reżyser i artysta Teatru Nowości w Krakowie, Wiktor Osiecki (fortepian), Ferdynand Kowalik (akomp.); godz. 22,00 sygnał czasu, komunikaty: meteor. i PAT, oraz nadprogram; godz. 22,50 muzyka taneczna z „Palais Royal“; godz. 24,00—02,00 IV. koncert nocny firmy „Philips“.

16-ta Polska Państwowa Loteria klasowa

V klasa
26-ty dzień ciągnięcia.
Numery bez dołączonej liczby wygrały tylko stawkę.
Stawka 250 złotych.
(Bez gwarancji.)

017 039 100 250 275 303 564 571 590 (400) 513 780 817
(600) 869 961, 1016 100 (400) 101 202 208 384 504 528 775
790 838, 2069 194 256 (400) 267 (600) 288 317 541 584 420
472 702 827 953, 8164 212 289 316 (600) 538 (500) 560 669
783 878 880 (600) 931 976 996 999, 3090 072 078 (400) 280
299 409 444 838 886 949 998 9093 223 (400) 422 (400) 439
516 587 623 764 807, 8053 06, 108 7029 139 337 375 407
(600) 630 866 896 (400) 91 937, 600 631 781 (600) 866 861
(1000) 409 439 530 565 654 (400) 631 781 (600) 866 861
8182 213 318 353 273 496 538 631 633 634 671 700 (400)
702 726 813 846 (400) 896, 9069 098 103 198 (500) 203 280
357 439 473 919,
10034 150 364 379 (2000) 407 469 832 988 11108 517
464 (400) 687 817 857 872 905 937, 12008 189 193 (400)
472 498 640 709 983, 13006 021 064 (400) 238 274 304 385
(400) 440 570 651 769 805 844, 14034 132 211 263 272 (500)
499 640 644 680 715 734 889 971, 15004 009 017 075 (500)
098 206 236 337 438 515 748 754 997, 16059 099 (400) 225
254 287 346 (500) 390 406 408 427 429 456 (500) 463 466
472a 497 601 695 740 841 977, 17093 370 224 (400) 296
(3000) 511 692 738 828 (400) 927, 18050 185 196 285 297
459 479 (400) 510 513 806 (600) 986, 19031 081 084 169
(500) 264 342 (400) 429 569 (1000) 624 667 678 708 879
881 (400)
20202 268 434 490 (400) 648 763 (400) 412 453 476 500
365 380 417 (400) 571 856 882 905 952 968, 22047 085 091
175 196 231 295 390 398 515 559 660, 23127 147 213 (400)
221 245 311 335 401 429 967, 24077 142 161 224 446 612
617 662 735 788 815 847 (1000) 882 958 956 962 966 971
25071 (400) 115 121 182 289 366 450 545 580 801 919 940,
26036 097 345 575 896 711 718 786 830 833, 27056 (400)
059 150 (400) 181 237 316 324 345 (400) 442 (400) 454
559 649 657 768 802 (400) 835 866 881 921 926 (400) 948
954 990, 28047 081 (500) 157 169 268 270 295 (3000) 402
488 509 510 (500) 556 560 574 (500) 712 767 (400) 793 925
29033 055 094 (400) 101 168 274 419 549 577 676 689 698
704 760 878 (400) 899 957 997,
30191 (400) 194 240 267 276 (400) 410 412 453 476 500
537 546 590 600 639 822 896 31087 198 240 (400) 253 (400)
423 450 779 (600) 782 835 937 990 992, 32026 030 050 095
113 (400) 276 303 355 479 497 748 749 796 839 929 948
32065 085 112 205 267 300 372 479 485 701 (400) 727 749
880 925 (400), 34035 370 377 428 433 513 651 714 (400)
777 854 925 948 972 (400) 35089 (500) 103 295 317 (400)
356 376 515 597 763 838 841 957 (400), 36032 148 305 472
491 (400) 501 554 702 841 859 950, 37063 112 166 (400) 194
197 205 287 374 (400) 392 393 506 578 643 647 720 745 948
973 9819 332 364 401 418 477 537 546 (400) 616 618 775
901 966, 39021 069 (1000) 202 238 295 419 445 556 558 809
40052 094 (500) 129 208 285 361 428 495 508 537 595
673 707 (500) 728 824 846 894 960 41022 320 347 371 402
417 424 518 570 (400) 608 612 712 725 746 768 861
995, 42023 038 162 370 565 570 (400) 535 882 890
134 (600) 150 206 308 311 396 440 469 556 647 (400) 633
731 732 735 747 785 790, 44233 337 530 542 647 713 725
765 834 892 919, 44052 057 090 (400) 130 162 191 212 192 241
291 293 319 516 642 815 836 (400) 845 919 932, 46123 160
270 366 375 388 446 550 704 746 707 879 923 47052 057
086 165 344 443 499 462 585 781 841 (400) 959 (600) 988,
48024 019 (400) 175 188 410 400 601 672 (400) 740 828
(400) 835 838 980, 49151 169 188 363 483 503 534 658 832
861 871 884 890 921 976 993 (400) 996,
50167 176 192 (400) 288 581 646 660 696 908 909,
51023 108 (400) 97 126 197 (500) 483 (400) 830 838 829
943 (1000) 950, 53135 168 218 224 228 322 326 (600) 378
526 528 543 590 613 658 742 773 780 809 939 985 54019
095 132 250 270 275 436 548 638 858 915 970, 55000 075
130 277 343 (400) 452 (400) 459 614 650 664 738 776 849
972, 56177 (100) 218 (400) 291 (100) 507 532 545 574 420
625 (400) 778 785 812 846 914 918 967 (400) 972 575055
059 (400) 701 747 767 (500) 218 229 333 412 504 574 641
829 907 951 977 (400) 994, 58045 222 288 364 388 485 700
783 890, 59004 042 118 140 232 (400) 264 382 561 587 625
705 718 763 (400) 810 (600) 936,
60088 203 330 358 551 580 649 764 770 838 958 (400)
980 (400), 61034 333 384 387 401 561 634 646 655 695 745
891 (400) 924 946, 62289 346 418 457 (400) 512 733 762 775
232 255 280 307 (600) 407 418 457 (400) 512 733 762 775
828 887 (400) 914 955 (400) 64422 472 532 744 827 904 938
(500) 944 (400) 959 (500), 65011 013 072 119 222 494 502
(400) 5559 804 679 726 742 769 792 863 909, 66024 038 131
157 230 251 293 313 319 (400) 325 (400) 439 (400) 443 610
683 702 (400) 786 804 (400) 953, 67191 248 263 328 341 347
436 476 477 500 571 (400) 612 (400) 620 (400) 725 731 979,
68006 031 049 107 202 223 321 323 398 450 458 618 715
738 765 871 906, 69038 094 245 422 459 523 635 656 668
(400) 370 931 939,
70044 114 151 216 255 371 503 (400) 708 740 739 731
923, 71020 025 058 213 333 493 537 (400) 599 667 673
766 778 788 791 868 917 (400), 72113 409 415 437 607
458 548 809 898 837 866 868 969, 73133 204 241 257 367
389 683 (400) 898 971 975 (400), 74012 164 270 314 445
146 514 580 629 664 (500) 685, 728 780 780 780 820 (600)
027 (600) 199 303 335 560 670 728 780 780 820 (600)
(400) 971 76103 132 173 217 281 355 515 810 922 958
985, 77061 138 181 185 222 232 294321 400 484 550 566
590 714 828 893 939 940, 78084 136 157 294 379 653 623
745 073, 79271 308 490 536 961 (400) 769 844,
80047 055 212 5324 553 563 610 709 (400) 765 888
923 932 993 (400) 81252 416 438 454 (400) 517 534 592
597 658 689 756 775 833 (400) 841 852 912 923 965 (400) 994
(400), 82054 (400) 268 537 603 630 810 896 984 (500)
83025 192 257 273 521 691 (400) 789 939 84091 145 154
394 445 458 482 (600) 508 593 303 627 (400) 660 708 770
885 929, 85112 116 150 167 341 343 399 402 426 458 503
527 543 (400) 546 603 673 723 740 767 787 818 842 860,
86140 199 206 412 462 512 654 697 719 783, 87002 003
072 094 141 206 246 370 (400) 444 510 540 727 851 864
(10,000) 871 (400) 927 942 (400) 993, 88128 283 391 488
537 576 7

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Filia pracowników tramwajowych Ch. Z. Z.** Zebranie w sobotę 14 bm. o godzinie 20 w sali p. Kasperkowej przy ulicy Kraszewskiego 16.

— **Tow. Ginn. Sokół Poznań-Jeżyce.** Zebranie plenarne w sobotę 14 bm. o godz. 20 w lokalu „Oaza” przy ulicy Dąbrowskiego.

— **Koło Młodzieży przy Stow. Kobiet „Wzajemna Pomoc”.** W sobotę, 14 bm. o godz. 20 wieczorek taneczny w sali Domu Królowej Jadwigi.

— **Koło Śpiew. „Gęźba” Winlary.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 14 bm. o godz. 19.30 w lokalu Urbanowo.

— **Wydział Pom. Damsko-Krawiecki** urządza wiosenną zabawę w sobotę 14 bm. o godz. 20 w sali p. Jarockiego przy ulicy Masztalarskiej 8.

— **K. S. „Legja”.** Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, dnia 14 bm. o godz. 19 w lokalu p. Kasprzaka przy ulicy Kilińskiego.

— **Zw. Marynarzy.** Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, dnia 14 bm. o godz. 19.30 w lokalu p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8. Ważne sprawy organizacyjne. Wzywa się niestowarzyszonych dotąd marynarzy rezerwy do zapisania się na członków.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 12 kwietnia zgłoszono: Marja Jankowska, wyrzycielka domu, 27 lat. Małgorzata Meyerowa, z domu Rude, wdowa, 46 l. Helena Lange, 10 dni. Marja Kubicka, 2 mies. 9 dni. Henryk Benanowski, robotnik kolejowy, 26 l. Stefan Skrzypczak, 14 i ćwierć godz. Franciszka Łoża, 6 dni. Stanisław Zielazek, pośrednik, 76 lat. Walenty Dorocha, robotnik, 54 l. Zofja Drzewiecka, służąca, 20 lat. Wanda Friedrich, z domu Hanke, wdowa, 67 l. Franciszek Kujawski, woźny bankowy, 40 l.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **H. G. K.** Za pośrednictwem Min. Spraw Zagranicznych, które poleci zbadać sprawę odnośnemu konsulatowi. Zaznaczamy jednak, że sprawa potrwa dosyć długo. (K.)

— **A. Pier., Rogoźno.** Prosimy zwrócić się bezpośrednio do Akademickiego Związku Sportowego w Poznaniu, Zamek Wartownia a z podreczników polecamy „Tennis” autor Stahl i Kuchar. (K.)

— **W. 100.** Może Pan spieniężyć na funty w składzie do opakowania. Chętnie kupują piekarnie, masarnie i t. d. — Można otrzymać 20—25 gr za funt. Nadstany recytat: „Nie wódz nas na pokuszenie”, jest właśnie teraz na czasie, więc go drukujemy: „W Narodzie brzmieć powinna ta przestroga: Ilekróć naród zdradza Chrystusa, tylekróć wywyższa Judasza jako mistrza swego! Owoce religijnej zdrady zbiera Judasz. Z religijnej zdrady rodzą się wszystkie inne zdrady — jako nieunikniona konsekwencja”. (K.)

— **Staly prannumeratorki języcki.** Wszelkich informacji udzieli Panu odnośny Wydział w Województwie, pouczając, w jaki sposób należy wnieść podanie. (K.)

Koniec części redakcyjnej!

Za rękopisy niezamówione Redakcja nie odpowiada.

LAKOMAPAPIEROSY
DIA CIERPIĄCYCH NA ASTMĘ

Pw 8270-145,75

UBRANKA BLEYLE'GO
wylączna sprzedaż

ZYGMUNT WIZA

POZNAŃ
BYDGOSZCZ.

Pw 8262-0,4684

Dnia 12 kwietnia 1928 r. zmarła opatrzona Sakramentami św. moja najdroższa żona, nasza najukochańsza matka i siostra, ś. p.

z Surów

Aniela Metelska

przeżywszy lat 62. Pogrzeb odbędzie się w Gostyniu w niedzielę, 15 b. m. o godz. 5 po poł.

W ciężkim smutku pogrążeni

mąż, dzieci i rodzina.

zw 7814

Buk, Gostyń, dnia 13 kwietnia 1928 r.

Zakład pogrzebowy „Bracia Nowak”, Poznań, Pl. Nowomiejski 10. Tel. 1045

Dnia 12 kwietnia 1928 r. zmarła nagle, opatrzona Olejami św., w 58 roku życia, ś. p.

z Kubczaków

Weronika Marecka

o czym donoszą

w ciężkim smutku pogrążeni

mąż, dzieci, zięć i wnuczka.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, o godz. 5,15 po poł. z domu żałoby przy ul. Wrocławskiej 4. zw 7811

Podziękowanie.

Za udział w uroczystościach żałobnych i za złożone wieńce z okazji zgonu, ś. p.

Idziego Zawadki

składamy Towarzystwu Sokółów, Towarzystwu Przemysłowców, Towarzystwu Restauratorów, Towarzystwu Braterstwa, a szczególnie Towarzystwu Chóru Parafialnego przy kościele OO. Zmarłychwstańców oraz wszystkim Przyjaciołom, Krewnym i Znajomym serdeczne

Bóg zapłać!

zw 7787

Marjanna Zawadka z rodziną.

Za liczne wyrazy współczucia, złożone nam z powodu zgonu nieodżałowanego ojca naszego, teścia, dziadka i szwagra, ś. p.

Władysława Wieczorkiewicza

składamy wszystkim Krewnym, Przyjaciołom, Znajomym i Towarzystwom nasze **najszczerze podziękowanie**

za laskawy liczny udział w pogrzebie, niemniej za miłe słowa pociechy i życzenia złożone na trumnę kwiaty i wieńce.

zw 7812

Rodzina.

Dnia 11 kwietnia 1928 r. zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż i ojciec, ś. p.

Józef Maćkowiak

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 14. bm., o godzinie 4,15 po południu z kościoła cmentarnej w Górczynie, o czym donoszą dw 3784

w ciężkim smutku pogrążeni

żona z dziećmi i rodzina.

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci, ś. p. **Metodego Stelmachowskiego** starosty powiatu rawickiego odbędzie się

msza św.

dnia 16 kwietnia 1928 roku o godz. 9,30 w kaplicy św. Józefa w Poznaniu.

zw 7755

Żona z córką.

WRÓCIŁEM
WŁ. HEJNOWICZ
dentysta dw 3775/5 a
Poznań, ul. Kilińskiego 7
GODZINY PRZYJĘĆ od 9-12 i 3-6

Lecznica Dr. Tarnawskiego
w KOSOWIE (za Kołomyją) — (Młp.-wsch.)
Otwarta od 1 maja do połowy listopada.
Środki: Wszelkie przyrodolecznice, kuracja postem owocowa i hartująca. dw 3736

Osiadłem
w **Obornikach, Rynek 15a**
Tadeusz Gryszczyński
lekarz-dentysta

Przyjmuje od 9-12 i od 3-6
Telefon 1 dw 8597 Telefon 1

Cegielnia Parowa w Krotoszynie
RODZINSKI i WLEKLINSKI, S-ka z ogr. odp.
poleca: cegły, sączki, licówki i klinkry o znanej wyborowej jakości, po przystępnych cenach i na dogodnych warunkach. dw 8617

KOSTJUMY, SWEATRY
JUMPRY i SUKNIE
dla dorosłych i dzieci podług miary, wykonuje się szybko i tanio.
W. Garbary 16, III p.
zw 7824/5

60 LETNI KRÓL

gra lepiej w tenisa, aniżeli jego wnuczki!

Swoją starczą młodość zawdzięcza uprawianiem sportów!

Artykuły sportowe poleca

DOM SPORTOWY

Poznań, św. Marcina 14.
Przyjmujemy rakiety do naprawy.
dw 8594

Wyprzedaż

po każdej możliwej cenie odbywa się nadal w ubikacjach moich

St. Rynek 43 I. piętro

Proszę korzystać z nader taniego zakupu.

Łózka żelazne
Materace Pw 8504-15,143
Wózki dziecięce
Karnisze do firan
Garnki emalj. i aluminiowe
Maszynki do lodow
Maszynki do masła
Maszynki do krajania chleba
Maszynki do mięsa

Wielkie maszyny do kawy do składów kolonialnych.

Serwisy obiadowe od 29,00 do 350 zł
Serwisy kawowe od 7,50
Kufle do piwa
Szkłanki — szkło — salaterki
wyprzedaje dla braku miejsca po każdej możliwej cenie

W. ZIĘTEK

Poznań, Stary Rynek 43
teraz tylko I. piętro.

Na raty! Miesięcznie zł 18.—
Pierwsza wpłata zł 36.—
Ceny na wszelkie części do rowerów bezkonkurencyjne.

ADAM JANDY
Poznań, ulica Wroniecka
przy Starym Rynku.
Warsztaty reparacyjne.

Gdzie?

RAGLAN 99. *gabardynowy ostatniej mody* zł.

PLASZCZ 69. *kolorowy z paskiem ładny fason* zł.

UBRANIE 55. *granatowe kamgarnowe* zł.

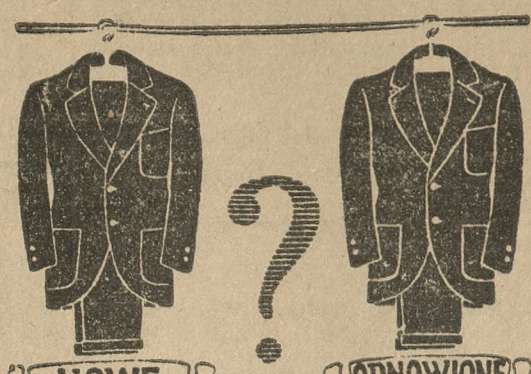
UBRANIE 70. *sportowe w modnych kolorach* zł.

Modne UBRANIE 85. *angielski wyrob materj* zł.

F. Lisiecki

li tylko w firmie

STARY RYNEK 77.

NOWE czy **ODNOWIONE**

200 zł czy **10 zł**

Co woli Pan zapłacić?

Jedyną różnicą między nowym ubraniem a odnowionem przez „BARWA”, jest tylko cena!

Czyści chemicznie i odnawia „BARWA“

wł. S. Kalamajski

Zlecenia przyjmują własne składy:

POZNAŃ: pl. Wolności 6, Wielka 18 narożnik W Garbar. Głogowska 97. W erzbicie: e 49, Rynek Jeżycki 1 narożnik Kraszewskiego TORUŃ: Szeroka 21. OSTROW: Rynek 28. MOSINA: ul. Łąkowa. Pw 84817-11, 818/19

OBUWIE

Z okazji przejścia Domu Obuwia J. Zimnisz, ul. Pocztowa 2. urządzam od soboty, 14 b. m.

8 DNI REKLAMOWYCH

chcąc przez niższe ceny zjednać sobie nowych Odbiorców. Firmę nadal prowadzić będę pod nazwą

Pw 8481-15 166

BAZAR OBUWIA

2 Pocztowa 2 wł. Florjan Kasprzak 2 Pocztowa 2

OBUWIE

Uciechę w noszeniu obuwia

będziecie mieli, jeżeli ono będzie wyglądało czysto i nosiło się długo i przyjemnie przez używanie pasty „URBIN”

Dla pielęgnowania obuwia oraz dla utrwalenia połysku niema nic lepszego nad „URBIN” niedosięgnięta pasta do obuwia

Urbini

Czarny i w różnych kolorach na szkodzenie wszędzie do nabycia

Tw 551

METAL NADREŃSKI

Rługi na parę przegrzana

pracują skutecznie od wielu lat i odznaczają się wykazalnym małym spożyciem węgla i wody. Pierwszorzędne referencje. Korzystne ceny i warunki.

Rheinische Metallwaaren- und Maschinenfabrik Berlin W. 8. nw 6173

PLAC

ogrodzony ca 800 kw. metrów, lokal biurowy ul. Matejki wdzierżawie

TYTUS GILEWICZ
ul. Słowackiego od 3 do 5. zw 7808

Przyczepki

kilka sztuk, używane lub nowe na kołach żelaznych lub pełnych gumach kupię. Zgłoszenia do Reklamy Polskiej, Aleje Marcinkowskiego 6, pod „2731”. Kw 853

Nowy samochód towarowy

„Chevrolet”, 1½ ton., z karoserją, w nadzwyczaj luksusowym wykończeniu, poleca jako kupno okolicznościowe „BRZESKIAUTO”, Tow. Akc., Poznań ul. Dąbrowskiego 29. Kw 831

RÓŻE

piękne odmiany, bzy, piwonje, dielitry, sadzonki rabarberu, szparagów, truskawek, drzewka owocowe, agresty bez zarazy nabywa się najlepiej u **PILINSKIEGO**, Ogrodnictwo, Poznań-Górczyn Szosa okrężna obok Warowni 9. zw 7797/98

SERADELE

świeża, ostatniego sprzętu oraz zeszłoroczną w większych ilościach wagonowo poleca **ZEFIRYN RZYMKOWSKI** ZIEMIOPLÓDY Bydgoszcz, Dr. Emila Warmińskiego 15. Telefon 17-93 i 17-87. dw 8716

OKAZYJNIE NA SPRZEDAŻ

MATHIS otwarty 4 siedz. 8 HP	3 500 zł
FIAT otwarty 4 siedz. 6/21 HP	4 500 „
PRAGA kombinowana 4 siedz. 5/18 HP	8 000 „
CEIRANO kombinowana 4 siedz. 6/24 HP	5 000 „
FIAT otwarty 6 siedz. 9/30 HP	8 000 „
PRAGA limousine 4 siedz. 4/14 HP (prawie nowy)	12 000 „
PRAGA limousine 6 siedz. 15/50 HP	16 000 „

Wszystkie samochody w porządku, gotowe do wyjazdu. „Praga” Automobile, Poznań, pl. Wolności 11, tel. 55-33. Pw 8475-15,149

SĄCZKI

pierwszorzędnej jakości 1½”-6” poleca **Bronisław Sadowski**, cegielnia parowa Pleszew - Nowawieś, tel. 118. zw 7786

Masło tańsze!!

Najlepsze masło stołowe za ½ kg. zł 3,40

Fa M. MICZYŃSKA właśc.: Karol Piatkowski Zał 1572. — Plac św. Krzyski 3. — Tel. 3658. Specjalny skład masła, sera i jaj

PIELĘGNUJCIE DACHY PAPOWE!

już hetman Zółkiewski polecał konserwować dachy.

PRZEMYSŁ SMOŁOWCOWY Sp. z o.o.
daw. Lindenberg
BIURO: Poznań ul. Libelta nr. 12 Tel. 3263
FABRYKA: w Starołęce-zał. 1897 Tel. 1123
poleca

papę dachową w najlepszych gatunkach-smołę destylowaną lepnik-karbolineum-olej pędny i inne produkty smołowcowe własnej destylacji.

Specjalność: wykonywanie prac dekarskich różnego rodzaju.

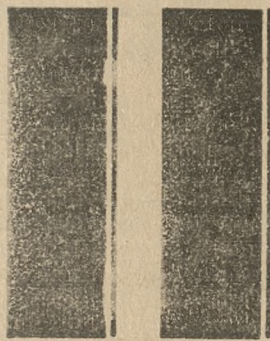

Kostjomy — Swetry — Pullowery
Najmodniejsze fasony i desenia. Wielki wybór.

ZYGMUNT WIZA POZNAŃ
BYDGOSZCZ

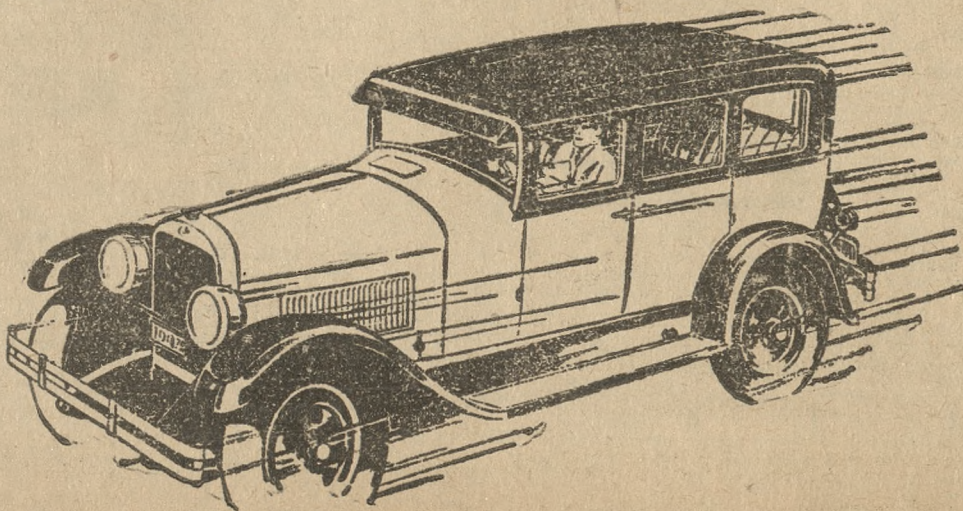
Pw 8264-0,4687

Koła fachowe — branży samochodowej świadczą!!!

Rezolucja!

„Zgromadzeni dnia 30. 3. 1928 szoferzy stwierdzają jednogłośnie, że samochody **Dodge-Brothers** tak osobowe jak i ciężarowe pod względem **trwałości, wykonania, szybkości i dobroci materiału** są niedoścignione“.

Najlepsze wykończenie
Faktyczną sprawność
Całkowite zaufanie
ucieleśniają

Dodge Brothers

samochody osobowe i ciężarowe!

REPREZENTACJA:

S. ZMIGROD

Gdańsk

Kohlenmarkt 12. Telefon 27763.

Katowice

„Auto-Przybory“ Młyńska 1. Tel. 3.

Tw 1037

Bank Ludowy, Sp. z odp. n. w Mroczy poszukuje siły fachowej z długoletnią praktyką bankową (Spółdzielczą) na stanowisko

członka Zarządu

Podanie wraz z życiorysem, odpisem świadectw oraz podaniem referencji należy skierować pod adresem:

Kazimierz Czeszewski, prezes Rady Nadzorczej,
DRAŻNO, poczta Mroczka.

GDYNIA

GDYNIA

WSPÓLNIK A

cichego lub czynnego z kapitałem 20—30 tysięcy złotych, do dobrze prosperującego handlu materiałami budowlanymi poszukuje się zaraz. Łaskawe poważne zgłoszenia pod „20 tysięcy“ do ekspozytury Kurjera Poznańskiego, Gdynia, nw 6586

Poszukuję do mej kancelarii adwokackiej zaraz solidnego, rutynowanego

sekretarza adwokackiego

obeznanego także z sprawami notarialnymi. Oferty z odpisami świadectw, krótkim życiorysem i podaniem warunków: **MARJAN BROSS**, adwokat i notariusz, Znin, dw 3758

Do naszej pracowni fotograficznej (ciemnia) przyjmujemy młodszą

PANIENKĘ

do pomocy zaraz Pw 8482-15,178

CAMERA, Poznań, Fr. Ratajczaka 3

Poszukuję zdolnego

dekoratora-ekspedienta

zaraz lub od 1. 5. 1928 r. z dłuższą praktyką, dobrymi referencjami wraz odpisem świadectw. Zgłoszenia **W. GROSZKIEWICZ**, Poznań, pl. Wrocławska 3. Hort. i detaliczna sprzedaż materj. włóknistych. zw 7812

GDYNIA

GDYNIA

Blacharz

instalator, dzielný w swym zawodzie, samotny, natychmiast potrzebny. Zgłoszenia do F-y ED. KUBALE, Zakłady blacharskie i instalacyjne, Gdynia, ul. 10 Lutego, tel. 106, nw 6587

Książkowa

z zupełną znajomością prowadzenia żurnalu, potrzebna od 1 maja do młyna parowego w Poznaniu. Zgłoszenia z podaniem świadectw i referencji oraz wynagrodzenia przy wolnym utrzymaniu i mieszkaniu do Kurjera Poznańskiego zw 7799

DROGERJA

skład towarów kolonialnych, z mieszkaniami i remizami, na prowincji (4000 mieszkańców) do sprzedania. Zgłoszenia pod nw 6594 do Kurjera.

Kupię teren ca 2000 do 2500 kwm. w Poznaniu niedaleko od centrum miasta. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 7778

Pożyczek

hipotecznych w sumach nie niższych zł 30 000,— udzieli się na posiadłości ziemskie oraz domy czynszowe w miejscowościach, w których są zaprowadzone wodociągi i kanalizacja. Zgłoszenia należy skierować do „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 15,203 Pw 8516-15,203

MIESZKANIA

3-4 pokojowego poszukuję. Zapłacę 3 do 4 tysięcy. Kurjer pod zw 7739

Sprzedamy używane lecz dobrze utrzymane okna wystawowe z szybami, piece kafłowe oraz drzwi i okna z okuciem

Łask. zgłoszenia do Biura Ogłoszeń „PAR“, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 54,118 Pw 108-54,118

Magistrat miasta powiatowego na Pomorzu poszukuje

księgowego

do Kasy Miejskiej. Wymaga się dokładnej znajomości księgowości kamelaryjnej. Pobory według XI. stopnia płacy plus 15% dodatku komunalnego. Oferty nieuwzględnione zostaną bez odpowiedzi. Zgłoszenia do Kurjera pod dw 3757

Starszą ekspedjentkę

z branży pończoch, bielizny i konfekcji oraz

książkowej

bp 6595

znającego żurnal ameryk., poszukują

WIZA i GÓRECKI T. z o. p., Poznań, pl. Wolności 13

podróżującego

na Województwo Poznańskie. Tylko siły pierwszorzędne, liczące na stałą posadę zechcą złożyć oferty wraz z odpisami świadectw i podaniem referencji pod nr. 7779 do Kurjera Poznańskiego, św. Marcin 70. Dyskrecja zapewniona!

Napisowy wiersz tusty 30 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, s = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Większe ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmują się do godziny 10.

SPRZEDAŻE

Ślubne

złote obrączki oraz okazje w zegarkach szwajcarskich, pierścieniach złotych i brylantowych polecam najkorzystniej Usługa fachowa, własny warsztat. Chwilkowski, Poznań, św. Marcin 40. zdw 66 736

Rower

nowy, pierwszorzędnej marki niemieckiej jest zaraz korzystnie na sprzedaż. Baranowski, ul. Bukowska 31, parter, lewo. zdw 65 292

Sprzedam

plac budowlany około 2 1/2 morgi ziemi, przy torze kolejki państwowej, nadający się na tartak lub inne przedsiębiorstwo przemysłowe gdzie można mieć w miejscu własną rampę, lub boznicę. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 279.

Na raty

meble po zniżonych cenach poleca Pluciński, Wodna 7. zdw 65 282

Kostjum

granatowy, sukienki, płaszcz czarny wiosenny, sukienka jedwabna (róż) na średnią figurę sprzedam korzystnie. Mickiewicz 7, III, lewo. zdw 64 623

Zaraz

sprzedam mój skład rzeźniczy, istniejący od lat 30, wraz z przyłączeniem 5 pokojami, kuchnią i wszelkimi wygodami, w mniejszym mieście. Egzystencja za pewnością. Zgłoszenia do Kurjera zdw 65 693.

W Puszczykówku

sprzedam grunt około siedm morgów tuż przy drodze, nadający się pod wille, na ogrodnictwo lub przemysł. Morga 3 000 złotych Susieki, ul. Sew. Mielżyńskiego nr. 2, parter, na lewo. dw 3738

Skrzydło

dobrze utrzymane sprzedam, ul. Kolejowa 7 a zdw 65 876

Meble

najtaniej na raty poleca Kalkus, Wrocławska 19. zdw 64 545

Młyn

motorowy. Przymusowy przetarg idealnej polowy młyna miejskiego w Rogoźnie (Wlkp.) odbędzie się we wtorek, dnia 17 kwietnia o godz. 10 przed południem. Dla zagwodowa korzystna okazja. — Zgłosz. do Kurjera zdw 66 003.

Magiel

używana w dobrym stanie do kręcenia tani sprzedam. Zgłoszenia Kurjer rw 1853.

Hipotekę

zapisana na majątku ziemskim w listach żytnich Poznańskiego Ziemstwa w wysokości 68 000 zł sprzedamy korzystnie. Oferty Kurjer zdw 66 113.

Na sprzedaż

całkowite urządzenie rzeźniczne składowe i warsztat, zapęd elektryczny. Szamotły, tel. 124. zdw 66 054

Młajatek

275 morgi ziemi pszenno-buraczanej, bonitacja 3,20 mk., 9 koni, 18 krow. młodocianego 15, 35 świni parowy garnitur, dom mieszkalny 8 pokoi, dom dla robotników, budynki gospodarcze maszynowe, w dobrym stanie, cena 200 tys., wpłaty 120 tys. Zgłosz. do Kurjera pod zdw 66 048.

Róża

pnące, około 200 sztuk sprzedam, każda ilość Zgłosz. Zamku, Poznań, telefon 35-36. zdw 66 058

Motory

elektryczne prądu zmiennego, 220, 380, 500 volt stałe na składzie od 1. do 15 K. M. „Franpol”, Poznań, Grobla 21. zdw 66 359

Filce

siodlarskie i inne dostarczają natychmiast po cenach konkurencyjnych. R. Kunert i S-ka, T. z o. p., Poznań, plac Św. Krzyżki 1, telefon 29-21. Pw 7761-13.261

Nieprzemakalne

plótna, gotowe płachty, z teget i namioty, dostarczają natychmiast R. Kunert i S-ka, T. z o. p., Poznań, plac Św. Krzyżki 1, telefon 29-21. Pw 7762-15.257

Cegielnie

Polecamy do natychmiastowej dostawy rurki filcowe bez szwu, białe, wszelkich rozmiarów. R. Kunert i S-ka, T. z o. p., Poznań, plac Św. Krzyżki 1, telefon 29-21. Pw 7763-13.253

Gdynia

Do sprzedaży wydzierżawienia placu, domy ubikacje handlowe i prywatne. Na odpowiedź znaczący Zakup wszelkich materiałów budowlanych „Transit”. Dom Komisowe Handlowy Gdynia, ul. 10 Intego willa Ela, nw 6084

Sprzedam

skład naczyń kuchennych bardzo dobrze prosperujący przy rynku z mieszkaniem 9 000 Władysław Skrzępa, Głogowska 112. Znaczący na odpowiedź konieczny zdw 65 895

Warsztat

klodziejski zaraz na korzystny warunkach do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 592.

Wilk

młody na sprzedaż. Adres wskazać Kurjer zdw 66 493.

Wózek

sportowy (Brennabor), płaszcz damski sprzedam. Wierzbicice 63, parter, prawo. zdw 66 476

Dywan

duży, ładny sprzedam. Sieroca nr. 8/9, II, prawo. zdw 66 477

Wózek

sportowy „Opel” sprzedam. Wyndorski, Dąbrowskiego 34, I. zdw 66 473

Restauracja

pełen wyszynk, z mieszkaniem na sprzedaż. — Zgłoszenia Kurjer zdw 66 480.

Mały

wagon sosenowych i debowych desek stolarskich sprzedam za pół ceny Petz, Grobla 22. zdw 66 468

Sypialnia

nowa, dobrze wykonana korzystnie na sprzedaż. Okazja. Petz, Grobla 22. zdw 66 469

Motocykl

1 1/2 k. m., elektryczne oświetlenie 800 zł sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 533.

Organy

nadające się do karuzeli lub hurtawki, kiosk sportowy sprzedam. Ptak, Droga Debińska 1. zdw 66 502

Wózek

Brennabor, elegancki sprzedam. Jackowskiego 3, I, lewo. zdw 66 505

Gospodarstwa

każdej wielkości, garbarnia, dzierżawy, domy z ogrodami, kamienice, wille, mieszkania na latowania, oraz plac pod budowę poleca na korzystnych warunkach Walenty Kleiber, Mosina, Św. Jana 12. zdw 66 534

Motocykl

(Puch) 3 k., z bieganiami, w dobrym stanie sprzedam taniej oraz szczer 8 mm leśnictwo Ludomy, pow. Oborniki. zdw 66 549

Gościniec

z obszerną salą, składem kolonialnym, interesem zbożowym, 2 morgi ogrodu, 10 morgi roli, cena 35 000 zł, stacja kolejowa w mieście sprzedam „Ziemianin”, Poznań, 27 Grudnia 5. zdw 66 577

Nowy

warsztat stolarski, sprzedam Kraszewskiego 16, suterena, jw 9650

Wozy

robocze (platformy), korzystnie na sprzedaż. Krause, Za Groblą nr. 3/4. zdw 66 601

Dubeltówkę

sprzedam tania, kal. 16, Łazarz, Strusia 5, I, p. z dw 66 558

Rowery

za gotówkę i odpłatnie sprzedaje w Jeżyckiej Centrali Mechanicznej, Tomaszewski Kraszewskiego 1. zdw 66 218/14

Meble

wyprzedaż za gotówkę po znacznej zniżonych cenach do 7, 4 rb Szpryngacz ul. Święta 13 Pw 7333-9-12-129/30

Części

do rowerów, maszyn do szycia i gramofonów stale na składzie. Skład rowerów „Kastor” św. Marcin 55. nw 3790

Półszorki

fornaliskie, nowe, kompletne, z czarnej i kreconej skóry, silne kilka fornalek. Ceny przystępne. R. Herczyński, Poznań, Górna Wilda 63, Rynek Wilecki, zdw 66 738/9.

Wózek

dziecięcy eleg jak nowy za zł 165.— sprzedam Wodna 9, II, p. prawo. Pw 8493-9-15-157/8

Makuch

rzepakowy i siemienny, raz prasowany, czysty pod gwarancją poleca Wadziński, olejarnia, Poznań-Jeżyce, Niska 24. zdw 66 486/7

Kamienice

wile, hotele, gościnie, młyny parowe, wodne przy Poznaniu 213 mdrz, 8 koni, 25 bydła 130 000 Ratajczak, Poznań, plac Sanieżyński 2 a, III. zdw 66 674

Parlofon

duże płyty, partie po 9 zł do oddania, także pojedynczo. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 706.

Willa

5 pokoi 2 morgi ogrodu przy kupnie wolne cena 18 000 wpłaty 10 tysięcy. Dom 8 morg przy Poznaniu cena 10 tys., przedsiębiorstwo budowlane i handel zboża do objęcia 6 tysięcy. „Mars” Poznań, Św. Marcin 22. zdw 66 711

Canna

Crozy, silna kłoda duży czerwony kwiat sztuka 50 gr poleca Ogrodnictwo Obudno p. Dąbrowa Mogilno. zdw 66 5762

3 opony

nowe 775x145 sprzedam bardzo korzystnie. Ul. Zupańskiego 13a, II, prawo, tel. 31-77. zdw 66 514

Bacznosc

Budowniczy! Każda ilość twiru oddam tania. Adres wskazać Kurjer zdw 66 521.

Wilk

młody na sprzedaż. Adres wskazać Kurjer zdw 66 493.

Biurko

skromne, małe sprzedam. Słowackiego 34, I, lewo. zdw 66 485

Dom

jednopiętrowy, w mieście powiatowym, położony w rynku, w którym znajduje się dobrze zaprowadzony skład bławatów, wyższe szkoły na miejscu sprzedam za gotówkę. Zgłoszenia do Kurjera zdw 66 486.

Barjery

drewniane od stoiska z Tarzów Poznańskich korzystnie sprzedamy „Ganz”. Św. Marcin 33, telefon 14-13. zdw 66 456

Szparagi

jednoroczne, mocne wysadki, 100 sztuk 4 złote poleca Ogrodnictwo Obudno p. Dąbrowa, Mogilno. dw 3761

Skład

kolonialny, przyległym mieszkaniem sprzedam. Pijanowski, Strzelecka 8, III zdw 66 630

Dom

wolnym mieszkaniem, 2 morgowem ogrodem przy Poznaniu sprzedam Pijanowski, Strzelecka 8, III. zdw 66 631

Skład

kolonialny nadający się na wszelkie branże na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 66 646.

Radjo

odbiornik Neutrodyńa 5 lampowa sprzedam korzystnie, tylko za gotówkę. Zgłoszenia do Kurjera zdw 66 651.

Sprzedam

zwaraz skład kolonialno-spożywczy z towarami i przyległym mieszkaniem. Czynsz 600 zł rocznie. Do objęcia potrzeba 3 000 zł. Karol Piłkowski, Waszowice, Poznań, ska 17. zdw 66 676

Okazja

2 domy piętrowe w rynku z obszernymi chlewami, mieszczący skład maszyn i zaprowadzony warsztat reparacyjny i garaż, nadający się także na każde inne przedsiębiorstwo sprzedam natychmiast za cenę 25 000 zł lub wydzierżawie Zgłoszenia Kurjer zdw 66 640.

Skład

skór, przybory obuwniczych i rymarskich w powiatowym mieście, przy rynku jest w powodu objęcia innego przedsiębiorstwa zaraz na sprzedaż Gdzie? wskazać Kurjer zdw 66 636.

Łózka

metalowe materace sprężynowe meble ogrodowe i materace wyszczelniane poleca po znanych niemieckich cenach. Specjalny magazyn łóżek metalowych, K. Walkowski, Strzelecka 32 Pw 8273-15.155

Samochód

sterotonnowy gotów do jazdy sprzedam 4 500 zł. Malecki, Małeckiego 14, telef 6662. zdw 66 661.

Restauracja

z mieszkaniem zaraz na sprzedaż. Gdzie wskazać Kurjer zdw 66 664.

Majętnosc

moja w Bestwinie 230 morg w najlepszym stanie gospodarskim, dobrej ziemi i zupełnie dobrymi budynkami, bez inwentarza tania na sprzedaż. Paweł Schmeb, właściciel dóbr, w Frejnie, pow. Miłicz, (Freyhan, Kreis Miltsch), zdw 66 633

Kamienica

czteropiętrowa narożnikowa, dochodowa, solidnej budowy na Łazarzu. Cena 125 tysięcy, wpłaty 80-90 tys. Sprzedaż Maciejczyk, Poznań, Plac Nowomiejski 1 a, I, prawo. zdw 66 650

Fabrykę

keksów z całym urządzeniem w śródmieściu odstąpię. Adres wskazać Kurjer zdw 66 687.

Majątek

2 500 morgowy ziemia pszenno-buraczana, gospodarstwo rolnoprzemysłowe, eksploatacja torfu, cegielnia z kolejką, pierwszorzędna hodowla ryb, specjalność karpie, z budynkami, inwentarzem, przy salicy 540 000 — sprzedam. Spiesznie zgłoszenia do poważnych reflektantów przyjmuję Wyrzkiński, Grobla 9. zdw 66 688

Fortepian

płyta metalowa tania sprzedam Szamarzewskiego 1, II, p. prawo, od 10-12 i 5-7. zdw 65 893

Radjoaparaty

od 1 do 5 lamp nadzwyczaj tania do oddania. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 704

Willa

o 7 pokojach piętrowy śliczny stajnie na 3 koni, 2 morgi ogrodu okolic Łazarz, wpłaty 35 000 zł sprzedam „Krakus”, Poczto-wa 30 zdw 66 703

Okazja

Młyn parowy, przemiału 250 ctr okolic bezkonkurencyjny, cena 120 tys., wpłaty 60, reszta dozdane spłaty. Zamienie także na kamienice. Oferty Kurjer zdw 66 687.

Skład

rzeźniczy z mieszkaniem na Jeżycach, cena 4 000 zł, wiadomość „Informator”, Poznań, Plac Nowomiejski 10 a. zdw 66 693

Skład

z towarami i mieszkaniem za 4 500 sprzedam Malecki, Poznań, Rybaki nr. 20 a. zdw 66 617

Parcele

budowlana w Starolecie, 1 1/2 morgi ogrodzone korzystnie do nabycia. Adres wskazać Kurjer zdw 66 611.

Włosenne

zabawki piłki gumowe, foremkę do piasku, obręcz i inne najtaniej u Jankowskiej, Podgórna 10, Pw 8479-15 161

Piec

piekarski patentowy mało używany na sprzedaż. Adamczewski, Wojszyn, Biała Góra 6. zdw 66 625

Motocykl

marki „Puch” korzystnie sprzedam gotowy do jazdy. Zgłoszenia Banasiak, Wyspiańskiego 8, suterena. zdw 65 168

Jadalnia

włoski orzech jak nowa, kanapa rozkładana, leżanka, szafa orzechowa dobra, sprzedam Słowackiego 34, I, lewo, handlarze wykluczeni. zdw 66 726

Sypialnia

czysta Debina (nie forniera) materace wiosenne mało używane sprzedam, handlarze wykluczeni Słowackiego 34 I, lewo. zdw 66 727

Majątki

od 300-2 400 morg, inwentarze kompletne, dogodne warunki kupna, większa ilość gospodarstw, kilka młynów parowych, fabryka mydła oraz kilka domów i wili, w miastach prowincjonalnych przy bardzo korzystnych warunkach sprzedam Banasiak, Poznań, Św. Marcin 30, Hotel „National”, telefon 16-46. zdw 66 746

KUPNA

Majątków

ziemskich różnej wielkości dla poważnych reflektantów poszukuję. Marjan Cink, Włocławek ul. Przedmiejska 6. nw 5080

Pianino

kupię gotówką. Kurjer zdw 65 554.

Brylanty

złoto, srebro kupuje firma Bolesław Tarkowski, Poznań, Plac Wolności 11. Pw 8001-33-2

Przyczepkę

do motocykla kupimy. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 424.

Węgorzy

żywych każda ilość kupuje za gotówkę. Poznańska Centrala Ryb Poznań, Aleje Marcinkowskiego 5. Telefon 2571. zdw 66 402

Kupię

długoterminowa pożyczka parystwa suma 2 500 za wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 394

Gospodarstwo

do 100 morg, bliżej Poznania, z dobrymi budynkami, nad jeziorami, warty kupić wprost od właściciela. Zgłoszenia z podaniem ceny i warunków uprasza się do Kurjera zdw 66 491.

Szyny

używane, do kolejki polnej, około 500 mtr, biezących kupimy. H. Makowski, wytwórnia win w Kruszwicy. Pw 8421-14.612

Maszynę

do pisania, najchętniej Ideal (Ideal B) lub inna, lecz tylko dobrze utrzymaną kupię. Zgłoszenia do „Par”. Al. Marcinkowskiego 11 pod 15.148. Pw 8470-15.148

Kupię

kilka używanych poduszek z pierza. Adres wskazać Kurjer Pozn. zdw 66 498.

Regaly

używane, w zł. repozytorjum do kolonialki kupię. Zgłoszenia upraszam do ekspedycji Kurjera rw 1896

Kupuję

za gotówkę meble wszelkiego rodzaju, maszyny dywany, wózki, także przyjmuję w komisje garderobe, obuwie i inne rzeczy. Dom Komisowy, Podgórna 2a. Pw 6282

Maszynę

do mieszania, z rotacyjnymi kulami lub wałkami kupię. Zgłoszenia Kurjer rw 1917.

Piec

westfalski kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 717.

Wózki

dziecięce skupuję, przyjmuję przedmioty skład komisowy. Górna Wilda 10. zdw 66 748

<

Pokój
ładny dla pań. Zupańskiego 3. I. wprst. zdw 66 518

2 pokoje
umeblowane panu wynajme. elektryczność, łazienka. Matejki 52, wysoki parter, lewo, tel. 60-46. zdw 66 530

Pokój
umeblowany do wynajęcia Przemysłowa 33, I. prawo. zdw 66 499

Gimnazjastów
starszych przyjmie na stancje poważna rodzina w pobliżu 4 gimnazjum przy Placu Bernardyńskim. Opieka i dobre odżywienie zapewnione. Adres w Kurjerze zdw 66 548.

Pokój
słoneczny, spokojny wynajme. — Em. Szanieckiej 1. II. prawo. narożnik Łazarskiej. zdw 66 552

Pokój
wspólny solidnym panom wynajme. Kopernika 6. III. prawo. zdw 66 553

Pokój
inteligentnym panom wynajme. Wyspiańskiego 3. II. prawo. zdw 66 557

Pana
na wspólny pokój, z pościelą przyjmie. Kubałowa, Wierzbicie 43. zdw 66 558

Pokój
umeblowany w śródmieściu wynajme. Adres Kurjer zdw 66 575.

Pokój
umeblowany, niekrepujące wejście. Drużbackiej 1a narożnik Wyspiańskiego, II. lewo. zdw 66 578

Pokój
umeblowany, czysty, z niekrepującym wejściem Szmarzewskiego 20/22. III. piętro, lewo. jw 9681

Pokój
umeblowany wynajme Piotra Wawrzyniaka 2. II. prawo. jw 9682

Pokój
umeblowany wynajme lepszemu panu lub pani od 15. 4. Młyna 15. p. lewo. jw 9685

Pokój
dla dwóch lepszych panów do wynajęcia Szymański, Wielkie Garbary 29. rw 1903

Pokój
umeblowany z światłem elektrycznym, solidnym panu wynajme zaraz. Niegolewskich 6. I. p. prawo. zdw 66 600

Pokój
duży telefon, lepszemu panu do wynajęcia. Ratajczaka 29. III. lewo. zdw 66 602

Pokój
umeblowany, wspólny dla spokojnej, uczciwej pani do wynajęcia. Adres wskazuje Kurjer zdw 66 584.

Pokój
umeblowany frontowy czysty słoneczny, z osobnym wejściem do wynajęcia. Niegolewskich 18 I. p. prawo. zdw 66 681

Pokój
umeblowany, frontowy, elektryka, wejście niekrepujące wynajme zaraz. Wierzbicie 26, parter, prawo. zdw 66 620

Umeblowany
pokój na 2 osoby od 15. ewtl. 1. 5. wolny. Zgłoszenia Młyna 2. IV. prawo. zdw 66 608

2 pokoje
umeblowane oddam. Chwaliszewo 22. I. prawo. zdw 66 606

Pokój
dobrze umeblowany, telefon, centrum miasta zaraz do wynajęcia. Adres wskazuje „Pacz.” 27 Grudnia 15. pod 15.187. Pw 8494-15.187

Umeblowany
pokój (balkon) do wynajęcia. — Strzelecka 3. III. prawo. zdw 66 623

Pokój
frontowy 1. 2. lepszych panów Szyperska 1. III. zdw 66 624

Pokój
umeblowany, frontowy, solidnej osobie. Górna Wilda 40. II. lewo. zdw 66 641

Pokój
dobrze umeblowany, słoneczny z elektrycznym światłem, łazienka, z całym urządzeniem lub z obiadaniami dla dwóch osób do wynajęcia od 1. maja r. b. Waly Królowej Jadwigi 11. parter, lewo. zdw 66 645

Pokój
umeblowany 1-2 panom wynajme zaraz. Dominikańska 7. III. prawo. rw 1915

SZUKA POKOJU

Dwa
duże pokoje potrzebne na biura I. piętro, centrum miasta. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 66 228.

Niekrepującego
słonecznego pokoju umeblowanego poszukuje zaraz lub 1. 5. wyższy urzędnik państw. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 440.

Umeblowanego
pokój w śródmieściu, nie wyżej II piętra od 15. 4. poszukuje 2 spokojnych panów. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 441.

Starsza
panienka poszukuje pokoju. zdw 66 585.

Studentka
fil. poszukuje pokoju umeblowanego z całodziennym utrzymaniem. Pościel własna. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Pozn. zdw 66 470.

Poszukuje
zaraz 1-2 mniejszych pokoi umeblowanych dla 4 osób z urządzeniem kuchni. Własna pościel białna. Zgłosz. Kurjer zdw 66 435

Jasnego
spokojnego pokoju szuka nauczycielka. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 504.

Obywatel
ziemski, przyjeżdżający kilka razy miesięcznie, poszukuje od 1. 5. na stałe 1-2 eleganckie umeblowane pokoje w śródmieściu (okolica Placu Wolności), nie wyżej II piętra, elektryczność, możliwe telefon, wejście wprost z klatki schodowej lub całkiem niekrepujące. Dokładne oferty pod dw. 3764 do ekspedycji Kurjera Pozn.

Umeblowany
pokój w śródmieściu zaraz poszukiwany. Zgłoszenia z warunkami do Kurjera zdw 66 454.

Pokoju
szukam skromnego, ewentualnie z obiadem, najchętniej w śródmieściu od 1. 5. 28. Oferty Kurjer zdw 66 457.

Pokoju
umeblowanego, niekrepującego poszukuje solidny pan. Okolica obywatelna. Oferty Kurjer zdw 66 519.

Pokoju
umeblowanego na parterze poszukuje. Oferty Kurjer zdw 66 525.

Młode
małżeństwo poszukuje pokoju przynajmniej 2 pokojowego z roczną dzierżawą. Oferty Kurjer zdw 66 506.

Nauczycielka
szuka czystego, widnego pokoju w śródmieściu. Spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 66 447.

Dużego
widnego pokoju dla 2 panów, bez utrzymania poszukuje się zaraz. Oferty wraz z podaniem pretensji do Kurjera zdw 66 551.

Małżeństwo
bezdzielne poszukuje 2 przynajmniej pokojów od 1. 5. Oferty Kurjer zdw 66 564.

Szukam
pokój św. Marcin lub Piekary. Oferty Kurjer zdw 66 576.

Pokoju
poszukuje kawaler. Oferty z ceną Kurjer zdw 66 580.

Poszukuję
próżnego pokoju z osobnym wejściem, o ile możliwość wprost od gospodarza. Zgłoszenia: Gomoliński, ul. Gen. Prądzyńskiego 47. zdw 66 586

„Próżne“
pokoje umeblowane, proszę zgłaszać bezpłatnie „Pawilon”. Głogowska 112. zdw 66 291-2

Pokoiku
z niekrepującym wejściem szuka inteligentna pani, ewentl. bez mebli. Pościel własna. — Oferty zdw 66 560/61.

Pokoiku
skromnego poszukuje spokojna osoba. Oferty Kurjer zdw 66 618.

Z telefonem
pokój blisko ul. Wronieckiej poszukuje. Oferty Kurjer zdw 66 619

Pokoju
słonecznego, czystego w centrum szuka kupiec na stanowisku Zgłoszenia Kurjer Pozn zdw 66 678.

Rodzina
(dzieci dorosłe) poszukuje 2 pokoi z urządzeniem kuchni, umeblowanych częściowo lub bez mebli zaraz. Zgłoszenia Gałazka, Łakowa 9, parter. zdw 66 755

Skromniejszego
pokój poszukuje pan blisko centrum w inteligentnej pani (rodziny) zaraz. Warunek: elektryczność, używalność kuchni, łazienki. Oferty Kurjer zdw 66 766.

LOKALE

Składu
z przyległą ubikacją, w centrum miasta poszukuje się. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 068.

2 piętrowe
ubikację z telefonem, jasne i obszernie, w Starym Rynku, nadające się na każdy cel, zamienię za zgodą gospodarza na mieszkanie 3 lub 4-pokojowe z kuchnią w śródmieściu. Oferty upraszam do Kurjera pod zdw 66 569.

Lokale
słoneczne, wygodne na mniejszy przemysł wydzierżawie. Oferty Kurjer zdw 66 628.

Warsztat
do wynajęcia. Zgłoszenia Ryłki 29, Łukowski. zdw 66 639

Centrum
2 front. pokoje z telefonem na poważnie biuro oddam. Adres Kurjer zdw 66 730.

DZIERŻAWY

Skład
1-4 pokojowym mieszkaniem, warszatką, stosownie na przedsiębiorstwo lub rzemieślnika, zaraz korzystnie do wynajęcia. Wyższe szkoly w mieście. Zgłoszenia A. Olejnik, śrem. Klasztorok. zdw 66 510

Baczości
Mam kilka sklepów stosownych dla każdej branży do wynajęcia na sezon we wsi Heju. — E. Springborn, Hel. zdw 66 090

Gospodarstwo
mniejsze lub większe celem dzierżawy poszukiwane. Szecepan Mikołajczak, Wyrzysk, Rynek 18. zdw 66 542

Wydzierżawie
gospodarstwo z inwentarzem lub bez 100-150 mórg, lub kupię mniejsze prywatnie przy wpłacie około 15.000 zł, najchętniej wprost od właściciela. Zgłoszenia Antoni Worek, Buk. zdw 66 675

Poszukuję
dzierżawy gospodarstwa od 80-150 mórg pszennej ziemi od właściciela. Inwentarz nie pożądan. Agentów wyklucza się. Znaczek na odpowiedź. Zgłoszenia Ordownik zdw 66 639.

Rzeźnictwo
w Poznaniu, kompletne urządzenie, 2 pokoje, kuchnia, objęcie 5.000. Czynsz 100 zł miesięcznie. Nizelski i Ska. Poznań, św. Marcina 13. II. piętro. zdw 66 202

Skład
próżny wprost od właściciela. 2 pokoje, kuchnia zaraz wolne w mieście powiatowym przy najsłynniejszej ulicy, dzierżawa 100 złotych miesięcznie. Nizelski, Poznań, św. Marcina 13. II. zdw 66 720

Parcela
w całości lub na odcinki na Solcu do wydzierżawienia. Władność w Kurjerze zdw 66 779.

LETNISKA

Krynica
Pensjonat „Urszula” „Stefania” w ładnym otoczeniu, obok nowych łazienek, otwarty 1. maja. Zgłoszenia do 24 kwietnia: Zawiercie, inżynierowa Urszula Szymanowska. zdw 66 028

Małej
willi lub 3-4 pokoi z kuchnią w Puszczykowie poszukuje. Oferty Kurjer zdw 66 489.

Letniska
poszukują dwie osoby na dwa miesiące najchętniej w leszczycówce. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera rw 1916

OSOBISTE

Panią
Marię Marcełi proszę o podanie do redakcji Kurjera swego adresu celem doręczenia jej na moje ręce dla niej przesłanego listu z Ameryki. zdw 66 643

Za długi
wszelkie poczynione bez mej wiedzy, przez żonę moją Klarę nie odpowiadam. Stanisław Sniatkowski, Poznań-Solacz, ul. Ślaska nr. 17. rw 1909

ZGUBY

Skradziono
portfel z dokumentami osobistymi i książeczką wojskową na nazwisko Leon Polski, Poznań, 27 Grudnia 5. zdw 66 537

ROZMAITE

Przedstawicielstwa
solidnej firmy krajowej lub zagranicznej na Bydgoszcz i Pomorze przyjmie rutynowany, na powyższym terenie znany obywatel, dobry organizator. — Zgłoszenia przyjmujcie firma „Kopol”, Bydgoszcz, Gama 2, tel. 20-40. dw 3731

Kapelusze
damskie eleganckie, modne po cenach bardzo przystępnych wykonuje w przeciągu 24 godzin. Plac Wolności 7, I. lewo. zdw 63 653

Osoba
inteligentna, z lepszymi poleceniami, starsza, pragnie zamieszkać w wiosenne, łatwie mieszańce w zamkniętym domu, katolickiej szanownej rodziny — jak najbliższej kościoła i ogrodu, z całym utrzymaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 598.

Odnowiam
mieszkania tanio i szybko. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 66 587

Poważne
biuro handlowe przyjmie przedstawicielstwo względnie zastępstwo. Oferty Kurjer zdw 66 399.

Malarskie
prace wykonuje czysto i tanio Jan Przybylski, Małe Garbary 5 dom tylny zdw 66 671

Koncesje
na wyszynk wódek ulokuje wdo-wa. Zgłoszenia skład komisowy, Górna Wilda 10. zdw 66 749

OŻENKI

Kawaler
w średnim wieku, kupiec, mający, właściciel kamienic poszukuje towarzyszy życia, panny inteligentnej, przystojnej, pięknej budowy, z dobrze sytuowanej rodziny. Lask. zgłoszenia uprasza się do 15. bm. do Kurjera zdw 65 217. Dyskrecja zapewniona.

Inwalida
wojenny, kupiec, pozna panne lub wdowę bezdziałną do lat 35, z małym posagiem w celu matrymonialnym. Rzecz poważna i dyskrecja zapewniona honorem. Zgłoszenia do Kurjera zdw 66 501.

Panna
miejtna, przystojna, z eleganckim mieszkaniem pozna pana na wyższym stanowisku do lat 45. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer zdw 65 458.

Który
z panów kulturalnych, na odpowiednim stanowisku, z uniwersyteckim wykształceniem dopomóż do ukończenia studiów studentce, młodej, przystojnej, osobie z towarzyszą, ale niezamożnej. Cel matrymonialny. Oferty z fotografią do Kurjera Poznańskiego zdw 66 589.

Szatynka
lat 28, inteligentna, sympatyczna, gospodarna, z niezakłóconą przeszłością, posiadająca wyprawę 2 pokoje, kuchnię, poszukuje znajomości. Panowie urzędnicy państwowi (inwalidzi wojenni niewykluczeni) racza oferty nadesłać Kurjer zdw 66 460.

Panna
wykształcona, gospodarna, łagodnego usposobienia, posiadająca umeblowanie, wyjdzie za starszego, inteligentnego pana, także bezdziałnego wdowca, bezwzględnie dobrze wychowanego, uznającego prawdziwą przyjaźń na moralnych podstawach. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 66 473. Biura wykluczone.

2 panienki
szatynka i brunetka, lat 23 i 21, ładne, przystojne, lecz biedne pragną poznać panów w celu matrymonialnym. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 540.

Kawaler
na stałe posadzie szuka znajomości pań celem ożenku. Wdowcy do lat 43 zechcą oferty nieanonimowe nadesłać Kurjer zdw 66 554

Dla
mojej kuzynki z prowincji 18-letniej szatynki posiadającej netto sto tysięcy majątku w gotówce, średniego wzrostu, inteligentnej, muzykalnej z powodów braku znajomości odpowiedniego mężczyzny poszukuje na tej drodze kandydata na męża, najchętniej ziemianina, adwokata, inżyniera lub lekarza. Rzecz traktujcie jaknajbardziej poważnie. Laskawe zgłoszenia z fotografią upraszam do Kurjera zdw 66 649.

Panna
lat 30, sierota, posiadająca kamienicę w mieście, wartości 100 tys., 5 pokoi umeblowanych i całkowita wyprawę (chętnie sprzedalaby na majątek ziemski), poszukuje w celu matrymonialnym urzędnika rolnego do lat 40. Nie zależy na majątku, lecz na dobrym gospodarzu i rozsądnym człowieku. Oferty proszę składać wraz z fotografią do Kurjera Poznańskiego zdw 66 637.

Aptekarz
ukończony, kpt. rez. kawaler, Wielkopolek, w kwiecie wieku, słusznego wzrostu, pełen werwy i siły wierzaj poszukuje towarzyszy życia, panny lub bezdziałnej wdowy do lat 35 (szatynki), z dobrej rodziny, z posagiem celem stworzenia ogniska domowego (apteki). Oferty proszę skierować do Kurjera pod zdw 66 634.

NAUKA

Na
kursy kroju i szycia przyjmuję H. Sroczynska, dawn. Szuman, Poznań, Wrocławska 26/27. zdw 66 101

Angielka
rodowita udziela lekcji, konwersacji. Zgłosz. Kurjer zdw 66 200.

Korepetytorke
energiczna dla 5-klasistki w łacinie, francuskiem i matematyce poszukuje Pilińska, Lodowa 1, Łazarz. zdw 66 683

Udziele
robotek ręcznych dziewczynom do lat 16. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 694

Francaza
nauczyciela poszukuje się celem udzielania lekcji francuskiego starszym osobom. Oferty Kurjer zdw 66 626

SZUKA PRAGY

Ogłoszenia do 30 słów w tej rubryce obliczamy na jednej trzeciej cenie drobnych.

Grafik
wykonuje wszelkie rysunki reklamowe. Oferty Kurjer zdw 66 567

Pomocnik
drogerzysty poszukuje posady zaraz lub później. Adres wskazuje Kurjer dw 3532.

Wielkopolek
były urzędnik państwowy obecnie emerytowany, kawaler, lat 32, przyjmie posadę w biurze adwokackim lub inna biurowa, podróżującego za stałą pensją, magazyniera ekspedienta, kontrolera itd. Laskawe oferty uprasza A. Czernielewski, Trzemeszno zdw 64 290

Kawcowa
dzielna poszukuje stałej posady, najchętniej do dworu. Oferty Kurjer zdw 65 976.

Wykształcona
panienka, z znajomością języków oraz początków muzyki poszukuje posady lektorki, towarzyszy lub nauczycielki. Oferty Kurjer zdw 66 167.

Stenotypistka
siła pierwszorzędna, pisząca bardzo szybko na maszynie, również i pod dyktando, poszukuje zajęcia w godzinach od 5 do 8 wieczorem. Przyjme także przepisywanie na maszynie. Oferty do Kurjera zdw 66 004.

Kucharz
pierwszorzędny, samotny, w starszym wieku, poszukuje posady. Zgłosz. do Kurjera zdw 66 104.

Pomocnik
dekarcki, specjalista na dachy papowe i dachówki poszukuje pracy. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 66 105.

Sekretarz
adwokacki, samodzielny poszukuje zaraz lub później posady u pp. adwokatów, w przemyśle lub banku, najchętniej w Poznaniu. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 66 115

Gospodyn
młoda, samodzielna, prowadząca dobrą kuchnię, hodowlę drobiu, posiadająca dobre świadectwa poszukuje posady na probostwie zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 050

Ekspedjentka
branży bławatnej i towarów krótkich, z dobremi świadectwami poszukuje posady za małym wynagrodzeniem. Laskawe oferty Kurjer zdw 65 748.

Szofer
monter z 4-letnią praktyką z dokładną znajomością reparacji szuka posady. Zgłoszenia Kurjer rw 1887

Mężczyzna
władający 3 językami polskim, niemieckim i francuskim poszukuje posady jako portier w hotelu lub t. p. Zgłoszenia do Kurjera filja Stary Rynek rw 1886.

Krawcowa
poleca się w dom i na wyjazd na wiesz. Wykonuje ładnie i szybko. Ceny przystępne. Chwaliszewo 57, Pelagia Sawicka, rw 1877

Poszukuję
posady portierstwa lub stróżostwa z wolnym mieszkaniem każdego czasu. Znam wszelkie prace w ogrodzie, sadzenie drzew, krzewów, pielęgnowanie ich, jestem w starszym wieku, mała rodzina, żona zajmuje się praniem u państwa, sumienny, trzeźwy, pilny, długoletnie świadectwa, przez tego powołuje się na osoby, które chętnie udziela referencji. Zgłoszenia do Kurjera zdw 66 444.

Panienska
gospodarna szuka posady od 1. 5. lub później, najchętniej u samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 591.

Służąca
wiejska do wszystkiego, z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 66 482.

Biuralistka
z ukończoną szkołą handlową, pisząca biegle na maszynie, z praktyką biurową poszukuje jakiejkolwiek biurowej posady. Oferty do Kurjera zdw 66 488.

Dla
siostry, lat 15½, z porządnej rodziny posady do dziecka lub lekki prac domowych. Plac Bernardyński 2 u p. Beyer, Czochłowa. zdw 66 490

Cieśla
poszukuje pracy, także na prowincji. Zgłosz. Kurjer zdw 66 443

Posługaczka
uczciwa poszukuje posady na cały dzień. Oferty Kurjer zdw 66 449

Osoba
nawskroś uczciwa, pracowita, umiejąca dobrze gotować, pracować sztywna bieliznę poszukuje posady od 15. 4. lub 1. 5. tylko w lepszych domach. Ul. Strzelecka nr. 4, w podwórzu, parter, lewo u p. Kazmierczak. zdw 66 464

1 000 zł
kancji złoży w przedsiębiorstwie, gdzie otrzymam posadę magazyniera lub t. p. — Oferty Kurjer zdw 66 515.

Maszynistka
biegła w polskim i niemieckim, przyjmie posadę zaraz lub od 1. 5. 28. Lask. zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 66 520.

Szofer
z dłuższą praktyką poszukuje posady zaraz lub później. Miejsce obywatelna. Oferty Kurjer zdw 66 529.

Krawcowa
wykonuje garderobe damska i dziecięca w dom i poza dom. Śniadeckich 4, parter, lewo. zdw 66 532

Ekspedjentka
młodsza, z dobremi świadectwami poszukuje posady od 15. 5. lub 1. 6. Branża obywatelna. — Oferty Kurjer zdw 66 509.

Posady
biurowego, magazyniera, podróżniczego, zastępcy poszukuje pracownicy, sumienny, władający polskim, niemieckim, Okolica obywatelna. Zgłosz. Kurjer zdw 66 535.

Ekspedjentka
z branży cukierniczej, z kilkuletnią praktyką poszukuje posady większej kucykierni. Oferty Kurjer zdw 66 541.

Osoba
uczciwa, sumienna poszukuje pracy: uprzątnięcia biura albo jakiegobądź zajęcia. — Oferty Kurjer zdw 66 544.

Panna
z ukończoną szkołą gospodarczą poszukuje posady od 15. 4. lub 1. 5. u dobrego państwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 546.

Niewiasta
przystojna, z dobrej rodziny poszukuje posady jako towarzyszy, wszelka praca domowa może się zająć, także zastąpi pielęgniarke. Oferty Kurjer zdw 66 588.

Redaktor
rzutki organizator, stylista poszukuje samodzielnego stanowiska. Zgłosz. Kurjer zdw 66 550.

Fachowiec
zakłada, reguluje, porządkuje książki, także u siebie. Laskawe zgłoszenia Kurjer zdw 66 563.

Zał. 1899 Dachy Zał. 1899 rozmaite nowo pokrywa, stare naprawia i smoli. Wykonanie izolacji murów i posadzek asfaltowych. Do- godne warunki spłaty. Kw 778 Przedsiębiorstwo pokrywania dachów. Skład Materiałów Budowlanych. JAN SOBECKI - Poznań Fabryka Tektury na Dachy i asfaltu. Plac Wolności 17 - Tel. 82-50.

Polecam kucharki, gospodynie do dworu i na sezon do wód. Agnieszka Le- wandowska, pośredniczka posad. Aleje Marcinkowskiego 16. zdw 66 722

Wykonuje suknie od 8 zł, płaszcze, kostj- my od 15, także wszelką dziecięcą garderobę, wykonanie fachowe. Szwalnia Gwarna 18, III., lewo. zdw 66 752

Drogerzysta zwolniony z wojska poszukuje pracy w drogerii najchętniej w aptece. Oferty do Kurjera Poz- nańskiego zdw 66 729

SZCZOTKI do zamiatania i szorowania ŚCIERKI wiory stalowe A. Koszewski POZNAŃ, Stary Rynek 61. Pw 7798-0,4 11

Slużaca wiejska z dobrem gotowaniem szuka posady od 1. 5. Oferty Kurjer zdw 66 731.

Dziewczyna uczciwa poszukuje miejsca do z lepszego domu od 15. 4. 28. Świa- dectwa dobre. Oferty Kurjer zdw 66 744.

Chłopiec z lepszej rodziny poszukuje posady jako uczeń kelnerski. Zgłosze- nia Kurjer zdw 66 745

Sportowcy są lubiani! Każdy olimpijczyk cie- szył się ogromnem powodzeniem. dw 3695 Dyski od 12,50, koszulki od 3 zł, spodenki od 7 zł, trzewiki od 10 zł, oszczepy od 9,50 i wszelkie przy- bory do lekkiej atletyki poleca

DOM SPORTOWY ŚW. MARCIN 14. TELEFON 5571. WOLNE MIEJSCA Stenotypistka znająca dobrze stenografię po- trzebna na godzinę co dzień wie- czór. Oferty Kurjer zdw 66 737

Dziewczyna czysta, uczciwa do wszelkich prac domowych od zaraz potrze- bna. Kilińskiego 7 I ptr prawo dw 3774/4 a

Dziewczyna do wszystkiego, z gotowaniem jest zaraz potrzebna lub od 15. 4. Rybski. Głogowska 84. zdw 66 455

Panienka nie niżej lat 16, do ekspedycji i biura potrzebna zaraz. Zgłoszenia piśmienne w polskim i niemieckim z podaniem warunków Kurjer zdw 66 459.

Kucharka znająca dobrą kuchnię, do lepszej stolowni (20 osób) zaraz potrze- bna. Zgłoszenia Górna Wilda 47, III p., prawo. 4.30-5. zdw 66 511

Fryzjerski pomocnik i uczeń potrzebni zaraz. Feliks Ostrowski, Swarzędz. zdw 66 512

Pracznica doskonale polecona, przy ul. Ma- tejskiej potrzebna. Zgłoszenia do Kurjera zdw 66 453.

Pomocnik fryzjerski mesko-damski na stałą posadę może się zaraz zgłosić. — Balcerek, Swarzędz, Rynek 38. nw 6592

Pomocników obuwicznych na sztya prace przyjmie Bochyński. Sew. Miel- żyńskiego 22. zdw 66 483

Czas sadzenia! Specjalna hodowla wysadków szparagowych w Mosinie założona 1894 r. poleca silne roczne karpy (wysadki) w każdej ilości. zw 7788/9

Slużaca przychodnia do wszelkiej pracy domowej potrzebna od 15. 4. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 66 508.

Pokojuowej do lepszego domu, tylko z dłu- gletnimi świadectwami lub pole- ceniem, na wyjazd poszukuje. Pensja 50 zł. Zgłoszenia ul. Cheł- mońskiego 1, II p., na prawo. zdw 66 494

Tłumaczy(czek) angielskich poszukuje natych- miast. Zgłoszenia przyjmuje w godz. 3-5 Dr. Marian Z. Arend, Staszica 11/13, II lewo. zdw 66 516

Slużaca umiejąca dobrze gotować potrze- bna zaraz. „Tani Bazar“, Wro- niecka, róg Kramarskiej. zdw 66 517

Krawcowe samodzielnie na płaszcze, kostj- my, suknie potrzebne zaraz. — L. Sawicki, Wykwintne Mody Damskie, Piekary 1. zdw 66 522

Uczeń piekarski może się zgłosić zaraz. Paweł Cyrkier, Rynek Jeżycki 2. jw 9675/6

2 kucharki które w restauracjach pracow- ły poszukiwane zaraz. — Adres wskaże „Par“, Al. Marcinkow- skiego 11. Pw 8473/4-15.150/50a

Kucharz pierwszorzędna siła, za wysokim wynagrodzeniem zaraz poszuki- wany. Adres wskaże „Par“, Al. Marcinkowskiego 11. Pw 8471/2-15.152/3

Rzeźbiarzy w drzewie poszukuje K. Ziolo- nacki, Wielkie Garbary 55. zdw 66 523/4

Krawczynie samodzielnie na kostjmy, płasz- cze, suknie przyjmie zaraz Will- man. Matejski 51. zdw 66 595/6

Uczenica do biura handlowego potrzebna. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 758

Panna samodzielna na spódnie potrze- bna. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 66 479.

Poszukuję zaraz służącą z dobrmi świadec- twami z poprzedniej pracy, na wieś do Trzebisławek, jowiat Środa. Zgłaszająca się musi być dobrze obeznana z gospodarstwem wiejskiem. Zgłoszenia Państwo- wy Urząd Pośrednictwa Pracy, Poznań dla J. N. zdw 66 492

Uczeń biurowy może się zgłosić z wla- snoręcznie napisanym życiorysem. Kurjer zdw 66 471.

Marszantka siła pierwszorzędna potrzebna za- raz. Firma „Morico“, Przemys- łowa 1, przy Rynku Wildeckim. zdw 66 450

Fachowca z branży papierniczej poszukuje się jako podróżniącego na Wielko- polskę. Oferty do Kurjera pod nw 6598.

Ucznia z szkół handlowa do składu perfumierii. Zgłoszenia z życiory- sem. Oferty Kurjer zdw 66 741

DUSZA SIĘ RWIE do polskiego mo- rza! Maj przeleci jak strzała. Przed samym wyjazdem za- pomnisz o tem, dlatego kup teraz za 45 złotych pudelkowy aparat fotogr. w firmie KAZIMIERZ GREGER przy ul. 27 Grudnia 20, — posiadającej największy w Polsce wybór aparatów do najprecyzyjniejszych i najdroższych włącznie. Pw 8485-14,397

Młodsza panienka do posyłek i lekkich prac biurowych potrzebna zaraz. Carmin, ul. Fredry 3. Pw 8467-15.145

Aptekarza dyplom. lub siła żeńska na dłu- sze zastępstwo poszukuje apteka w Rakoniewicach, pow. Wolsztyń od 1. 5. 28. (Język niemiecki ko- nieczny.) dw 3728

Poszukuję osoby inteligentnej do zajęcia się domem i czteroletnim dzieckiem. Zgłoszenia z podobizną do Ku- rjera zdw 66 254.

Szofer z dłuższą praktyką potrzebny do „Studebaker“. Zgłoszenia do „Par“, Bydgoszcz, Dworcowa 72 pod „Szofer“. Pw 8464-63.302

Pokojuowej lubiącej dzieci (5 i 9 lat) poszuki- we od 15 kwietnia. Język niemie- cki potrzebny. Dr. Friedrich, staro- sta w Rzeszowie (Małopolska). dw 3765

Zastępstwa pierwszorzędna na Poznańskie branzy elektrotechnicznej i obrab- iarek odda pracovitym inżynier Kamioner, Warszawa, Wilcza 24a Pw 8489-62.295

Chcesz otrzymać posadę? Musisz ukoń- czyć kursa fachowe koresponden- cyjne prof. Sekulowicza, Warsawa, Żorawia 42. Kursa wyuczaia listownie: buchalterii, rachunko- wości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografii, nauki han- dlu, prawa, kaligrafii, pisania na maszynie, towaroznawstwa, an- gielskiego, francuskiego, niemie- ckiego. Po ukończeniu swia- dectwo. Żądajcie prospektów. np 6214

Apteka małomiejska poszukuje od 1 ma- ją zastępcę na 4 tygodnie. Utrzymanie w domu. Oferty do Kurjera dw 3743

Francuzka „gouvernante“, z doskonałemi re- ferencjami, powróciwszy z Pary- ża, szuka posady. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zdw 65 655.

Dziewczę przychodnie, młodsze do dziecka i posług domowych na cały dzień potrzebne zaraz Królak, Bukow- ska 32. zdw 66 230

Dziewczyna uczciwa, czysta potrzebna od 15. 4. 28 do wszystkiego. Zgłoszenia Wierzbicie 58, I piętrowo. lewo. zdw 66 448

Posługaczka z dobrmi świadectwami lat 30 do 35 potrzebna zaraz lub od 1 maja. Zgłoszenia Woitkowiak Studium Wychowania Fizyczne- go, Park Wilsona. Pw 66 721

PROSZEK „KOGUTEK“ DLA DOROSŁYCH USUWA NAJOPRZECZYWSZY BÓL GŁOWY

Dzielne szwaczki na koszuje wierzchnie mogą się zaraz zgłosić. „Janka“, fabryka bielizny Starościńska 1 rw 1914

Slużaca młoda potrzebna. Małe Garbary 9, Rydyńska. rw 1905

Dzielne szwaczki poza dom na koszuje wierzchnie mogą się zaraz zgło- sić. „Janka“, fabryka bielizny Starościńska 1. rw 1913

Poszukiwani do sprzedaży artykułów pierwszej potrzeby, bez konkurencji, ludzie pracowici, rzetelni, dzienny naj- mniejszy zysk 18 zł. Do rozpocze- cia potrzeba około 350 zł. Oferty Kurjer zdw 66 632.

Slużaca do wszystkiego potrzebna zaraz. Kramarska 22, I. piętrowo. rw 1908

Elewka może się zaraz zgłosić do restau- racji „Astorja“, W. Olszewski, Poznań, ul. Matejski 48/49. zdw 66 582

50 zł dziennie zarobku! Poszukuje się zastępców i odsprzedawców. Zgłoszenia Kurjer rw 1897.

Prasowaczek do prasowania nowej męskiej be- lizny poszukuje Fabryka Bielizny Stanisław Żimny i Ska, Wrocław- ska 38. rw 1898

Starsza lub młodsza osoba do dziecka po- trzebna Adamski, Małe Garbary nr. 10. rw 1902

Biegle maszyniarki i ręczniarki na białe suknie potrzebne zaraz. H. Wil- dowa i Syn, ul. Wodna 2. zdw 66 597

Slużaca do wszystkiego potrzebna od 15. kwietnia. Niegolewskich 6, I. p., prawo. zdw 66 599

3 podróżujących poszukuje Sp. Akc. zaraz, zarobek można 200 do 300 zł tygodniowo. Dla zdolnych posada stała. Zgło- szenia z dokumentami w sobotę od 9-12 i 2-4 przy Pocztowej 31 a, wysoki parter, lewo. zdw 66 581

Pracznica może się zgłosić Bukowska 43, III. prawo. zdw 66 757

Dziewczę do dziecka potrzebne zaraz. Gło- gowska 88, II. ptr., lewo. zdw 66 754.

Uczenię od 18 lat, z porządnej rodziny przyjmie, Pietrzykowski, Wielka nr. 8. zdw 66 724

Krawcowe samodzielnie do sukien i płasz- czów potrzebne zaraz lub 1. 5. Bakowski, Św. Marcin 45a. zdw 66 719.

Asystentów nierniczych do robót polowych i biurowych poszukuje. Zgłoszenia z podaniem warunków i odpisy świadectw przysłać: Inż. Lud- wik Woźniński, nierniczy przysię- ły, Grudziądz, Kościuszki 7. dw 3781

Slużaca zdrowa i czysta do dzieć potrzeb- na od 15. 4. Mostowa 2, I. prawo. dw 66 710.

Dziewczę do dzieć bardzo porządne po- trzebne Kujawa, Wrocławska 19. zdw 66 714

Pokojuowa z dobrmi świadectwami potrze- bna zaraz lub od 1 maja. Zgłosze- nia Chelmońskiego 20, II. zdw 66 718

Fryzjerka dzielna potrzebna zaraz. Zakład fryzjerski, Górna Wilda 61. zdpw 66 503

Dziewczę chłopiec potrzebni do posyłek biurowych, piśmienni, uczciwi. — Gospodarz, Plac Karmelicki 1. zdw 66 045

Slużaca młodsza zaraz potrzebna. Sta- chowiakowa, Głogowska 101. zdw 66 314-5

Pomocnik ogrodnicy potrzebny zaraz. — Adres wskaże Kurjer zdw 66 181.

Szofer- kował na posadę w Poznaniu za- raz potrzebny. Warunki według umowy. Oferty Kurjer zdw 66 099

Pomocnik krawiecki na konfekcje męska potrzebny zaraz J. Wiśniewski, Długa 4. zdw 66 670

Krawców na pierwszorzędna meską i dam- ską pracę przyjmie Marszałek, ul. Prusa 20. jw 9679

Dziewczyna bez gotowania, lubiąca dzieci po- trzebna Kanałowa 4, III. zdw 66 579

Slużaca skromna, uczciwa, z gotowaniem potrzebna od 15. 4. Wroniecka 18, III. prawo. zdw 66 543

Pomocnik fryzjerski potrzebny zaraz. Ger- ber, ul. Wroniecka 4. zdw 66 547

Posługaczki uczciwej, zdolnej lub służącej. Kongresowiarki poszukuje. Ma- tejski 46, IV. prawo. Zgłoszenia tylko rano. zdw 66 555

Slużaca do wszelkich prac domowych, z gotowaniem może się zgłosić Stru- sia 5, II piętrowo. zdw 66 571

Domokrążni potrzebni. Zgłoszenia po południu Łazarska 2, III piętrowo. prawo. zdw 66 573

Freblanka do 2 dzieć bez spania zaraz po- trzebna. Martinkowa, Dąbrow- skiego 53/55. jw 9684

50 zł może się zaraz zgłosić do restau- racji „Astorja“, W. Olszewski, Poznań, ul. Matejski 48/49. zdw 66 582

Prasowaczek do prasowania nowej męskiej be- lizny poszukuje Fabryka Bielizny Stanisław Żimny i Ska, Wrocław- ska 38. rw 1898

Starsza lub młodsza osoba do dziecka po- trzebna Adamski, Małe Garbary nr. 10. rw 1902

Biegle maszyniarki i ręczniarki na białe suknie potrzebne zaraz. H. Wil- dowa i Syn, ul. Wodna 2. zdw 66 597

Slużaca do wszystkiego potrzebna od 15. kwietnia. Niegolewskich 6, I. p., prawo. zdw 66 599

3 podróżujących poszukuje Sp. Akc. zaraz, zarobek można 200 do 300 zł tygodniowo. Dla zdolnych posada stała. Zgło- szenia z dokumentami w sobotę od 9-12 i 2-4 przy Pocztowej 31 a, wysoki parter, lewo. zdw 66 581

Pracznica może się zgłosić Bukowska 43, III. prawo. zdw 66 757

Dziewczę do dziecka potrzebne zaraz. Gło- gowska 88, II. ptr., lewo. zdw 66 754.

Uczenię od 18 lat, z porządnej rodziny przyjmie, Pietrzykowski, Wielka nr. 8. zdw 66 724

Krawcowe samodzielnie do sukien i płasz- czów potrzebne zaraz lub 1. 5. Bakowski, Św. Marcin 45a. zdw 66 719.

Asystentów nierniczych do robót polowych i biurowych poszukuje. Zgłoszenia z podaniem warunków i odpisy świadectw przysłać: Inż. Lud- wik Woźniński, nierniczy przysię- ły, Grudziądz, Kościuszki 7. dw 3781

Slużaca zdrowa i czysta do dzieć potrzeb- na od 15. 4. Mostowa 2, I. prawo. dw 66 710.

Dziewczę do dzieć bardzo porządne po- trzebne Kujawa, Wrocławska 19. zdw 66 714

Pokojuowa z dobrmi świadectwami potrze- bna zaraz lub od 1 maja. Zgłosze- nia Chelmońskiego 20, II. zdw 66 718

Fryzjerka dzielna potrzebna zaraz. Zakład fryzjerski, Górna Wilda 61. zdpw 66 503

Dziewczę chłopiec potrzebni do posyłek biurowych, piśmienni, uczciwi. — Gospodarz, Plac Karmelicki 1. zdw 66 045

Slużaca młodsza zaraz potrzebna. Sta- chowiakowa, Głogowska 101. zdw 66 314-5

Pomocnik ogrodnicy potrzebny zaraz. — Adres wskaże Kurjer zdw 66 181.

Szofer- kował na posadę w Poznaniu za- raz potrzebny. Warunki według umowy. Oferty Kurjer zdw 66 099

Pomocnik krawiecki na konfekcje męska potrzebny zaraz J. Wiśniewski, Długa 4. zdw 66 670

Gubisz pieniądze! Zapłacisz kilka złotych dro- żej, ale dłużej będziesz cho- dził w mocniejszych elegan- tnych bucikach „Datkiewicz“, z ulicy Gwarnej 8. Kw 847

Poszukuje się gospodarza do samodzielnego prowadzenia mniejszego gospodarstwa rolnego przy Poznaniu na stałą posadę. Zgłoszenia tylko osób uczciwych posiadających odpowiednie referencje proszę skierować do Kurjera zdw 66 612.

Krawcowa na garderobe dziecięca potrze- bna w dom Rybaki 13, II. lewo zdw 66 684.

Slużaca czysta, sumienna, potrzebna do wszystkiego. Sokolowska, Gro- bla 1 b, II. zdw 66 698

Dziewczyna silna, porządna i kochająca dzie- ci potrzebna do 1 1/2 rocznego chłopczyka na populodnie Kra- sińskiego 8 c, II. ptr. jw 9686

Potrzebny starszy chłopiec do wózka Wy- twórnia worków, Domnińska 1. dw 3775

Fryzjerka może się zgłosić Bandurski, Da- browskiego 5. zdw 66 642

Monter elektrotechnik może się zgłosić. Kochanowskiego 17. zdw 66 647

Pomocnik fryzjerski, uczeń potrzebni zaraz. Półwiejska 5. zdw 66 648

Dziewczę z dobrą wymową do 4-letniego chłopczyka potrzebne zaraz. Zgl. od 6-8. Adres wskaże Kurjer zdw 66 679

Slużaca lub dochodząca umiejąca goto- wać, do dwóch osób od 15. po- trzebna. Adres wskaże Kurjer zdw 66 677

Uczciwy chłopiec do posyłek może się zgłosić. Svenda i Drnek, skład kapeluszy, Stary Rynek 48. zdw 66 669

Slużaca uczciwa, czysta, z dobrym zoto- waniem potrzebna do samotnych państwa od 1. 5. Zgłoszenia 27 Grudnia 16 II. prawo. Pw 8500-58.171

Od dziś! SŁONECZNA PROMIENNA VERA WORONINA ALFONS FRYLAND 100% -wy meczyna bóstwo kinomanek w przepysznej wytwornej komedji ONA, MOJA JEDYNA w szlagerze szwedzkiej produkcji Wytwórni „CASINO“ Al. Marcinko- skiego 28. Pw 8514-15.000

Humor zagraniczny — No i cóż? zdecydowałeś się poprosić o jej rękę? — Jeszcze nie... — A na co czekasz? — Chcę się dowiedzieć, ile zawiera. (Karyl- turen — Oslo) S. F.

Przedpłata na kwiecień 1928 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku „Ilustracja Poznańska“: w Poznaniu w eksped. 2,40, w agencjach w mieście 2,45, z odnośnieniem do domu w Poznaniu 2,40, z odnośnieniem przez pocztę poza Pozna- niem miesięcznie 2,45, kwartalnie 12,45, pod opaską w Polsce 2,90, pod opaską w innych krajach 2,11,00. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawn. nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczeń. numerów lub odeszkodowania. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stroż: do wydania wieczornego do godziny 10, w dni przedwybitne do godziny 9 przed południem. Drobne ogłosze- nia wiersz napisowy 30 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy. Telefon do redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.